

39
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 747
20 SEPTEMBRIE 1969

VIZITA PREȘEDINTELUI FEDERAL AL AUSTRIEI

Răspunzînd invitației președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele federal al Republicii Austria, Franz Jonas, a făcut timp de cîteva zile o vizită oficială în țara noastră, vizită ce a constituit un moment important în dezvoltarea relațiilor româno-austriece, aflate în ultimii ani într-un curs continuu ascendent. Primirea caldă făcută distinsului oaspete și persoanelor oficiale care l-au însoțit, de către populația Capitalei și altor orașe ale țării noastre, convorbirile oficiale dintre președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, și președintele federal Franz Jonas au scos în evidență sentimentele de stimă și prietenie de care sînt animate popoarele român și austriac, dorința lor de a colabora și trăi în înțelegere, de a conlucra împreună pentru înfăptuirea nobilelor țeluri de pace și progres ale omenirii.

◀ În timpul vizitei protocolare făcute de președintele Franz Jonas președintelui Nicolae Ceaușescu, la Consiliul de Stat.

După obiceiul strămoșesc, distinsul oaspete este primit la hotarul județului Prahova cu piine și sare.

Vizitînd Rafinăria și Complexul petrochimic de la Brazi.

la combinatul petrochimic «Casa Scîniei».

Convorbiri oficiale.

FUNERALIILE TOVARĂȘULUI DUMITRU PETRESCU

Luni, 15 septembrie, întreaga țară îndurerată a adus un ultim omagiu memoriei tovarășului Dumitru Petrescu, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, vicepreședinte al Consiliului de Stat, vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, activist de seamă al partidului și statului nostru.

În semn de înaltă cinstire a memoriei militantului de frunte al mișcării muncitorești și comuniste din țara noastră, din ultimele gărzi au făcut parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer și ceilalți conducători de partid și de stat.

La mitingul de doliu desfășurat pe platoul din apropierea Palatului M. A. N., viața și lupta fiului credincios al partidului și al poporului român au fost evocate de tovarășii Chivu Stoica, Gheorghe Stoica și Ilie Verdeț.

Cortegiul funerar a străbătut apoi străzile Capitalei îndreptându-se spre Parcul Libertății, unde sicriul a fost depus într-una din criptele de la baza hemi-ciclului Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.

În jurul catafalcului (fotografia de sus)

Cortegiul funerar în drum spre mausoleu (fotografia de jos).

pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor

Activitatea de producție pe ultimele opt luni și măsurile necesare pentru îndeplinirea planului pe anul 1969 sînt problemele esențiale care au fost dezbătute în cadrul adunărilor generale ale salariaților din secțiile și serviciile uzinei «23 August». Examinîndu-le cu atenție și competență, salariații uzinei bucureștene, care au participat în mare număr la dezbateri, au afirmat necesitatea îndeplinirii exemplare a tuturor sarcinilor, au subliniat rezultatele pozitive, dar în același timp — sub semnul exigențelor și al sarcinilor majore — au îndreptat un foc concentrat asupra neajunsurilor. La secția aparataj, care a realizat toți indicatorii de plan în ultimele opt luni, în adunarea generală au fost puse în discuție probleme stringente la ordinea zilei. Dacă asimilarea noilor produse (frînă KE-KES) a dus la ridicarea pe o treaptă superioară a pregătirii profesionale, stimulînd nivelul de gândire creatoare a oamenilor, totuși nu au fost lichidate câteva carențe. Încă nu s-a asigurat o desfășurare ritmică și la producție, au arătat și maestrul Gh. Capșiz, și muncitorul M. Mirea. Lunile se încheie cu asalturi, cu multe ore suplimentare, care dublează eforturile fizice ale salariaților, fenomen negativ care ar putea fi rezolvat dacă secțiile primare ar asigura o aprovizionare ritmică și la timp. Apoi, tehnologia de fabricație nu se ridică, în totalitatea ei, la nivelul cerut de calitate produselor: sînt multe rebuturi la piesele turnate, unele scule și dispozitive — au arătat, printre alții, I. Dobre și Gh. Stoica — nu corespund nivelului cerut. Realizarea în condiții calitative ireproșabile a produselor impune o organizare armonioasă a producției, la care concură în mod hotărîtor disciplina fermă în muncă. În adunare s-a arătat că absențele însumează 2 255 zile/om (ianuarie-august 1969), cifră care

reprezintă 2,2% din fondul de timp al secției, sau, cum s-a comparat, o capacitate pierdută cu care s-ar fi putut realiza 200 echipamente de frînă HIKP. O situație care a dus, după cum s-a estimat, la efectuarea a 18 040 ore peste program din partea unor muncitori. Și deci, o concluzie imperioasă: întărirea disciplinei.

Participanții la dezbateri au făcut multe propuneri (peste 70), menite să ducă la folosirea maximă a mijloacelor tehnice, a timpului de lucru. Conducerea secției și diferiții maiștri au repetat cererea ca grupul de tehnologi afectați secției să-i fie subordonați, ca aceștia să participe mai intens la soluționarea curentă a problemelor tehnologice; maestrul Aurel Gubernat și șeful de echipă I. Surghie au subliniat necesitatea completării parcului de mașini etc. Trebuie relevată și propunerea de a se scoate banda de lucru de la linia de cilindri, deoarece de doi ani această bandă — devenită inutilă — nu funcționează, ocupînd un spațiu prețios. Serviciul tehnologic al uzinei este dator — e de părere ajustorul Ion Ene — să rezolve într-un fel problema acestei benzi de lucru.

Deschisă, ostilă rutinei, analitică și cu idei novatoare, adunarea salariaților de la secția aparataj a precizat multe căi de rezolvare a problemelor. «Trebuie să punem accent pe creșterea competenței fiecărui salariat — a spus C. Lelea. Și asta nu în primul rînd prin măsuri administrative, ci prin inspirarea încrederii în posibilitățile creatoare ale potențelor care nu sînt îndeajuns scoase la lumină, stimulate. Această acțiune de revelare a forțelor creatoare sînt siguri că ne va permite să ne îndeplinim la timp și exemplar planul pe acest an și pe anul viitor».

G. ANDREI

cînd agrotehnica intră în... vacanță

Anul acesta, bilanțul recoltei de grîu nu este măgulitor pentru județul Constanța. Să-l amintim acum, la începutul ultimei mari campanii agricole a anului. Toamna cînd se numără... porumbul. Între cîndele țării, Constanța deține cea mai mare suprafață cultivată cu grîu de unitățile agricole de stat: 86 000 ha. Ce folos că 12 ferme au realizat producții mai mari de 3 000 kg la hectar, dacă producția medie pe județ — în sectorul de stat care trebuie să fie model! — a fost abia de 2 210 kg/ha. Ce folos că producția în sectorul cooperatist a depășit cu 320 kg la hectar media pe țară, dacă ea nu reprezintă nici pe departe posibilitățile agriculturii noastre!

Surprinzînd cumva aceste rezultate, slabe sau mediocre? Sînt rodul fatalității? O aritmetică simplă le explică, dar nu le scuză. Se știe că, în primăvară, mari suprafețe de teren au fost bălțite. Măsurile de eliminare a excesului de apă s-au luat fără convingere, încet. Pe lîngă calamitatea unei părți din culturi ori întîrzierea vegetației, acest fenomen a determinat îmburuienarea terenurilor.

Cu toate acestea, nu s-a folosit plivitul manual, de parcă ar fi fost o operație rușinoasă, deși în perioada în care s-ar fi putut efectua acest gen de lucrări existau brațe suficiente de muncă în sate. Culmea e că nici plivitul chimic nu a fost aplicat serios. Nu s-a folosit decît

o jumătate din cantitatea de 600 tone ierbicide aflate în bazele de aprovizionare ale județului.

Un calcul sumar arată că nu mai puțin de 100 000 tone de grîu au rămas astfel înecate în buruieni înainte de «a se naște».

Din păcate, seria cauzelor nu se oprește aici. Aproape 40% din suprafață a fost atacată de ploșnița grîului. Nu numai că nu s-au luat cele mai eficiente măsuri de știrpire a acestui dăunător, dar există toate perspectivele ca invazia lui să cunoască recrudescența la anul.

Analizîndu-și cu exigență lipsurile, agricultorii din județul Constanța doresc să fie cunoscute și greutățile create de alții:

Unitățile nu au la dispoziție decît semințe din soiul «Bezostai», dar acesta nu se pretează și la cultura irigată, existentă în plan și în intenție.

Avioanele utilitare sînt nu numai puține, dar și din cele foarte ușoare, incapabile de a lupta cu vîntul care suflă aproape continuu deasupra podișului dobrogean.

Cei competenți au analizat «din mers» situația recoltei de grîu. Majoritatea unităților au tras concluziile necesare. Agrotehnica nu are dreptul la vacanță, chiar dacă se aplică în apropierea mării.

Sergiu ANDON

mîini harnice

Între 10 și 30 septembrie, 90 000 de elevi ai claselor X și XI participă la culesul strugurilor, la recoltarea porumbului și a sfeclei de zahăr. 270 de întreprinderi agricole de stat, însumînd 1350 de ferme, s-au pregătit cu grijă pentru a primi sutele de clase de elevi, devenite pentru 20 de zile brigăzi și echipe de muncă patriotică.

Cuprinderea liceenilor în campania agricolă din această toamnă, inițiativă organizată de Uniunea Tineretului Comunist, Ministerul Învățămîntului și Consiliul Superior al Agriculturii, constituie un act educativ cu profunde rezonanțe în activitatea didactică ulterioară a școlilor.

La repartizarea celor 1 310 de elevi din județul Teleorman în zece I.A.S. (Alexandria, Blejești, Drăgănești-Vlașca, Dobrotești, Lița, Piatra, Roșiori de Vede, Toporu, Vitănești, Zimnicele) s-a urmărit nu numai educarea elevilor «prin muncă și pentru muncă», ci și crearea unui cadru tineresc cultural-sportiv în cadrul taberelor organizate,

la Dobrotești și Toporu.

Pe cei aproape 100 de elevi ai liceelor 1 și 2 din Alexandria i-am găsit printre rîndurile de porumb ale I.A.S.-Vitănești. Mii de kilograme de porumb recoltate într-o singură dimineață. E adevărat... mîinile obișnuite doar cu stiloul se resimt de asprimea pînșelor. Micile necazuri agreste nu i-au împiedicat cu toate acestea, pe Elena Grosu, Georgeta Stoian, Georgeta Statu și Victoria Vilcu de la Liceul nr. 2 să ajungă, de două ori în această dimineață, aproape de capătul rîndului, iar pe Dumitru Mîndruță, Constanța Ion și Mariana Ciurea de la Liceul nr. 1 să termine de cules un întreg rînd. Conducerea I.A.S. apreciază deosebit de favorabil rezultatele acestor muncitori ocazionali. Cele două mese consistente și aprovizionarea cu apă chiar la locul și în timpul celor șase ore de lucru este, pînă la calcularea strictă a muncii depuse, doar o parte a binemeritului răsplăți oferite elevilor.

I. POP

un început bun ce se cere fructificat

Adunarea generală a salariaților Fabricii de bere Pitești a fost un prilej fericit de bilanțuri și de fertile sugestii pentru viitor. Intrată în funcțiune în trimestrul III al acestui an, fabrica a și produs primele cantități de bere, de o calitate excelentă, apreciată în consecință de consumatorii argeșeni. Respectarea termenelor de dare în funcțiune n-a fost o treabă ușoară. La începutul anului, lucrările de construcții-montaj erau serios întîrziate. Pentru remedierea rămînelor în urmă s-a constituit un comandament care a analizat săptămîină de săptămîină stadiul lucrărilor, luînd, cînd era cazul, măsuri operative. Lucrările au fost eșalonate, ținîndu-se cont de fluxul tehnologic. S-a lucrat, astfel, în urgență la secția de fierbere și la transportul pneumatic al malțului de la siloz la fierbere. Au fost recrutate și pregătite din vreme o serie de cadre de specialitate (21 mîlțători și berari, 14 mașiniști, 9 electrostivitoriști etc.), pentru ca procesul producerii berii să nu sufere nici un moment. De asemenea, s-au asigurat cantitățile necesare de hamei și malț, precum și spații de depozitare adecvate. La 18 iunie a început fermentarea primei șarje de bere, iar la 31 iulie, mult așteptatul produs a ajuns la consumatori. Pînă la 31 august s-au fabricat 34 679 hl. Acesta a fost, succint, cuprinsul dării de seamă prezentate adunării generale a salariaților de către directorul întreprinderii, ing. Ion Stanciu. Discuțiile care au urmat au relevat startul bun luat de fabrică, start ce se

cere continuat cu realizări pe măsură. Astfel, din discuțiile purtate s-a ajuns la concluzia că există posibilități, ca pînă la sfîrșitul anului planul de 94 000 hl să fie suplimentat la 110 000 hl, acumulările totale anuale cifrîndu-se la circa 4,5 milioane lei.

Tot din analiza la obiect a diferitelor aspecte ale producției a reieșit că parametrul proiectați (400 000 hl bere anual) se pot obține cu două luni înaintea termenului prevăzut (iunie, în loc de august 1970).

Inginerul Gheorghe Ionescu, de la serviciul aprovizionare, a arătat că, în urma analizei problemelor de producție ce a avut loc în cadrul secțiilor fierbere și fermentare, s-a ajuns la concluzia că angajamentele pe anul 1970 se pot suplimenta cu încă 1 000 hl bere, iar la producția de malț cu încă 100 t. Problemele ridicate în continuare de adunare au fost în majoritatea lor la obiect, precise, demonstrînd că cei 350 salariați ai fabricii de bere sînt hotărîți să lucreze și mai bine, cu un randament sporit. Este un început bun și care trebuie valorificat, aceasta a fost concluzia adunării generale, care s-a bucurat de participarea conducerii de partid a județului Argeș. Așadar, berea, un produs atît de mult solicitat, nu va lipsi la Pitești. Îmbuteliată în sticle elegante, își va cuceri, grație calității sale excelente, un rapid prestigiu.

H. MIHAI

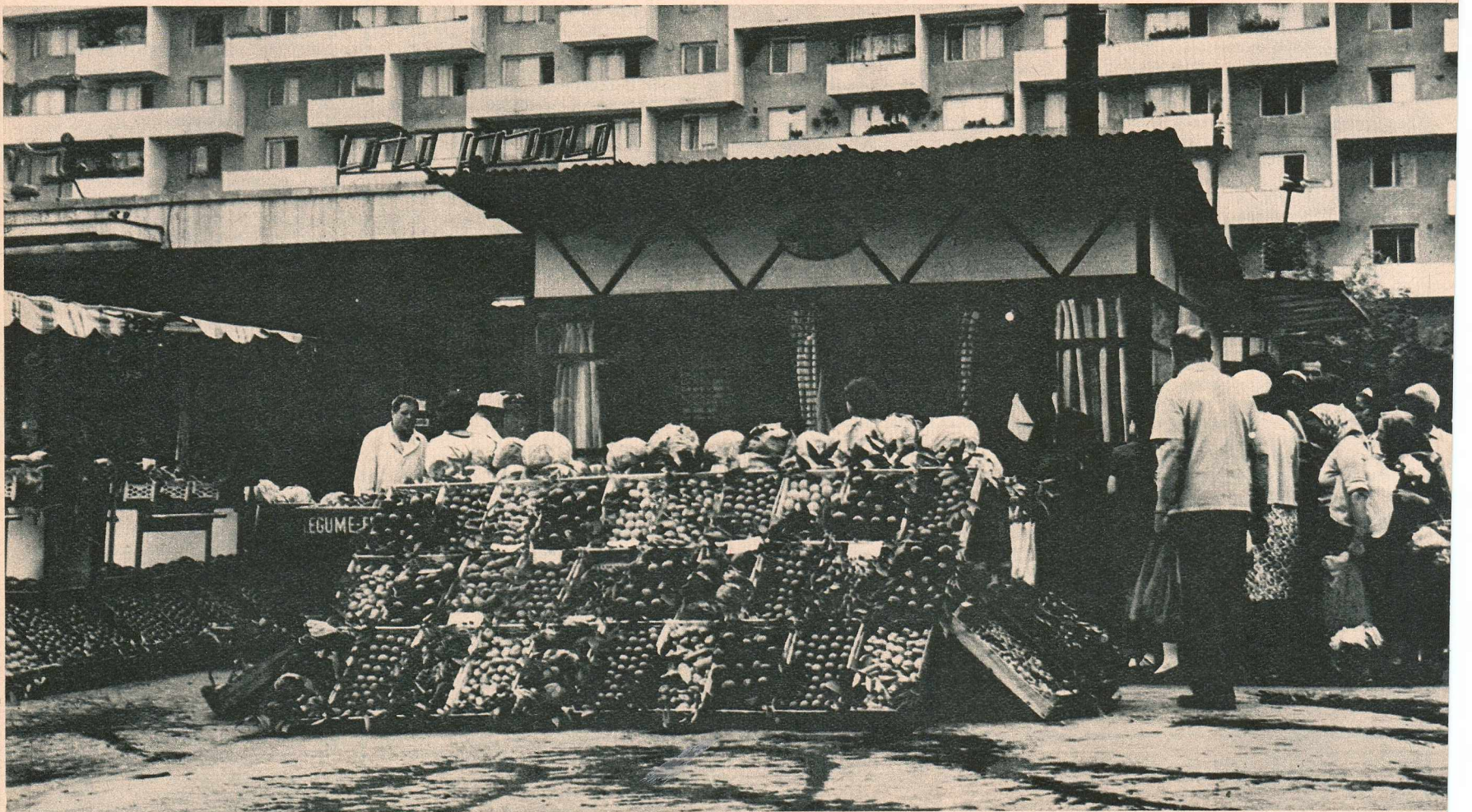
O adevărată mană cerească pe terenul agricol de la I.A.S.-Borănești. Cu ajutorul aviației utilitare au fost împrăștiate în această toamnă îngrășăminte minerale pe o suprafață de 3 000 ha.

DIN CARNETUL GOSPODINEI...

— raid-anchetă prin piețele capitalei —

de Viorica CIORBAGIU - Fotografii de O. ARCADIE

A doua zi după vizită și ședința cu sancțiuni și Piața Progresul a cumpărat o altă față. Dar...

Recunosc, sînt o gospodină maniacă. Deși mă pot scuti de multă osteneală apelînd la serviciile industriei alimentare, țin totuși morțiș să-mi pregătesc eu singură cămara pentru iarnă. Chiar cu riscul de a trece drept o femeie cu vederi retrograde, nu mă clintesc nicum din hotărîrea asta. Prin urmare, înarmată cu cîteva sacoșe încăpătoare voi colinda astăzi prin piețe cu toată stăruința. Și, firește, către seară «laboratorul» meu propriu va rîde în toate culorile: e absolut sigur că noțiunea de abundență s-a născut toamna. Așa că...

DOI SACI DE CEAPĂ

În ultimii ani m-am tot străduit să renunț la o prejudecată, și anume aceea că nu poți face tîrguiești ca lumea decît în piețele consacrate. Mai pe înțeles, am vrut să mă conving (și uneori am reușit) că și la magazinele de legume și fructe se găsesc mărfuri de calitate. Dar se vede că astăzi am călcat cu piciorul stînga. Pe Șoseaua Ilie Pintilie (unitatea nr. 171) m-am uitat îndelung la cele cîteva lădițe cu roșii, care începuseră deja să dea în... fiert, și am plecat cu o senzație superstițioasă. Am plecat cu toate că în magazie ochisem (iertat să-mi fie) lăzi cu roșii întregi și frumoase. Dar oare îți poți permite «indiscreții»?! La centrele din jur — pe o rază de circa 2 km — numerotate 163, 164, 175 și așa mai departe, nu numai că lipseau roșiile, dar n-am găsit nici urmă de castraveți, ardei sau vinete. Așa că oricît să fi încercat să scap de prejudecată... Nu-mi rămînea

decît să încerc la Obor. Piața era într-adevăr foarte generos colorată dacă o cuprindeai cu privirea de la oarecare distanță. Dar eu nu sînt pictoriță și venisem la Obor pentru rațiuni mult mai «meschine»: zacuscă, bulion, castraveci în oțet și alte asemenea ambiții culinare. Chioșcurile de legume și fructe erau aprovizionate foarte... nuanțat — într-un loc găseai roșii, într-alt loc ardei, într-al treilea vinete, varză și așa cu toate celelalte. Prin urmare stătea la coadă de trei-cinci-zece ori. Haide, fie, dar cu ce rezultat? Mie mi s-a întîmplat așa: tocmai cînd voiam să-l conving pe vînzător că roșiile pe care le oferă au doar prețul de calitate I, în rest se află în stare de «semifabricate» și eu nu-mi luasem borcan separat pentru zeamă, deci în acel moment înaintea mea se făcuse un șir respectabil care aștepta să cumpere ceapă. Și cum ceapa e lucru mare la casa omului, mi-am strămutat și eu așteptarea. Zadar nică. Pînă să ajung în fața cîntarului ceapa se terminase. În schimb începuseră discuțiile. Din vociferări am înțeles că un anume Jucălea Ștefan, de profesie agent dezinfectant, din comuna Bogați-Topoloveni, — venit la Obor să vîndă pere — cumpărase, cum-necum, doi saci de ceapă cu scopul să o ducă... la țară. În piețele Unirii și Dorobanți tot discuții. Cică vînzătorii dosiseră ceapă sub teighele, sub lăzi goale și chiar sub niște șube. Oamenii își exprimau reprobarea cerînd ca cei vinovați să fie deferiți justiției.

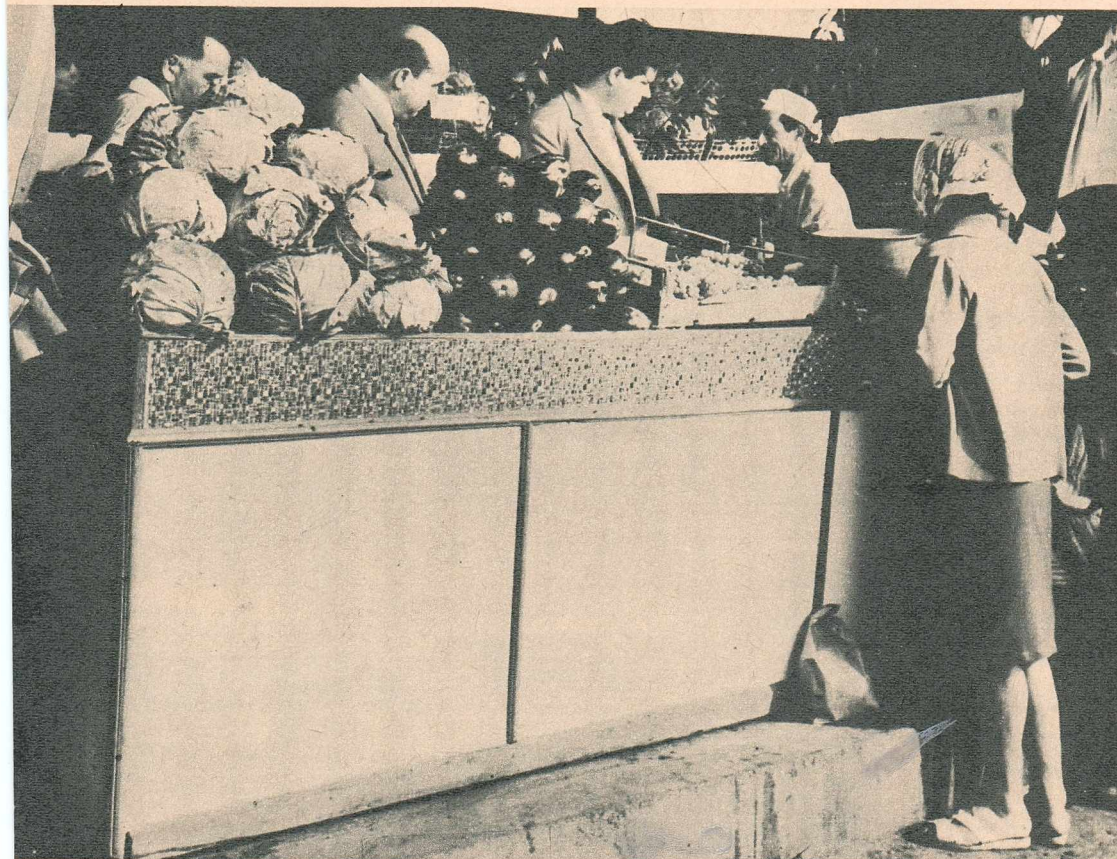
Cred că-i de așteptat ce s-a ales din inimoasele mele intenții: m-a apucat ora prînzului cu sacoșele aproape

goale. Dar cum hotărîsem să perseverez, am făcut un drum după-amiază și în Piața Emilia Irza, care era... închisă. Cele trei puncte de dinainte înseamnă că la o atare «surpriză» am reacționat cu întreruperea respirației din cauză de nedumerire și furie. Era zi de lucru, program obișnuit, și totuși piața cu pricina își luase «relache».

M-am întrebat seara, că tot n-aveam cum să mă apuc de conserve: oare în toamna asta Cornul abundenței s-a gîtit din pricina vreunei defecțiuni tehnice? Rodele nu sînt de vină. Se află din belșug. Numai că nu curg totdeauna acolo și așa cum se cuvine. La depozitul de pe str. Heliade între Vii circa 700-800 kg de roșii sănătoase, netede, alcătuiau un stoc tampon pentru «kocazii», în timp ce aproximativ 7 000 kg de vinete își așteptau obșteșcul sfîrșit în lăzi suprapuse. Am citit involuntar un afiș mare și colorat: «Legumele și fructele, izvor de sănătate și energie», și am zîmbit trist ca la azul unui sfat inutil.

CINE CU CINE SE CONCUREAZĂ?

Resemnarea nu intra totuși în programul meu de preparare a conservelor, astfel încît m-am hotărît brusc să cer îndrumări competente de la însuși directorul Întreprinderii de legume și fructe. Auzind că nu se află în sediu, i-am luat urma pe o străduță din apropierea Lipsaniului. Nu am izbutit să stau de vorbă cu tovarășul Dumitru Buzdun, adjunct al directorului (care era în concediu), pentru că

Am asistat
«incognito»
la controlul inopinat
al Pieței Unirii,
efectuat
de directorul general
Vasile Luchian din Ministerul
Comerțului Interior,
însoțit
de inspectori
și responsabili.
TIMPUL I:
Mai aveți ceapă?
TIMPUL II: Nu mai avem,
cum să mai avem?
TIMPUL III: «Amnezia»
a fost curmată
în momentul
când sub tejghea
au mai fost
descoperite
totuși câteva lăzi
cu ceapă.
Vinzătorii (foști?)
Drăguț Ștefan,
Ilie Constantin
și Munteanu Gheorghe
pot păstra
imaginile alăturate
pentru
albumul
de... familie.

tocmai conducea o ședință. Am auzit cu satisfacție că la «centrală» se cunosc toate neajunsurile de care mă loviser eu prin piețe. Și drept urmare li s-a citit participanților la ședință — gestionari, merceologi, șefi de depozite — o listă substanțială de sancțiuni și sancționați: Căprăraiu Gh. de la Piața Ferentari, Andronache Costache de la Piața Rahova, Isac de la Dorobanți, Bîrsan de la Vitan, Dolofan cu soția etc., etc.

M-am furișat din sală cu sufletul doldora de speranțe. A doua zi dimineața multe dintre magazinele și piețele de legume și fructe aveau altă față. Dar ceapă tot s-a dosit (și asta a doua zi după ploaia de sancțiuni!); scandaluri tot au fost, repartizarea mărfii s-a făcut cam tot în același chip, cultivînd aglomerație. Ba Poenaru Constantin, vinzător la unul dintre chioșcurile din Obor, mi-a strigat de la obraz cînd i-am atras atenția că vinde rebuturi: «Ce, crezi că mi-e frică de d-ta?! Au fost și alții mai mari prin piață și tot nu ne este frică!!!»

Ce-i drept, eu eram o gospodină fără altă calitate decît aceea de cumpărătoare nerealizată. Și vinzătorul nu mințea: cu două zile înainte vizitase Piața Obor și alte piețe tovarășii din conducerea Consiliului popular al Municipiului, ministrul adjunct de resort din M.C.I., directori generali, directori... Se aplicaseră și sancțiuni, dar responsabilii pieței rămăseseră dîrji și neînfricați (!).

Mărturisesc, nu fără jenă, că descurajarea mea era aproape completă. Am apucat să vorbesc pînă la urmă cu directorul adjunct al Întreprinderii de legume și fructe, tov. Dumitru Buzdun. Mi-a dat vești încurajatoare: s-au pregătit pentru aprovizionarea noastră, a bucureștenilor, 65 000 tone cartofi, 45 000 tone legume, 12 000 tone varză, 13 000 tone ceapă, 8 000 tone rădăcinoase și așa mai departe, pe care le putem căpăta chiar la domiciliu, printr-o simplă comandă telefonică. E o soluție cît se poate de comodă. Totuși m-am interesat dacă legumele și fructele I.L.F. au șanse, în viitorul apropiat, să sporească în prospețime. Am primit asigurări, dar deocamdată... Șeful Pieței Unirii, Vasile Damu (și nu numai el), se miră de ce comerțul intercooperatist are succes. Îndrăznesc să spun eu: pentru că vinetele și roșiile și toate celelalte legume și fructe mai păstrează pe deasupra picuri de rouă, abia au fost culese, și se oferă pe tarabă îmbietor. Produsele nu se degradează pentru că sînt aduse operativ.

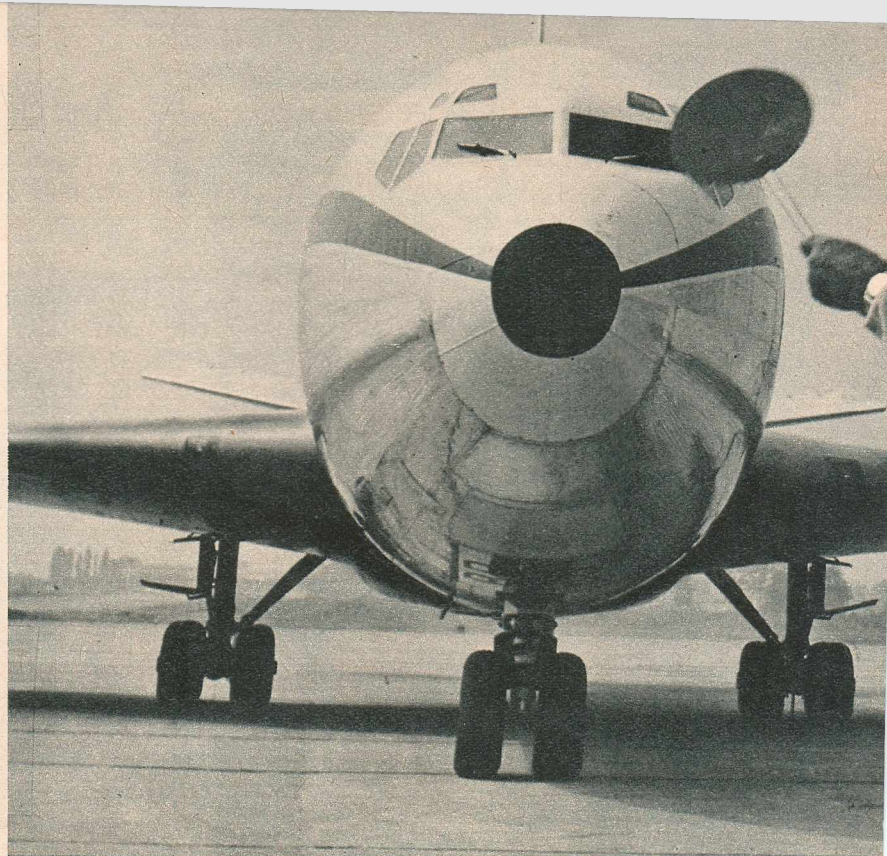
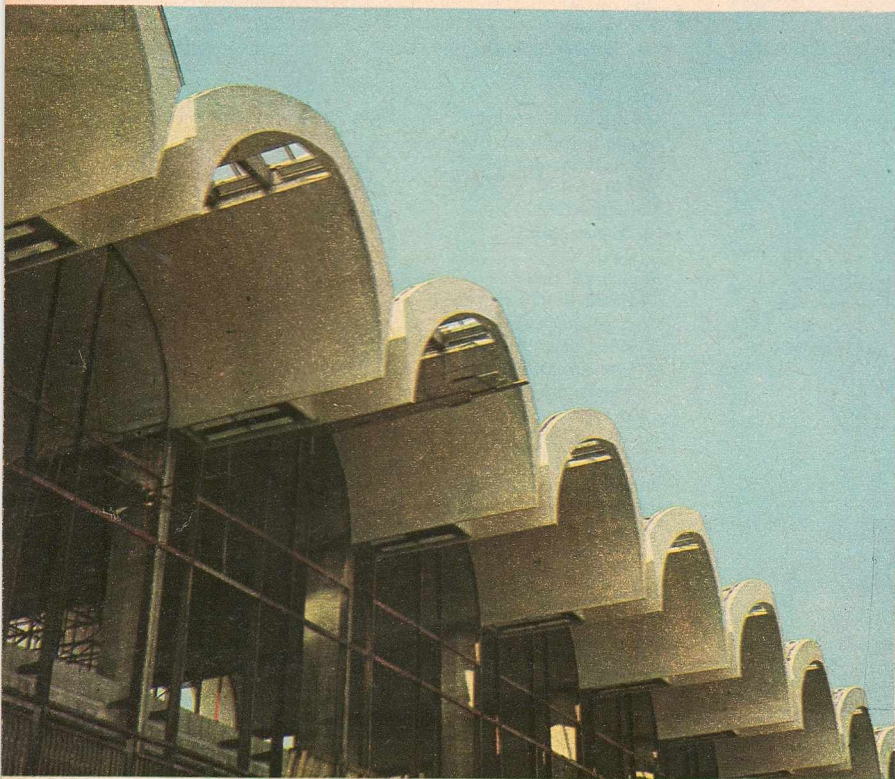
Da, dar succesul ridică un mare semn de întrebare în materie de probitate: C.A.P.-urile au încheiat contracte cu Întreprinderea de legume și fructe pe care le onorează foarte puțin onorabil. Bunăoară, C.A.P.-Corbeanca a livrat doar 8 tone de roșii din 60 contractate, 3,8 tone varză din 38 tone, 700 kg ardei gras din 8 000 kg cît prevede contractul. La vremea potrivită C.A.P.-Dărăști-Ilfov a primit din partea întreprinderii beneficiare (I.L.F.) 6 600 kg sămînță de usturoi. Contractul la acest articol atît de rar prevedea 20 000 kg, iar practic s-au livrat 500 kg, deci mult sub însăși cantitatea de sămînță inițială. Si restul?

Uniunea județeană a cooperativelor de producție ce face? Cum controlează îndeplinirea obligațiilor contractuale?

CÎT NE AJUTĂ INDUSTRIA?

Am fost mîhnită, m-am gîndit, m-am răzgîndit, iar m-am gîndit și parcă aș renunța la ambiția de a migăli ore și zile întregi la umplutul și legatul borcanelor. Ce m-a clintit din hotărîrea inițială? Iată, am aflat că fabricile de conserve pregătesc bunăoară zarzavat pentru ciorbă, în saramură — curățat, sortat, numai bun de pus la fiert. Și altceva la fel

(Continuare în pag. 13)

noua poartă aeriană

de M. HETCO — fotografii de Eugen IAROVICI

În dreptul kilometrului 16, pe șoseaua București-Ploiești apar, rupînd monotonia peisajului de Bărăgan, clădirile policrome ale Aeroportului internațional Otopeni. Noua poartă aeriană a Capitalei (aflată într-un avansat stadiu de finisare) se distinge prin frumusețea și acuratețea liniilor, prin înaltele calități tehnice ale aparatajului tehnic cu care este dotată, în fine, prin dimensiunile sale, demne cu adevărat de un aeroport internațional.

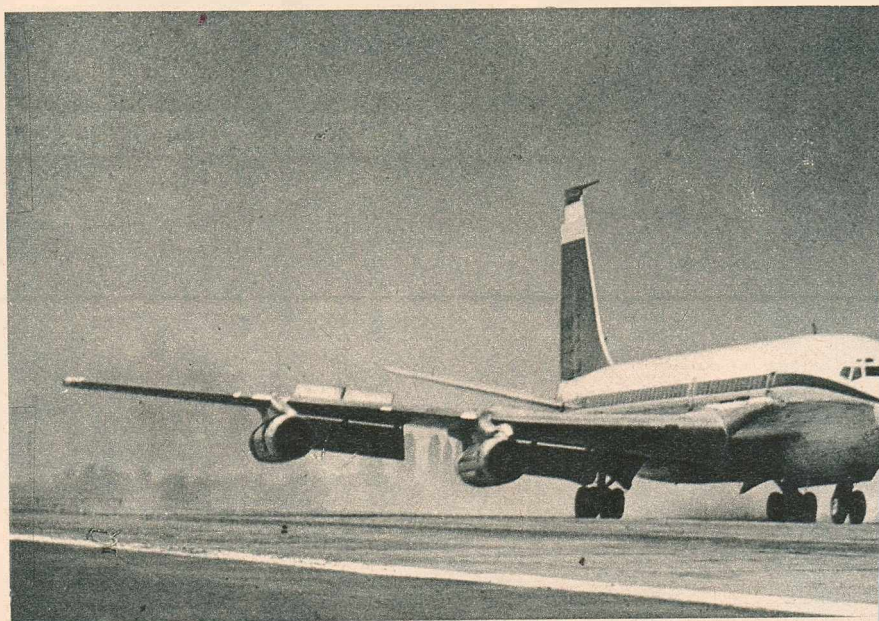
Două estacade de beton conduc pe călători în fața corpului central al aerogării dotat cu saloane, restaurante, servicii vamale etc., capabile să facă față unui mare flux de călători pe oră. Corpul tehnic al grupului de clădiri este prevăzut cu un turn de control, înalt de 43 de metri, construcție de o linie, sistem asigurați, pe cît de îndrăzneț, pe atît de eficient. Pavilionul oficial, care completează armonios corpul de clădiri, este realizat din mozaic de marmură, de un gust desăvîrșit...

La un aeroport elementul cel mai fascinant rămîne însă imensa panglică de beton, flancată de constelația multicoloră a becurilor de semnalizare și ghidaj, de pe care se ridică sau coboară mari păsări argintii. Aeroportul internațional Otopeni este dotat cu o pistă în lungime de 3,5 kilometri, capabilă să permită decolarea și aterizarea a 36 avioane pe oră, indiferent de tipul acestora. Se apreciază că anual numărul călătorilor (sosiri, plecări, tranzit) se va ridica la aproximativ 3 milioane cinci sute de mii, ceea ce dă, fără îndoială, o idee clară despre amploarea traficului și în general a activității noului aeroport.

Despre acest viitor cît se poate de... apropiat (n.n. — deja la Otopeni pot sosi avioane de orice tip, urmînd ca în cursul acestei toamne ultimele lucrări de finisare să fie încheiate) ne-a vorbit și comandantul aeroportului, Constantin Ursache. Ca aviator cu vastă experiență poate aprecia ca nimeni altul calitatea muncii executate aici.

— În primul rînd, amplasarea fericită, în imediata apropiere a Capitalei (să ne gîndim, bunăoară, că la Londra aeroportul internațional este situat la 80 km de centru...). Apoi, terenul este ideal, la fel curenții de aer și vînturile care bat cu o tărie moderată. Cît despre dotările tehnice, ele sînt de cea mai înaltă calitate. În orice anotimp, fie ziua, fie noaptea, aparatura respectivă asigură ghidarea avionului pînă la sol, în condiții de securitate totală.

...Poate că această succintă însemnare despre un obiectiv de cea mai mare importanță nu dă cititorului imaginea deplină, adecvată, a ceea ce s-a realizat sau este pe cale să se realizeze aici. Ne rezervăm dreptul să revenim, atunci cînd zgomotul asurzitor al «jet»-urilor aparținînd a 24 companii internaționale va estompa aproape miile de glasuri ale pasagerilor, ambreiajul sutelor de mașini și apelurile poliglote ale difuzoarelor vestind plecări sau sosiri la Otopeni.

◀ *Bun sosit la Otopeni!*

◀ *În construcția marelui Aeroport internațional Otopeni, soluțiile tehnice de avangardă s-au îmbinat armonios cu stilizarea arhitectonică de cel mai bun-gust. În fotografie: detaliu al corpului central al aerogării.*

apitalei

▲ *Încă de-acum, Aeroportul internațional Otopeni poate primi orice tip de avion. În fotografie: un «Boeing 707» în momentul aterizării pistei de aterizare.*

◀ *Salonul oficial de oaspeți se distinge prin eleganța-i sobră. A fost realizat în întregime din mozaic de marmură și boiserie modern stilizată.*

▶ *Un «far», de data aceasta scrutind văzduhul: turnul de control al aeroportului, construcție înaltă de 43 de metri, realizată din sticlă și beton.*

DIRECȚIA INFINIT !

de Max SOLOMON
de la Institutul de metrologie

Matematicianul ne demonstrează că întreg infinitul încapă într-un segment de dreaptă oricât de mic. Acest model abstract desființează contururile și nuanțele obiectelor reale.

Or, dintotdeauna dăinuie visul de a avea ochi care să vadă *totul*: atît microobiectele mai mici decît cel mai fin fir de praf, vizibile în bătaia razelor de lumină înclinate, cît și obiectele cosmice, stelele și galaxiile.

Cu microscopul și telescopul, cu aparatul de fotografiat ultrasensibil, cercetătorul încearcă să dezvăluie mereu alte aspecte ale structurilor reale, infinit variabile, ale macro și microcosmosului, ale macro și microtehnicii.

Acolo unde lumina devine o piedică în observarea lucrurilor, în domeniul dimensiunilor mai mici decît lungimile de undă ale radiației vizibile, se părăsesc instrumentele optice și se apelează la alte semnale decît cel luminos pentru a descifra structurile.

Dar posibilitățile tehnicii optice sînt departe de a fi epuizate.

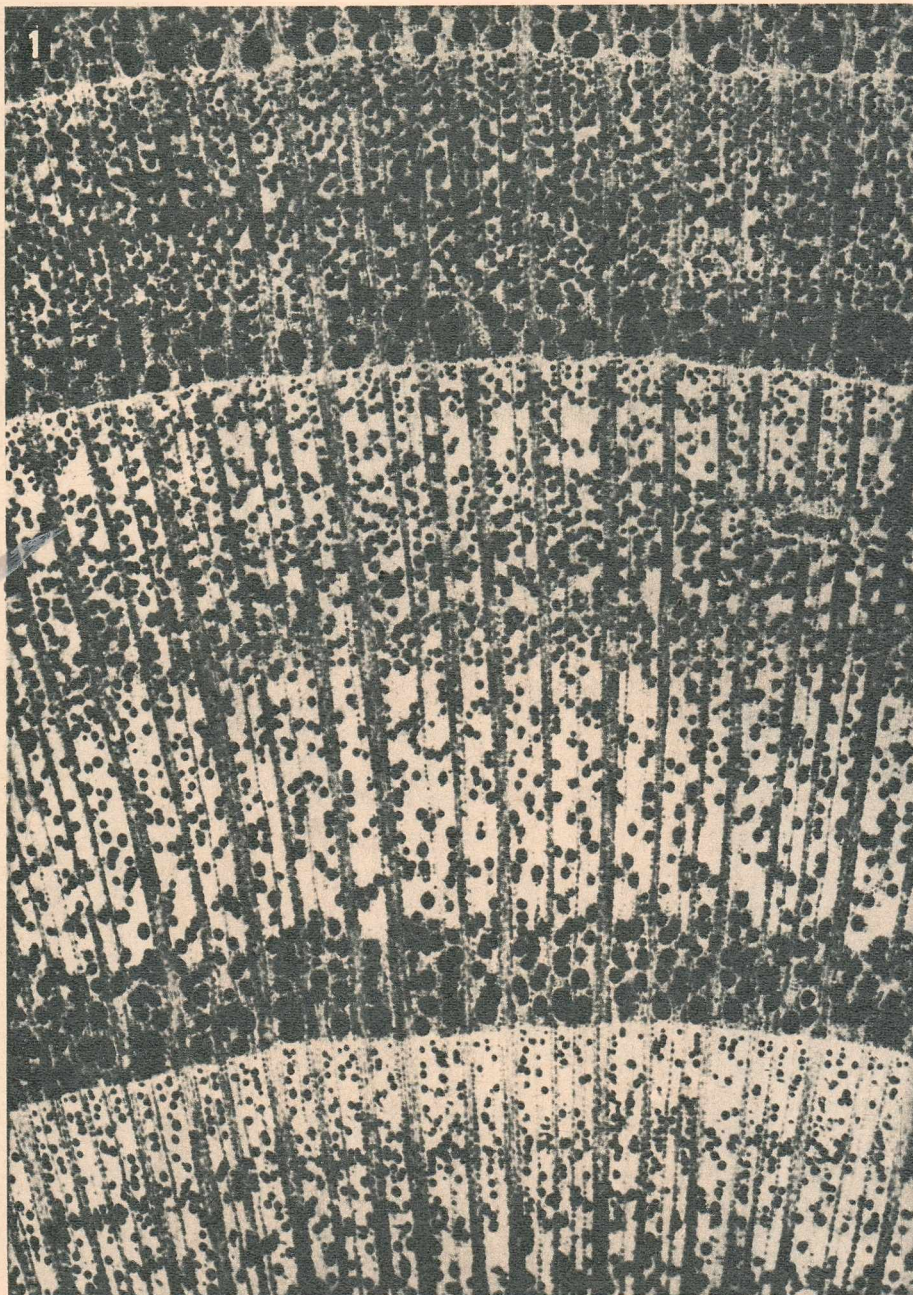
Tehnici de fotografiere de la distanță și de fotografiere microscopică, de proiectare și cinematografiere la viteze variabile, dezvăluie contururi, nuanțe, contraste, reliefuri și mișcări pe care ochiul neînarmat nu le poate surprinde. Apar astfel noi fragmente și aspecte fascinante ale macro și microstructurilor, ale materiei inerte și vii.

Fotografiile reproduse aici sînt cîteva exemple ale imaginilor obținute prin ingenioase procedee de mărire și fotografiere. Explicațiile indică tehnicile folosite. Scopul acestor fotografii nu este, evident, estetic. Ele sînt documente ale realității, purtătoare ale unor informații tehnice prețioase. Cu toate acestea ele au și o latură estetică. Poate tocmai pentru că sînt nu numai simple «peisaje», ci și surse de cunoaștere.

Dacă, de pildă, am ști despre fotografia 1 că este o dantelă sau un model de țesătură, ea ar putea să ne placă sau nu, dar aflînd că este imaginea unei... secțiuni prin lemn de cais, care permite cunoașterea structurii sale celulare, fotografia se îmbogățește cu o nouă frumusețe.

Cheia fixă din fotografia 2 este frumoasă pentru că realizează miracolul științific al vizualizării tensiunii materialului supus unor solicitări mecanice.

Devine mai frumos ceea ce te face să înțelegi lucruri noi...

Nu pare această fotografie imaginea unei dantele sau a unui model de țesătură?

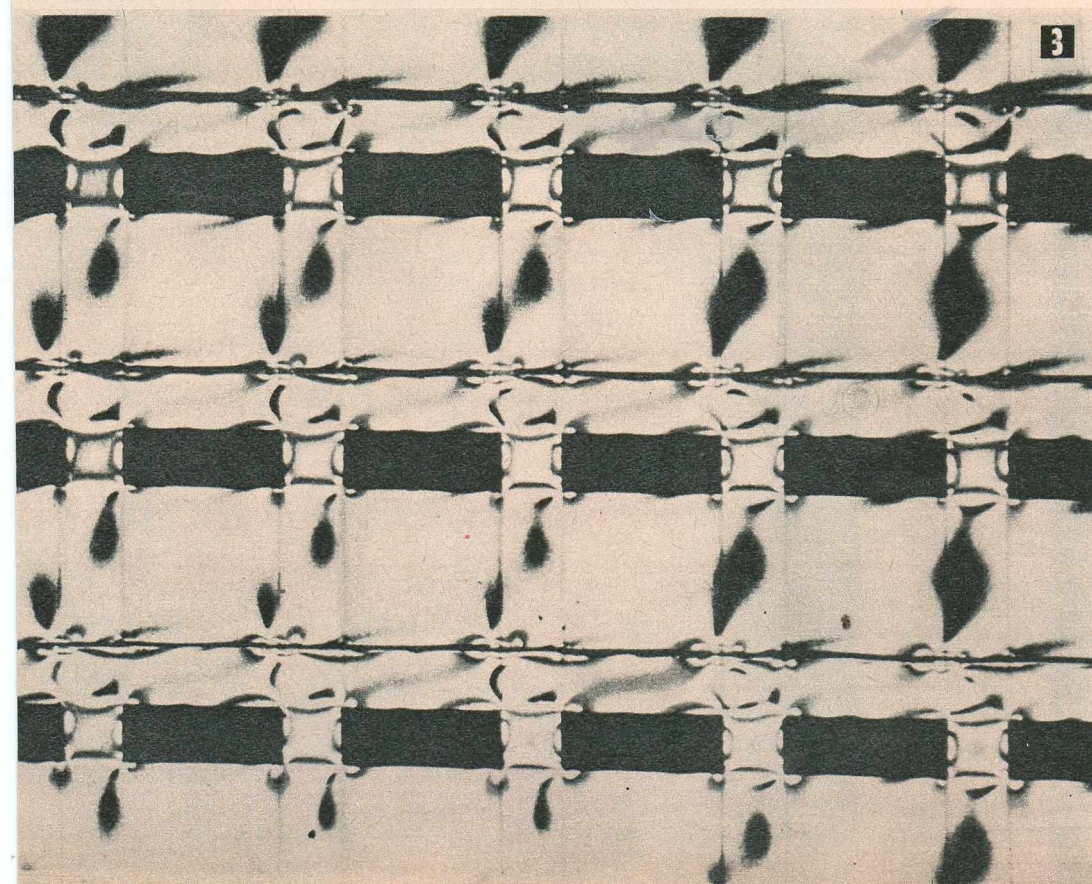
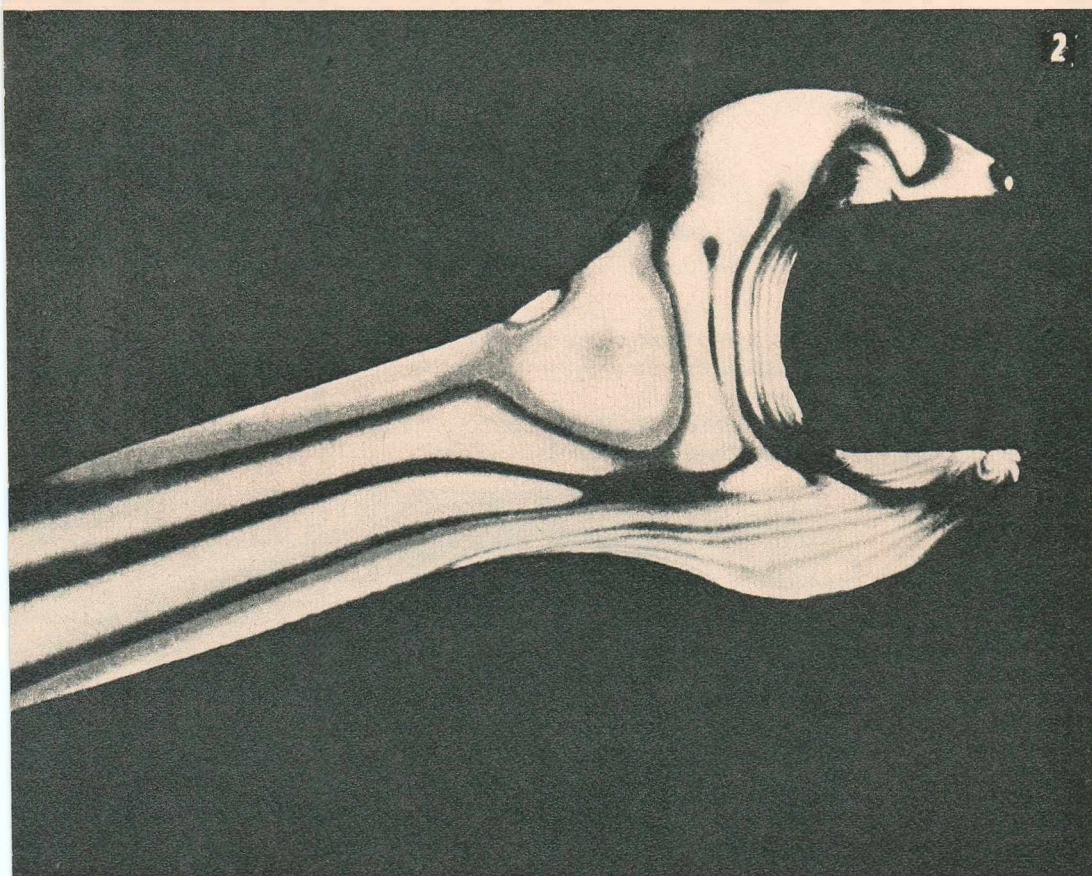
Este o secțiune prin lemn de cais! Imaginea a fost obținută cu un microscop și un aparat de citire și proiectare a microdocumentelor (foto 1).

Fotografiile sugestive se obțin cu ajutorul procedeelelor de tensometrie optică. Starea de tensiune mecanică în care se găsește un obiect supus unor solicitări (presiune, tracțiune, încovoiere, ciocănire etc.) devine vizibilă, fotografiabilă, dacă în locul luminii obișnuite se folosește lumină polarizată circular.

Pentru obținerea imaginii stării de tensiune se construiesc la scară mică modele geometrice analoge cu obiectele cercetate, din materiale plastice transparente, și se supune modelul la aceleași solicitări la care urmează să fie supus obiectul real. Când modelul nu este supus nici unei solicitări, el este optic izotrop; sub solicitări el devine birefringent și, în acest caz, la trecerea luminii polarizate circular se obțin figuri colorate. Observând culorile și distribuția lor se trag concluzii cu privire la distribuția și valorile tensiunilor în diferite zone.

În foto 2, un model de cheie fotografiat în lumină polarizată circular, sub solicitări mecanice (în timpul strângerii unei piulițe). Izocromatele permit evaluarea tensiunilor principale.

În foto 3, o fracțiune dintr-un model de construcție (secțiune transversală, cu deschideri de uși și cu rosturile dintre panouri), fotografiată în lumină polarizată. Modelul este fotografiat în timp ce este supus acțiunii vântului.

de George SBÂRCEA

LUCIA PISO ȘI LUMEA COPILOR

Există un univers al copilăriei, o «lume» fabuloasă a copiilor, în care nu pătrund decât puțini artiști. Unul dintre aceștia este pictorița clujeană Lucia PISO, care expune în aula Bibliotecii centrale universitare un fragment din bogata sa creație. Am greșit dacă am spune că publicul defilează prin fața tablourilor, în majoritatea lor portrete de copii, o dată ce portretele, vii și variate în unitatea lor fermecătoare, se animă și se plimbă parcă ele sub privirile noastre.

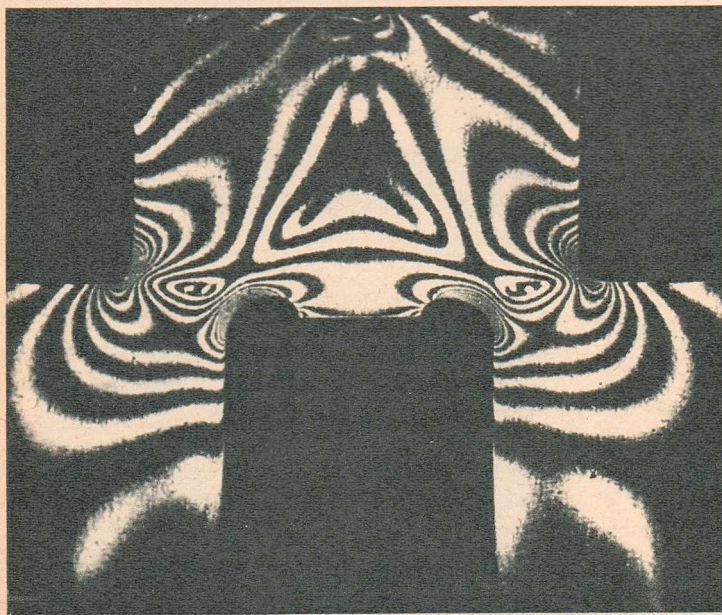
Sînt atît de proaspete portretele acestea de copii, încît ți-e teamă să le atingi, ca nu cumva polenul vieții să-ți rămînă pe degete!

Ceea ce mi se pare a fi propriu artei Luciei PISO este caracterul ei de crochiu, de *neterminat*: ai mereu senzația că, în portretele ei, totul poate fi luat de la început, refăcut la un alt mod, revizuit în detalii și în ansamblu, pentru că înseși micile ei modele delicate sînt în faza cînd privirea, trăsăturile feței, expresia ei, gestul și mișcarea sînt în continuă prefacere, într-o necurmată pîlpîire de viață.

La oglindă surprinde vraja feminității care debutează în copilul ce-și contemplă înfățișarea, închipuindu-se în borangicurile miresei de mai tîrziu; *Nepoțica mea, Maria* sugerează cochetăria inconștientă ce răsare dintr-un gest și un anume fel de a privi, din creșterea involtă a ființei spre viața căreia omulețul în devenire i se va dărui curînd; *Ionuț* e o admirabilă intuire a copilăriei ce-și proiectează fantezia asupra lumii reale; cît privește *Copilul cu floare*, este o minune a gingășiei artei portretului de copil, unde adîncă nedumerire a vîrstei de început se comunică prin melancolia ochilor profunzi, prin concentrarea întregii ființe minuscule și delicate într-o gravitate emoționantă a personalității în plin proces de închegare; singura ei relație cu lumea exterioară este, în clipele de... meditație, bumbul de floare roșie din mînă — floare care simbolizează fîgăduielile nepătrunsei ursite.

Toate acestea se realizează, în portretele de copii ale pictoriței clujeane, nu numai prin tehnica plastică, prin pasta de o strălucire și vibrație izvorîte dintr-o extraordinară tensiune a simțirii îmbinate cu inteligența, ci și printr-o adîncă dragoste și înțelegere a modelului. După atîta pictură nonfigurativă și abstractă, viața omenească, — în ipostaza copilăriei — prin această expoziție bucureșteană a Luciei PISO, aduce mesajul poeziei adevărate și pe al artei legate, prin toate fibrele sensibilității, de universul uman și de aparițiile lui coplesitoare.

DIRECȚIA
INFINIT!

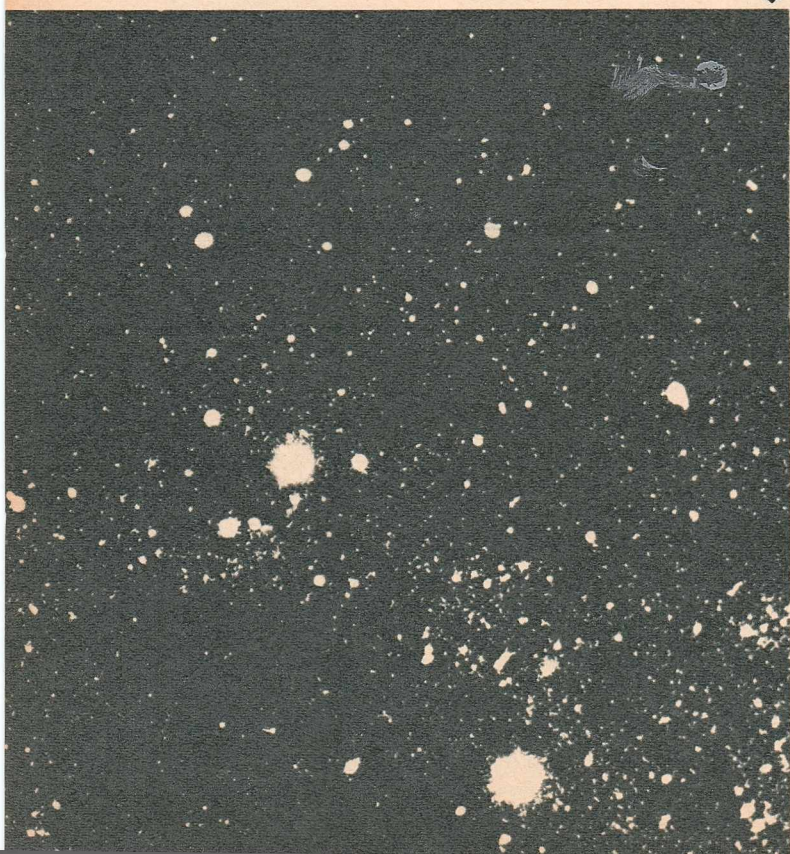

Fotografie obținută prin procedeul fotoelasticimetriei (variantă a tensometriei optice) pe modelul vilbrochenului unui motor cu piston. Imaginea se formează ca efect al interferenței razelor de lumină polarizată.

Studiind modelele de piese prin procedeul fotoelasticimetriei se prevede comportarea pieselor la solicitări și — mai ales — locul unde piesa s-ar putea rupe. Devine astfel posibilă rețușarea proiectului inițial, evitându-se construcția unor piese friabile (fără siguranța necesară în timpul funcționării).

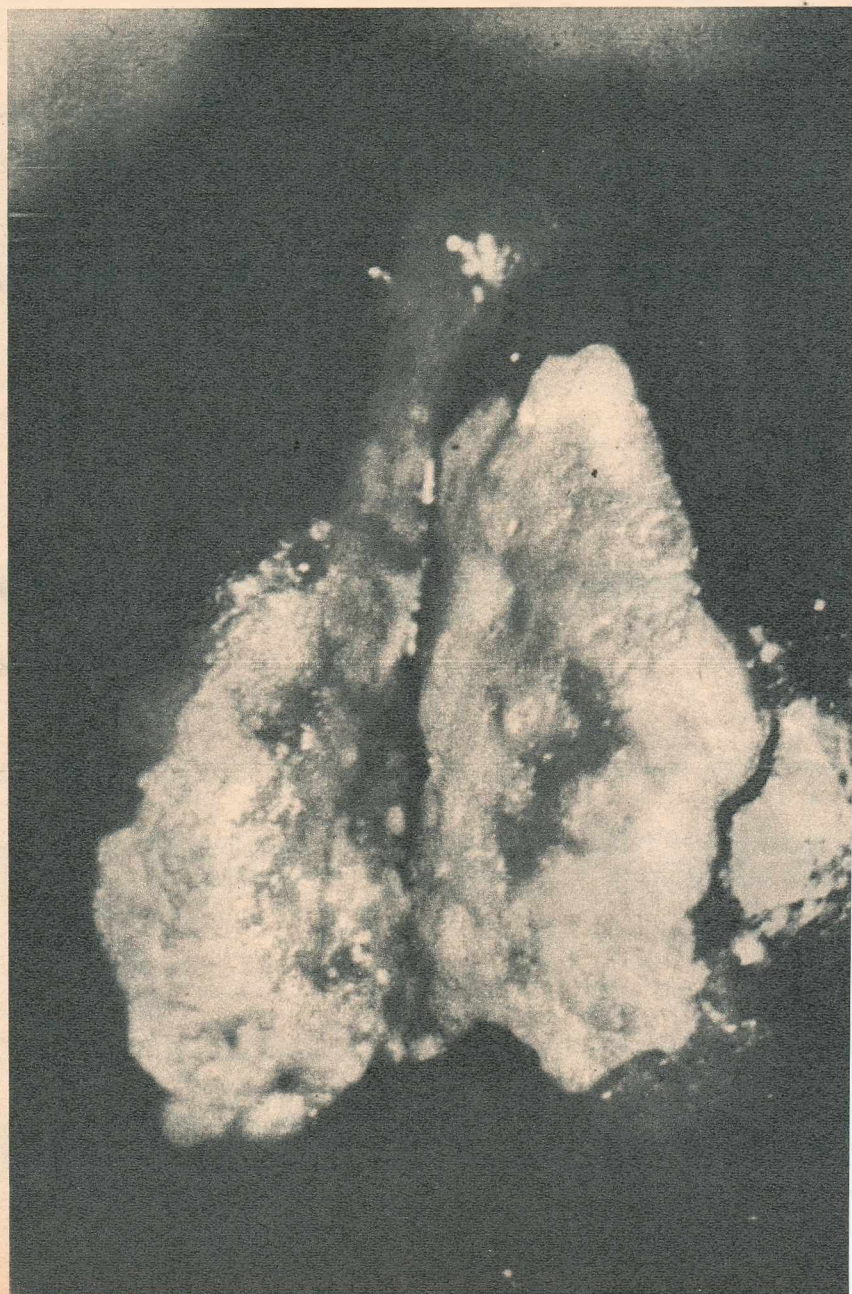
Colpofotografie obținută, pe viu, cu un stereomicroscop dotat cu un aparat și un flash electronic. Procedeul se utilizează la depistarea cancerului uterin.

Hartă a cerului emisferei sudice. Se vede «crucea sudului» cu două stele luminoase, și sub ele, «sacul de cărbune», zonă săracă în stele vizibile.

Parcă ar fi un peisaj lunar... De fapt, fotografia înregistrează un proces chimic ce se petrece într-o topitură de sticlă: cristalizarea catalizată de germeni de argint într-o sticlă de litiu și florură de beriliu. Se observă înaintarea frontului de cristalizare.

Fotografie obținută cu procedeul optico-electronic (fotografiere a imaginilor date de microscopul electronic).

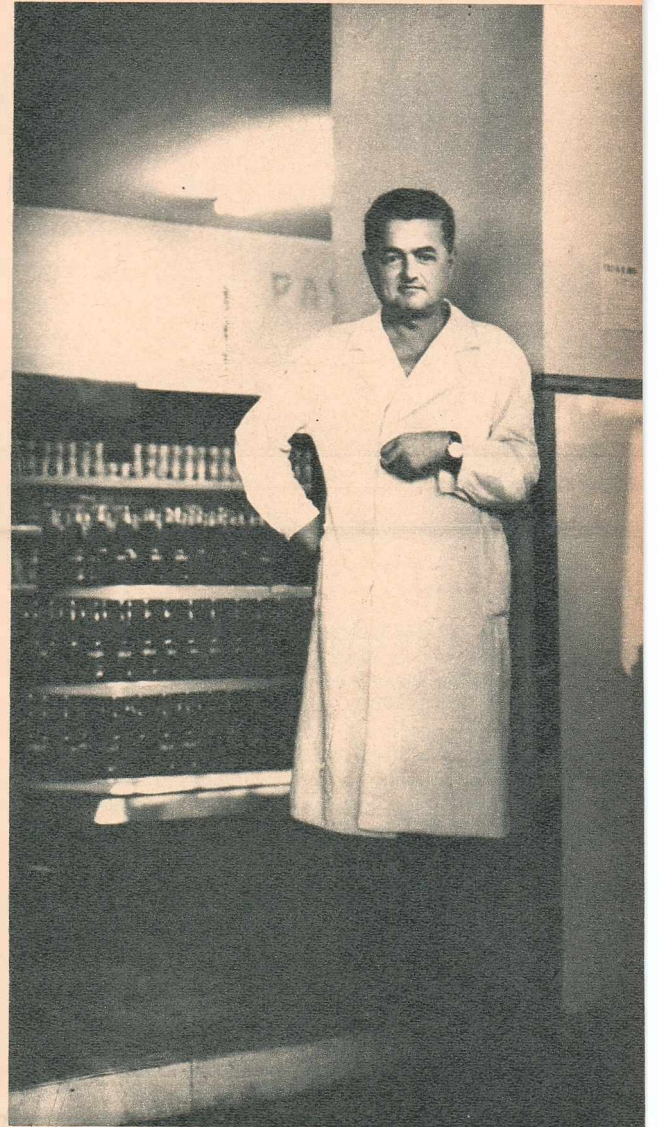
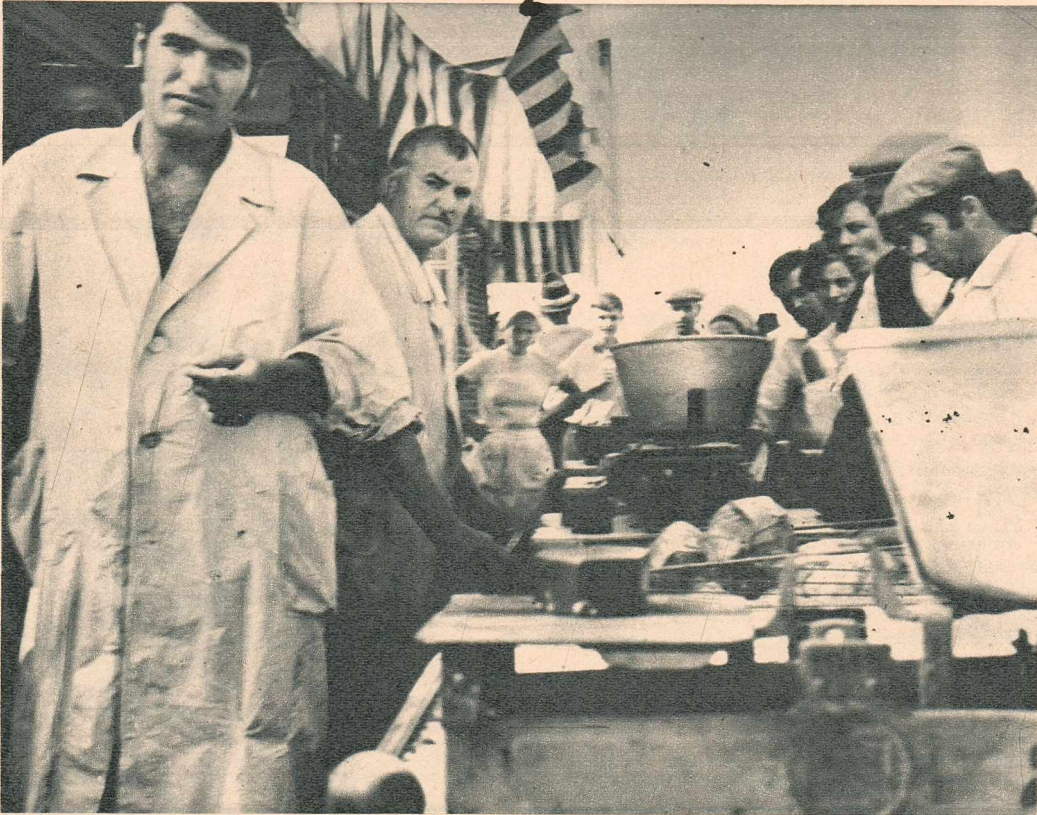

DIN CARNETUL GOSPODINEI...

La magazinul alimentar cu autoservire de pe Șoseaua Giurgiului nu s-a găsit sare zile de-a rândul. Pentru consolare le oferim gospodinilor din cartier portretul responsabilului (Vlad Stelică) immortalizat de fotoreporter în exact locul unde stau de obicei cutiile cu sare.

(Urmare din pag. 7)

«Nu ne e frică de nimeni și de nimic». Declarația pare pătrunsă de adevăr, cel puțin după felul cum este înfruntat obiectivul aparatului fotografic.

de practic: într-un singur borcan poți găsi toate legumele care-ți trebuie pentru salată «à la russe» sau salată «boeuf». În loc să desfaci o cutie de mazăre, alta de mere, să cureți morcovi... industria alimentară s-a gândit la o sumă de ispite. Și apoi sînt clasicele conserve: gogoșari, castraveți, ghiveciuri etc., etc. Chiar și pastă de tomate. Apropo de ultimul sortiment. M-a fulgerat o amintire neplăcută din iarna trecută, pe care i-am împărtășit-o personal directorului tehnic din Direcția generală a conservelor (M.I.A.) — ing. Ștefan Oprîș:

— Anii trecuți magazinele alimentare din București erau înșesate de cutii de 5 kg cu pastă de tomate. Nu le lua nimeni fiindcă erau neeconomicoase, nepotrivite cu consumul curent al unei gospodării.

— Nu industria este de vină, ci rețeaua comercială, care n-a putut pricepe că acele cutii trebuie repartizate marilor restaurante sau cantinelor.

Cine poate să ne garanteze că anul acesta confuziile au fost lichidate? Mai cu seamă că față de înclinația noastră, a gospodinilor, către un menaj modern, comerțul se arată potrivnic și în alte ocazii. Am aflat, de exemplu, că industria este dispusă (chiar foarte) să ne ofere cartofi în saramură, cu care faci o mîncare cît ai clipi, sau varză acră conservată steril și civilizată în borcane. La omologarea produselor, reprezentanții comerțului și-au îngăduit, în numele nostru, să rostească o suită întreagă de «nu»-uri. Poate că nu știu exact care ne sînt părerile. Ei bine, să ne întrebă!

*

Recunoașteți că e greu să te decizi dacă în materie de gospodărie trebuie să-ți păstrezi stilul clasic ori să-l adopti pe cel modern (care mai e susceptibil la îmbunătățiri). Eu nu m-am hotărît încă dacă să-mi pregătesc singură cămara pentru iarnă. Oricum, la legume și fructe proaspete e sigur că nu renunț. Așa că, fără să dau sfaturi celor care dirijează acest comerț (știu ei mai bine, că doar sînt specialiști) îmi permit totuși o opinie: am auzit de niște carnete de amenzi, care vor funcționa în legătură cu gestionarii și vînzătorii prinși pe «picior greșit». Cred că ideea ar trebui pusă cît mai repede în aplicare, nu de alta dar — de ce să nu recunoaștem? — unele conștiințe se verifică atunci cînd sînt puse la încercare de conținutul propriei pungi.

Cît despre contractele neonorate, sînt legi în vigoare capabile să reabiliteze integral onoarea cuvîntului dat, scris și semnat.

Dacă socotim că într-o iarnă fiecare familie consumă cîte 50 de borcane cu conserve, atunci fabrica «Flora» din București pregătește în această perioadă, zilnic, aprovizionarea pentru 2.000 de cămări.

OCTAVIAN COTESCU:

„Aș vrea să fi

de Sanda FAUR - Fotografii de Traian PROSAN

La telefon, o voce moale, ușor legănată — vocea civilă a lui Cotescu, care-și poate îngădui acum, fără restricții, toate dulcile moldovenisme de acasă, nefiind nici vocea lui Macbeth, nici a lui Horia — îți fixează întâlnirea profesională solicitată, apoi o mai amână nițel, reluăm convorbirea telefonică, fixăm o altă dată, o schimbăm iar («că doar nu dau tătarii», cum s-ar zice în Moldova noastră natală, a amîndurora), pînă la urmă îi explic că și în gazetărie se lucrează după un plan, mă înțelege, ne întâlnim la Teatrul Național, — unde e găzduit în acea seară «Tango» — sigur că nu e de ajuns ceasul dinaintea începerii spectacolului, și peste altă săptămînă iată-ne, în sfîrșit, cu o după-amiază întregă în față, într-un birou de la teatru, unde cu ceva ani în urmă d-na Bulandra l-a prezentat unei gazetărie începătoare pe actorul începător Octavian Cotescu.

Pe undeva, sîciiala acestor repetate amînări și întîrzieri e acoperită de un soi de satisfacție ascunsă: ele îmi oferă, parcă, un «ce profit» — cum ar spune Tanța și Costel laolaltă — pentru că îmi sugerează unele prime date ale portretului ce-aș vrea să i-l schițez lui Cotescu: deci, moldovean molcom, cumpănit, negrăbit, care lasă timpul, cu generoasă nepăsare, să i se prefire printre degete, care are vocația răbdării și o pretinde și celorlalți...

Dar, de fapt, pe care Cotescu îl voi avea în față? O, știu bine, pe scenă face salturi uimitoare dintr-un colț în altul al sufletului omenesc, de la un anume tip psihologic la exact opusul lui, și am venit purtînd cu mine, bine rînduite în sertărașele amintirilor de cronicar, toate aceste personaje care au trăit din plin mușcînd și înfulecînd din talentul lui Cotescu. Nu am uitat de loc acel măr al discordiei cronice, cărești, Macbeth-ul din zăpezile stagiunilor trecute, mi-e încă foarte proaspătă în minte demnitătea eroică a lui Horia ori gravitatea tembelă și agresivă a personajului din «Tango», dar Cotescu e totuși acum pentru mine mai ales acel uluitor personaj «tandru și abject» din spectacolul lui Mazilu. Îl văd și acum alunecînd sinuos, lucid, detașat printre cele două planuri ale fiecărui personaj — planul de suprafață, vizibil ca fața lunii, și cel din spatele vorbelor, din spatele gesturilor, din spatele ochilor, îi văd aprinzîndu-se în priviri acele scînteieri șirete, pehlivane, îl simt încă trăind cu ferocitate tragicomedia fățărniciei și a duplicității și mă gîndesc că dacă voi avea cumva în față un Cotescu în versiunea vicleană, ar fi cam dificil pentru mine. Nu, e clar, aș prefera să conversez cu Cotescu cel pașnic, ori, mă rog, cel năstrușnic...

LĂSAȚI ACASĂ PREJUDECĂȚILE...

...cînd veniți la un interviu — ar trebui scris în decalogul gazetărilor. Nu m-am întîlnit cu nici unul din Coteștii pe care îi așteptam. Îmbrăcat cu un bluzon sport gri, peste un pantalon gri, cu părul lui precoce grisonant, Cotescu și-a luat și o poză cenușie: parcă se retrăsese înlăuntrul lui, parcă se strînsese și se pitise pe undeva, pe unde nu puteam ajunge, lăsînd afară, la vedere, un bărbat blînd, moale, ușor timid, ușor încurcat, ușor plictisit, plin de bunăvoință față de interlocutor, dar nu cine știe ce bîntuit de harul cozeriei, jenat de amînările repetate și gata să justifice și să-și repare greșelile de protocol. Dar pe undeva îl simțeam la pîndă, simțeam că flăcăruia malițioasă din ochi e oricînd gata să sticlească, simțeam că înțepătura poate zvîcni oricînd printre vorbe, că interlocutorul meu mimează că ar fi «en garde», de fapt el avînd inițiativa ofensivei în acest interviu.

CREZI ÎN DUMNEATA, OCTAVIAN COTESCU?

— Lucian Pintilie a scris cîndva despre dumneata că mimezi cenușiu sau — ca să reproduc mai exact și măgulitor fraza — că niciodată un actor strălucit nu a mimat mai desăvîrșit și cu mai multă viclenie cenușiu — din timiditate, din lene și tactică. Ești de acord cu această apreciere?

— Am avut citeodată impresia că Pintilie ajunge la mine pe căi care mie însumi nu-mi sînt foarte accesibile. Poate că mă cunoaște mai bine decît mă cunosc eu. Dar cred că lenea de care vorbește era mai curînd îndoială, îndoială dublată de

răbdare. Din păcate, sau din fericire, îndoiala nu poate fi niciodată depășită.

— Crezi în dumneata, Octavian Cotescu?

— Sigur că niște experiențe profesionale adunate pot să-ți dea, la un moment dat, încredere, dar în meseria noastră, de la încrederea în tine la rutină, la stagnare, nu e decît un pas. Totul e să nu-l faci pe acesta. Îndoiala e totuși mai sănătoasă, mai folositoare.

— Cînd Radu Beligan și Lucian Pintilie te proclamă actorul preferat, cînd «Amoor»-ul și «Tango»-ul dimitale, și mai ales «Tandrețea și abjecția» i-au adus la un dulce unison pe cei mai înverșunați critici, cînd pînă și mulții, stimații telespectatori au făcut pasiuni pentru Costelul dimitale din «Iubirea e un lucru foarte mare» de Ion Băieșu, unde mai încapă îndoiala?

— De astă dată ești dumneata malițioasă. Cu acest serial de la televiziune mi-am făcut o datorie de rînd, am primit un personaj și l-am jucat cinstit. Asta-i tot. Dacă cumva mai ești supărată pe întîrzierea mea, am să-ți explic din nou că nu am putut părăsi la mijloc convorbirea pentru care m-a chemat directorul meu Liviu Ciulei: tocmai discutam unele proiecte ale stagiunii noastre.

PERFECT: SĂ TRECEM VERBELE INTERVIULUI LA TIMPUL VIITOR

— Da, dar la un viitor incert, deocamdată. Am discutat, de pildă, eventualitatea de a pune în scenă un vodevil — «Puricele în ureche» al lui Feydeau.

— De cînd te-ai hotărît să faci și regie, domnule Cotescu? Nu știam să fii încercat de asemenea ambiții.

— Am făcut unele tentative cu studenții de la institut, pe scena «Casandreii»: nu știu dacă ai văzut «Cîntărețea cheală» ori «O noapte furtunoasă»...

— Exact, dumneata ești lector la institut de... de cîți ani?

— De nouă ani, iar în prezent la clasa eminenței profesoare Beate Fredanov. Dar vorbeam de montarea vodevilului lui Feydeau. Treaba aceasta mi se pare un excelent exercițiu profesional, plin de tentații pentru un om al scenei, pentru că Feydeau e un meșteșugar desăvîrșit. Dar m-am aflat într-o dilemă: a apărut necesitatea să joc și rolul principal în această piesă, iar lui Feydeau e greu să-i rezisti, pentru că personajele lui îți amintesc deseori de marii comici ai filmului mut. Așa că, probabil, mă voi lăsa în continuare regizat de o mină în care am încredere: cea a regizorului Emil Mandric.

— Te consideri un actor de comedie, Octavian Cotescu?

— Nu știu ce înseamnă asta. Cînd îmi pune cineva o asemenea întrebare, rămîn crispat cîteva clipe. Nu corespunde nici unui adevăr al profesiunii noastre. Noi reconstituim oameni pe scenă. Iar oamenii sînt, fiecare, și tragici, și comici. Aș vrea să fiu un actor de oameni, nu de dramă ori de comedie. Nu pot să răspund la întrebarea dimitale, dar dacă vrei, uite, apelez la cuvintele unui critic mult iubit de mine, Radu Popescu: domnia-sa scria — cînd jucam în comedie — că sînt un actor de dramă; cînd am jucat Macbeth, a precizat că pot fi eu un actor de dramă, dar în orice caz nu de tragedie. Așa că, cu voia dv., îmi permit să mă mai caut...

— Și asta se petrece cam de 15 ani, dacă nu mă înșel.

— De 19 ani...

— De 19 ani, pe scena aceluiași teatru?

— Da, și aveam tot 19 ani cînd am fost repartizat la teatrul d-nei Lucia Sturdza-Bulandra. Terminasem la Iași, concomitent cu liceul, Conservatorul de dramă, unde am fost coleg cu Magda Ianculescu și Dan Iordăchescu: se voiau și ei actori de teatru pe vremea aceea. Dan mi-a fost chiar și coleg de liceu. Îmi amintesc cum m-a speriat Capitala cînd am călcat prima dată pe trotuarele ei. Eram un băiat timid, închis, provincial, — mă rog, provincial în sensul romantic al cuvîntului — iubeam enorm teatrul dar știam foarte puține despre el: lucrurile grele mi se păreau teribil de ușoare și invers, mă îngrozeau niște fleacuri. Cînd m-a văzut d-na Bulandra nu m-a plăcut de loc, m-a primit cu neîncredere și a exclamat:

Un actor de oameni...

«Cine mi l-a trimis aici?» Mă trimisese ministerul, dar Lucia Sturdza-Bulandra era deprinsă să-și aleagă, nu să primească, dinafară, pe actorii trupei ei. M-a ignorat o vreme, am jucat tot felul de piesete pe la țară, pînă cînd la o vizionare i s-a părut că vede ceva la mine: a doua zi mă distribuia să joc alături de ea în «Pădurea» lui Ostrovski.

— Am văzut spectacolul și îmi amintesc bine de rolul dumitale. Ai pășit totuși cu dreptul pe scenă: era un Cotescu bun, la începutul epocii sale roz, așa spune, epoca rolurilor sentimental-romantice.

— Eram înconjurat numai de coloși și asta mă sufoca pur și simplu de emoție: jucam alături de Jules Cazaban (pe care l-am iubit foarte mult; cineva mi-a spus, văzîndu-mă într-un spectacol, că semăn ca actor cu Cazaban și mi s-a părut cel mai minunat compliment pe care l-am primit vreodată); jucam împreună cu Ciobotărașu, cu Emil Botta, cu d-na Bulandra. Și de la fiecare am avut de învățat imens.

CUM ERA LUCIA STURDZA-BULANDRA CA DIRECTOR DE TEATRU?

— Răspindea în jurul ei un aer de severitate; era o natură fermă, o mină forte, dar nu lipsită de generozitate. Adesea ciudată, contradictorie, capricioasă, reușea să scoată chiar și din aceste trăsături lucruri valoroase pentru teatru. Pentru că iubea teatrul, pentru că stima teatrul.

— E de ajuns ca să poți face o trupă bună?

— Nu. A fi conducător de teatru înseamnă a ști, în primul rînd, să lupti.

— Cu cine?

— Cu totul, cu toate, cu noi toți, cu tine însuși, cu inerțiile, cu conformismele, cu prejudecățile, cu lipsa de curaj, cu lipsa de răspundere.

— Octavian Cotescu, cînd ai încercat cele mai adînci bucurii din viață?

— Cînd am trudit cel mai din greu, cînd am avut de înfruntat cele mai mari dificultăți, pe plan artistic, desigur. Ai vorbit de perioada mea roz — mă amuză caracterizarea — dar așa e: într-o vreme mă instalasem comod și exclusiv în pielea personajelor timide, sensibile, victime inocente. Mă prindeau bine, le făceam bine. Îți amintești, cred, de «Învățătoarea», de «Menajeria de sticlă», de vechea versiune a «Livezii cu vișini» în care îl jucam pe Trofimov. A venit însă Pintilie și m-a distribuit în prima piesă a lui Mazilu.

— Da, a fost o întorsătură de 180 grade în stilul dumitale de joc.

— A trebuit să-mi răstorn toate formulele, să-mi întorc pe dos, ca pe o haină veche, toate mijloacele mele artistice. Pintilie mi-a propus o modalitate lucidă și distanțată de interpretare, cu totul nouă și de loc simplă pentru mine. Îmi amintesc cîte ironii și rezistențe a trebuit să întîmpin în fața distribuției mele în piesa lui Mazilu, dar el a continuat și m-a distribuit și în «Biedermann și incendiarul» de Max Frisch, și în «O singură viață» de Ionel Hristea. Ne-am ambiționat amîndoi. Îți spun, Pintilie mă cunoștea mai bine decît mă știam eu. Cu Pintilie — ca și cu Penciulescu, ca și cu Esrig, de altfel, — actorul nu mai poate să se arunce în personaj ca într-o apă, cu ochii legați, să plutească în el, ci trebuie să înoate aprig, chiar împotriva curentului de la suprafață. Ei îți cer o atitudine netă față de eroi, o părere proprie și activă asupra lui.

— Nu te-a uimit ideea lui Liviu Ciulei de a țî-l încredința pe Macbeth? Pe unii i-a șocat...

— Am avut timp să mă obișnuiesc cu ideea, Liviu Ciulei mă avertizase asupra ei cu vreo doi ani înainte. Cred de altfel că a putut șoca și distribuția mea în «Procesul Horia»; un regizor a și exclamat, cu sonoră indignare: «ce caută moldoveanul ăsta cu limba lată în rolul aprigului transilvan, cu chipul lui tăiat în piatră?» Dar nu uitați că nimeni mai mult ca Liviu Ciulei nu are marea îndrăzneală de a încerca distribuții neașteptate, că nimeni nu scutură, ca el, inerțiile de pe orice spinare de actor, că nimeni nu-și pune la încercare spectacolele ca el, în numele unor concepții foarte personale și de dragul de a oferi actorilor posibilitatea de a se înnoi, de a arăta fațete

proaspete ale talentului lor. El l-a distribuit pe Victor Rebeniuc în «Un tramvai numit dorință», el a adus-o pe Margareta Pislaru în «Opera de trei parale», el i-a dăruit lui Mackie-și infățîșarea neașteptată a lui Toma Caragiu.

ÎN GENERAL CUM PRIVEȘTI CRITICA DE TEATRU?

— Ca pe un spectacol. O citesc, așa cum merge cronicarul la teatru: cu ceva plăcere, cu ceva interes, în orice caz cu multă obligație. Pentru mine unul, ca actor, nimic nu e mai satisfăcător decît să văd că criticul mi-a deslușit intenția, gîndul, ideea. Nu-i cer neapărat să fie de acord cu ea, poate chiar să constate că nu am realizat-o bine, dar simt nevoia ca el să mă înțeleagă, să mă intuiască măcar.

— Ce părere ai despre noul val de tineri actori care sosesc mereu — mereu la rampă?

— Îi urmăresc foarte atent și învăț tot timpul de la ei cîte ceva. Mai întîi, dezinvoltura aceasta cu care își însușesc ceea ce noi am cucerit cu greu. Cum să-ți spun eu, generația aceasta proaspătă vine, o dată cu lipsa ei firească de experiență, cu o personalitate proprie: ea deschide ochii pe ce am făcut noi, își inchipuie că așa a fost de cînd e lumea, își însușește rapid ce a găsit de-a gata și instinctiv urcă mai sus, depășind ceea ce a aflat gata făcut. Cred că a nu îmbătrîni înseamnă a fi atent la această permanentă nevoie a tinerilor de a depăși, de a ne depăși.

— Cu care dintre studenții clasei la care ai lucrat te mîndrești astăzi?

— Cu mulți, dar ca să-ți citez doar cîteva, iată, notează-o pe Mariana Mihaș, — știu, știu că o apreciezi — pe excelentul actor Mircea Andreescu de la teatrul brașovean, pe nu mai puțin talentatul Ovidiu Moldovan de la Timișoara, pe foarte bunii tineri actori Gita Popovici și Anton Tauf de la Naționalul clujean.

— Văd că ești nedrept omîțînd-o tocmai pe Valeria Seciu, o actriță a Naționalului ce mi se pare de o delicatețe și o distincție cu totul deosebite.

— Dă-mi voie ca, împreună cu ea, să fiu modest în cazul acesta.

— Împreună cu ea? A, da, pentru că e soția dumitale... Și totuși ce proiecte mai ai pentru stagiunea aceasta?

— Aștept cu nerăbdare definitivarea piesei lui Teodor Mazilu «Acești nebuni fătarnici». E acolo un rol pe care, dubă cîte știu, autorul l-a scris pentru mine. Aspir la un mare personaj cehavian... Visez un personaj din zilele noastre, din realitățile noastre, o rudă spirituală a lui Cerchez.

— Văd că ai mai multe vise decît proiecte concrete...

— Poftim și un lucru concret: am terminat recent filmările piesei pentru televiziune «Agentul din Cahors» de Marguerite Duras, în regia lui Petre Sava Băleanu.

— Spune-mi, dragă Octavian Cotescu, dacă am oferi aceste ultime rînduri ale discuției noastre din «Flacăra» unui mesaj al dumitale, cui i l-ai trimite?

— O clipă, să mă gîndesc. Da, așa răspunde lui Radu Beligan care s-a exprimat atît de călduros despre mine tot în «Flacăra», în interviul pe care i l-ai luat, că am fost adînc onorat de tot ce a spus. I-aș mulțumi și lui Ion Tăzlăuanu, profesorul meu de științe naturale, de aceea și nu numai de aceea mare-mare iubitor de flori, care m-a ajutat, în ani grei, să pot face primii pași spre teatru. I-aș transmite omagii și profesorului meu de română de la același liceu ieșean, prof. universitar Gavril Istrati, care mi-a incurajat atent înclinațiile spre artă, ca și profesorului meu din conservator, artistul emerit Ion Lascăr. Și i-aș istorisi cunoscutului actor ieșean Ștefan Dănculescu o poveste: o dată, într-un matineu de joi, cînd Naționalul ieșean dădea spectacole anume pentru școlari, un băiat de 14 ani l-a urmărit fascinat, vrăjit, jucînd «Vicleniile lui Scapin». Cînd au izbucnit aplauzele, băiatul acela a simțit că nu vrea nimic mai mult pe lume decît să fie în locul lui Scapin, pe scenă, să i se întîmple și lui toate acele minunății care se petrecuseră acolo, să fie și el aplaudat, să fie și el actor.

— Actor a devenit, aplauze a primit, dar pe Scapin nu l-a interpretat niciodată, nu-i așa, Octavian Cotescu?...

PE PLATOURILE LUMII

«ÎN ANUL DOMNULUI...» Claudia Cardinale (în fotografie) și Robert Hossein sînt interpreții acestui film ce poartă semnătura lui Luigi Magni. Cineastul ambiționează să realizeze o «frescă realistă, necruțătoare, a Romei anilor 1824-1825», pe fundalul căreia se desfășoară lupta pentru independență și libertate a carbonarilor.

Se poate face un film despre «el»? — se întreabă prietenii (În fotografie: Andrzej Lapicki și Beata Tyszkiewicz.)

CÎND TOTUL ESTE DE VÎNZARE

Daniel Olbrychski își joacă în film rolul din viață: acela de actor crescut în cultul marelui Cybulski.

De la «Lady Macbeth în Siberia», lui Wajda i se tot cîntă prohodul de către unii. Cînd i se atrage atenția că «a obosit», cînd i se arată fără ocolișuri semnele unei dezagregări a esteticii sale, Wajda — romanticul care ține totuși la o ordine, Wajda — apărătorul barocului, maestrul simbolurilor violente (am citat numai cîteva din definițiile care au încercat să-i cuprindă personalitatea) s-ar fi rătăcit, și se știe ce se întîmplă de obicei cu artiștii rătăciți. Nu toți au soarta lui Dante. Probabil că Wajda s-a pierdut un timp pe una din acele întinderi nesfîrșite ce revin atît de des în filmele sale. Iată-l însă acum întors, și nu cu mîinile goale: vechi obsesii, neîmpliniri, frînturi de imagini și idei ce și-au cerut cîndva locul în alte filme, și nu l-au găsit, amintiri, tot ce-a putut să apuce este scos acum «la vînzare, cu grămada», cum spune însuși cineastul. Atît i-a trebuit. Wajda a intrat de bunăvoie în gura lupului. Înseamnă că și recunoaște singur criza și dacă recunoaște asta deschis, într-un film, înseamnă că acest film, adică «Totul de vînzare» este spectacolul propriei sale crize. Încă un *dacă* și ajungem, bineînțeles, la Fellini care în al său 8 1/2 și-a radiografiat magistral impasul. Mă încapăținez să cred că nu asta a intenționat cineastul polonez. Wajda și-a făcut filmul «la vedere» nu pentru a-și autocontempla sau sfredeli deruta și neliniștea, ci pentru a ne convinge de marile chinuri ale cinematografului, de imposibilitatea lui tragică (și nu numai a lui) de a re-crea ceea ce naivitatea în unicat. Grea povară și-a luat cineastul atunci cînd a pornit să se confrunte cu viața, obsedat fiind de o moarte, de cumplita dispariție a lui Zbigniew Cybulski. Să chemi un alt actor și să faci un film despre copleșitoarea personalitate a celui care a fost Maciek în «Cenușă și diamant», ar fi fost cel mult o naivitate, dacă nu o impietate. Wajda s-a încordat să ne transmită neputința de a fixa conturul umbrelor tremurătoare, de a ne apropia de un mister căruia odată, cînd cel care-l purta trăia, mai izbuteam să-i dăm cîte un nume, iar cînd nu — îi spunem simplu: Cybulski. Încovoiat de amintirea marelui actor, Wajda, omul și prietenul, nu se poate înfrînge pe sine însuși pentru a da mai multă mină liberă regizorului. Obsedat de ideea de a ne trimite tot timpul cu gîndul la Cybulski — al cărui nume nu se pronunță niciodată pe ecran — cineastul se descoperă din ce în ce mai nesigur; teama că filmul se va sfîrși în curînd, și noi nu vom dobîndi conștiința acelei imposibilități de care vorbeam mai sus, nu-i dă pace și-l determină să recurgă la declarații ostentative: «A fost o apariție uimitoare», «a murit așa cum a trăit», «a reprezentat generația noastră», «dacă ai putea să redai tristețea pe care o lasă un personaj după dispariția sa» etc. Cineastul scoate «la vînzare» și astfel de fraze pentru care improvizează situații ce se dovedesc artificioase; dar lingă ele sclipesc cîteva sugestii wajdiene și dincolo de ele parcă întrezărim, ca prin ceață, ochelarii fumurii ai lui Cybulski. Tulburătoarea artă a lui Wajda de a pune stăpînire pe obiectele care definesc omul, de a le sili să se transforme în simboluri, se prelungește în «Totul de vînzare» cu o brutalitate dureroasă: celebra haină de piele a actorului, mult îndrăgiiții lui pantofi de tenis, gamela de care nu s-a mai despărțit după «Cenușă și diamant» sînt în film obiecte descoperite cu uimire, rîvnite și deopotrivă inutile pentru alții. Cînd nu se sprijină în ele, Wajda «citează» din «Cenușă și diamant», dă foc alcoolului din pahare, smulge unui bătrîn o splendidă declarație referitoare la cel dispărut, «ne-a învățat cum se moare în filme» (amintiți-vă de sfîrșitul lui Maciek). Filmul abundă în referințe și citate vizualizate, iar două dintre cele mai frumoase — dansul, caii — ne îndreaptă, din păcate, către filme și fapte mai puțin știute. În lipsa unei chei pentru toate acestea, este firesc ca prima confruntare cu filmul să nu fie de loc confortabilă și ca neîmplinirile lui, pe parcurs, să ne apară amplificate. Ce e de făcut? Să vindem șapte principii estetice pentru unul etic (de-a lungul timpului cinematograful ne-a dresat și în această privință)? Nu este cazul. Din moment ce ni s-a oferit spre vînzare «totul», avem libertatea să luăm ce vrem. Dacă ne vom uita bine unul la altul vom vedea că am luat cu toții sinceritatea lui Wajda.

Magda MIHĂILESCU

SHIRLEY MAC LAINE

I-aș zice «*funny-girl*» dacă n-ar fi decît nostimă și trăsniță. I-aș zice «*sexy-girl*» dacă n-ar fi decît atrăgătoare ca Anita Ekberg. I-aș zice «*sweet-girl*» dacă n-ar fi fost decît *Irma cea dulce* (în regia lui Wilder). Or, dimpotrivă, «*doamna care ronțăie bărbați*», cum și-a imaginat-o într-o comedie sofisticată Lee Thompson. De fapt e de toate la un loc. Actriță-cocteil. «*De șapte ori femeie*», cum o numește filmul cu schejiuri ce o iau drept numitor comun al feminității atît de variabile pe blondă, pe șerpuitoarea, pe trăsnița, exuberanta ingenuă-lucidă: Shirley Mac Laine. Actrița-mozaic, actrița-jocheu a Hollywoodului, pe care în orice rol o pui pare de acolo, țîșnită, nu făcută, ca o văpaie multicoloră, fulguind în tine nu străluciri de-o clipă, ci emoții complicate, durabile.

Cine e ea, care ne-a smuls lacrimi cu zîmbete în «*Apartamentul*», aplauze și invidii estetice în «*Can-can*» și s-a jucat cu suflutele noastre cu nepăsarea cu care mesteca guma în «*Rolls-Royce-ul galben*»?

La 5 ani dansa, la 10 cînta și recita pe scenă, la 15 debuta pe Broadway în opereta «*Oklahoma*». Din sutele de «*chorus-girls*» (meserie ingrătă pe care o evocă azi cu nostalgie) s-a întîmplat ca tocmai ea să fie dublura lui Carol Hanney în «*Pyjama Game*», ca tocmai Carol Hanney să-și scrîntească glesna a doua zi după începerea filmării și tocmai Shirley s-o înlocuiască, ajungînd curînd mai celebră ca originalul... «*Prea e cusută cu ață albă*» — ai zice de o asemenea coincidență, într-un film. Dar chiar dacă scenariul vieții reale pare neverosimil, personajul nu e mai puțin seducător. Orice ar juca, chiar un mălăieț musical pe scheme date, devine uluitor de viu. De ajuns o privire candid-azurie pe după genele ce se zbat a prefăcută mirare, e de ajuns un zîmbet-răsfăț printre buzele țuguiate a rîs sau plîns (nu știi niciodată), e de ajuns un deget ridicat evaziv a șagă sau a tandrețe pentru ca Shirley cea mare să te prindă în vraja ei ca odinioară Shirley cea mică. Mac Laine e un fel de Temple la vîrstă adultă, care și-a păstrat candoarea și poezia, cucerind inteligența și umorul. Inteligența pe care știe s-o disimuleze cu grație în fața publicului, ca orice femeie față de bărbatul pe care vrea să-l cucerească.

Shirley se preface că e naivă, cînd e toată doar spirit, se preface că e placidă cînd clocotește de viață, se preface pătimașă, cînd, dimpotrivă, e cerebrală, lucidă. Paradoxală și strălucită ca o replică de Shaw. Regizorul apasă doar pe o coardă a talentului ei și orga se dezlănțuie cu toate sunetele. Billy Wilder îi întinde un deget — comedia sentimentală («*Apartamentul*», «*Irma cea dulce*»), Shirley apucă tot genul, modernizîndu-l, turnînd ca în «*Rolls-Royce*» o picătură galben-amăruie de cinism candid, de inconștientă cruzime în amestecul roz-bombon.

În «*Sweet Charity*» — sînt sigură — a mai făcut vreo pozna. Imposibil să nu-și fi dărîmat idolul, cu un zîmbet șugubăț, să nu-i fi găsit acestei Cabirii sentimentale, reluate de Hollywood după canoanele musical-ului broadway-an*, nota de nonșalanță, de antiromanță, de disimulare zglobie care dă gustul acela dulce-amar propriu interpretărilor ei.

În adaptarea cinematografică a coregrafului Bob Forse, Shirley cea dulce dansează frenetic împreună cu Sammy Davis jr., își schimbă costume viu colorate, arborează toalete hippy, aventuri hippy, o inimă hippy. Sinceră și cabotină totodată. Amestec strident, înduioșător și comic.

Cînd se satură de gălăgia de pe platou, Shirley pleacă să-și caute liniștea în Indii. Călătorește cu fiul ei, Sachiko, dar nu practică meditația zgomotos publicitară ca Beatles-ii, ci anonimatul activ: cunoașterea sinceră a unui popor care o interesează realmente.

Alice MĂNOIU

* E vorba de versiunea cîntată și dansată a «*Noapților Cabirii*», adaptată pe Broadway de Bob Forse și transformată apoi în film de către același regizor.

«Aceste bănci — spune Roger Orsingher în cartea sa «Les Banques dans le monde» — sînt întruchiparea banilor. Porțile lor monumentale, fațadele lor te fac să gîndești la templele unei mari religii care își are preoții săi, fideli și inițiații, misterele sale». Istoria transformărilor prin care au trecut se confundă cu drumul parcurs de funcțiile și caracterul banilor de-a lungul veacurilor pînă în societatea capitalistă, drum început undeva la obîrșiile schimbului de mărfuri și dus mai departe prin apariția monedei — prima poate în Lidia antică, sub forma unor lingouri de electrum tăiate egal, pe care regele Gyges puse să fie încrustată (fapt care ulterior a căpătat valoare de simbol) efigia unei vulpi, zeul suprem al Lidiei. Drum ce parcurge distanta de la templele caldeene din Uruk, care în urmă cu peste trei milenii au servit pentru prima dată unor operații calificate ca bancare, — operații de depozit, păstrare a unor bunuri și redistribuire a lor ulterioară — la băncile care astăzi leagă între ele finanțele, comerțul, industria, agricultura etc... De la cele cîteva operații bancare incipiente, cîrora regele babilonian Hammurabi a găsit cu cale să le stabilească normele (pentru împrumuturi, dobînzii, asigurări în caz de pierderi sau furt) în codicele său săpat pe blocul de diorit înalt de peste 2 metri, la miile de operații bancare prevăzute în textele uriașe scrise și, mai ales, ne-scrise ale «regilor» de dincolo de zidurile de oțel și sticlă ale zgîrie-norilor sau de coloanele patinate ale onora dintre cele peste 400 de bănci deja centenare, care și-au păstrat vechile edificii... Drumul ce duce de la cămătarul atenian Pasion, vestit în secolul IV î.e.n., — de vreme ce se poate afla despre el din mărturiile marilor oratori ai acelor timpuri — la actualii capitaliști bancari, care vehiculează în interesele lor destine economice, politice și sociale... Drumul de la casele bancare italiene ce nu-și aveau egal în timpul Renașterii, de la grupul financiar german Fugger care a dominat Europa între secolele XV și XVII, la grupurile financiare care determină, actualmente, în lumea capitalistă economia și politica statelor.

Un drum uriaș, de vreme ce accepțiunea dată termenului de bancă în urmă numai cu un secol e azi cu totul alta; pentru că în momentul de față separarea dintre bănci și societățile industriale practic nu mai există în lumea capitalistă; pentru că băncile nu mai sînt simpli mijlocitori, ci au devenit ele însele mari întreprinzători direcți sau indirecti, grație fondurilor de 7-8 ori mai mari decît cele proprii pe care le administrează; pentru că societățile industriale sînt la rîndu-le deținătoarele unor importante rețele bancare proprii.

UN IMENS PROCES DE ÎNGEMĂNARE

Concentrarea și centralizarea producției din faza monopolistă a capitalismului, solicitînd nevoi din ce în ce mai mari de resurse bănești, a determinat un proces de concentrare și centralizare și la nivel bancar, dezvoltînd și creînd noi structuri în rețeaua bancară. Dar o dată cu creșterea rolului creditului și, în special, al celui pe termen lung — determinată tocmai de concentrarea și centralizarea producției — o dată cu amploarea luată de operațiile bancare, cu crearea giganticelelor monopoluri bancare, s-a schimbat însăși funcția acestora. Ele se amestecă direct în «treburile» întreprinderilor pe care le creditează, trimițîndu-și reprezentanți în consiliile de administrație ale acestora, cumpărîndu-le acțiunile, intervenind nemijlocit în producție prin investiții în industrie, transporturi și în alte ramuri.

Cum este de la sine înțeles că nici societățile industriale nu s-au lăsat mai prejos, un proces imens de îngemănare a avut loc. Industria și băncile — remarcă același Roger Orsingher — se sprijină reciproc, se interpenetrează. Metodele industriale sînt adoptate de organizațiile bancare, uzinele se inspiră din sfaturile băncilor. Consilierii influenți, colaboratori eficienți, ca și furnizori ce-și deschid baierele pungi pentru a oferi fonduri, băncile contribuie la elaborarea de către conducătorii industriei a programelor care să le permită să cucerească piața internă și să lupte pe piețele externe. Băncile nu sînt astăzi numai un element al activității economice, ci într-o largă măsură autorii și creatorii acesteia.

Procesul a dus la crearea uriașelor grupuri financiare, care au ajuns să determine economia și politica statelor capitaliste și a căror putere poate fi greu apreciată la întreașă sa valoare, avînd în vedere că aceste grupuri se feresc cu bună-știință s-o consfințească juridic, realizînd-o tacit, din umbră. Morgan a început cu cîteva bănci la Philadelphia, Londra și Paris; finanțînd apoi construirea unor căi ferate, a intrat direct în industria oțelului, formînd giganticul U.S. Steel Corporation; acum grupul Morgan deține acțiuni importante și exercită controlul asupra societăților General Electric și American Telephone and Telegraph, fiind și proprietarul băncii Morgan Guaranty Trust Company, a șaptea dintre băncile din lumea capitalistă. Rockefeller a pornit, dimpotrivă, din industria petrolului, înființînd colosalul Standard Oil. Acum însă grupul Rockefeller deține Chase Manhattan Bank, a doua, și controlează First National City Bank, a treia dintre băncile din lumea capitalistă.

OSPĂȚUL PANTAGRUELIC

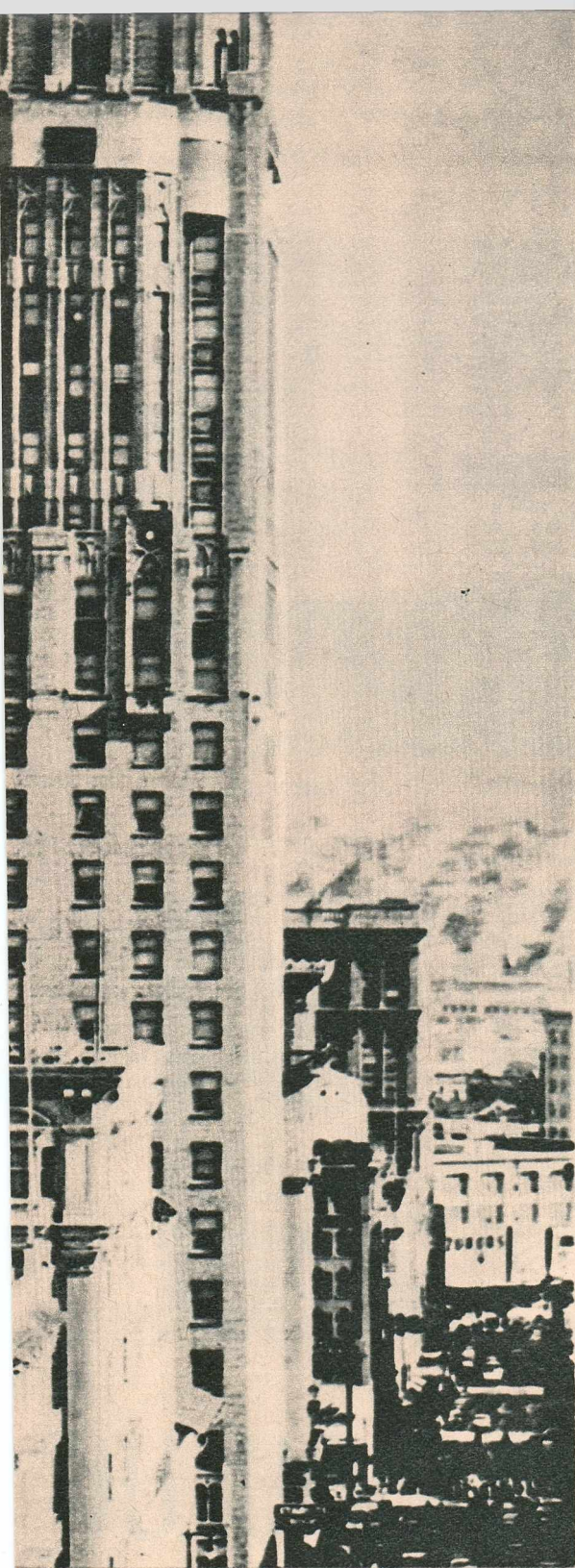
Un building de 52 etaje domină, de curînd, cerul San Franciscoului și al întregii coaste de vest a Statelor Unite. Clădirea adăpostește cartierul general al celei mai mari bănci din S.U.A. și din lumea capitalistă, Bank of America, înființată în 1904 de italianul A.P. Giannini, primul bancher care — după expresia actualului președinte al băncii — a văzut «posibilitatea de a vinde mai multe feluri de servicii bancare, așa cum vînd comercianții mărfurile». Prin fuziuni și «înghițiri» succesive, Bank of America ajunsese la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial la un total de active proprii în valoare de 2 miliarde dolari, avînd și o puternică rețea de peste 500 de filiale. Ea deține actualmente depozite evaluate la peste 20 miliarde dolari, iar aceasta se datorează tocmai legăturilor sale strînse și directe cu industria, în speță cu cea constructoare de avioane care a cunoscut un important avînt în perioada postbelică. Cum însă principalele comenzi ale acestei industrii aparțin statului american, exemplul lui Bank of America relevă, astfel, și un alt fapt: unirea forței grupurilor financiare cu forța statului, pe baza și în cadrul dezvoltării capitalismului monopolist de stat.

Grupurile financiare formează și apoi «furnizează» oameni politici: Stettinius, fost secretar de stat pentru afaceri externe sub președintele Roosevelt, asociat al băncii I.P. Morgan & Cie.; Averell Harriman, fost secretar de stat pentru comerț sub președintele Truman și ambasador itinerant al președintelui Johnson, asociat al băncii Brown Brothers. Harriman & Co.; James Forrestal, fost ministru de război sub președintele Truman, și Douglas Dillon, ministru de finanțe sub președintele Kennedy, asociați ai băncii Dillon, Read & Co.; Robert McNamara, fost ministru de război în administrația Johnson, venind din partea grupului

Prin 1653, în partea de nord a micii așezări ce purta pe atunci numele de Noul Amsterdam, și care apăruse doar cu cîteva ani înainte pe malurile sudice ale insulei Manhattan, în urma unei expediții olandeze de colonizare, a fost construit un zid menit să-i apere pe cei aproape o mie de locuitori de eventualele atacuri ale indienilor. Dincolo de zid — pădurea virgină, necunoscutul; dincoace — o mică stradă care trecea pe sub palisade: i s-a spus strada zidului — Wall Street.

Așezarea se numește azi New York și are vreo 16 milioane de locuitori, iar strada de 200 de metri lungime și 6 lățime, care nu vede lumina soarelui din cauza zgîrie-norilor ce o străjuiesc de ambele părți, este sălașul celui mai puternic imperiu financiar al lumii capitaliste — locul unde se duce o luptă obscură și acerbă, fără repaus sau armistițiu, fără conștiință sau mulțumiri, luptă în care cîștigă totdeauna cel mai puternic. În Wall Street își au sediul mamuții finanței americane: Chase Manhattan Bank, First National City Bank, Morgan Guaranty Trust Company, Chemical Bank New York Trust Company. Wall Street este «zidul» de nepătruns al neîndurătoarei bătălii financiare, presărate cu crahuri și «înghițiri», ce se duce în uriașele building-uri devenite templele unei religii al cărei totem absolut este banul.

DE LA
URUK
LA
STRADA ZIDULUI

Ford; actualul ministru de finanțe David Kennedy, fost președinte al celei mai mari bănci din Chicago etc., etc., etc. Situația aceasta nu este specifică numai Statelor Unite. Marile grupuri financiare exercită influențe hotărâtoare în toate țările occidentale: grupurile industriștilor vest-germani, împreună cu cele trei mari conerne bancare, Deutsche Bank, Dresdner Bank și Kommerzbank, în R.F.G. de pildă; grupurile Mitsubishi, Fuji și Sumitomo în Japonia; «The Big Five» (cei cinci coloși bancari) și câteva grupuri industriale în Marea Britanie; cele 200 de familii în Franța etc.

Procesul fuzionării în mari unități bancare și, în general, al formării unor gigantice grupuri financiare capătă cea mai mare amploare prin folosirea sistemului *holding* al societăților și conernelor pe acțiuni. Dacă pînă nu demult, pentru a controla activitatea unei organizații industriale, de comerț sau bancare era nevoie de cel puțin 30-40% din acțiunile acesteia, acum, prin sistemul societăților «mamă», «fiice» etc., cu 10% și chiar cu mult mai puțin se poate obține același rezultat. Cel mai recent exemplu este oferit de crearea așa-numitelor bank-holding (bănci-companie), mai ales în Statele Unite. Ca urmare a acestui proces, încă în anul trecut s-a înregistrat în S.U.A. un procent de creștere a fuziunilor mai mare decît oricînd în ultimii 100 de ani. Și lucrurile nu vor rămîne aici. Există propuneri ca 800 de unități bancare, cuprinzînd și marile bănci, să formeze bănci-companie ce vor controla peste un sfert din totalul depozitelor bancare americane.

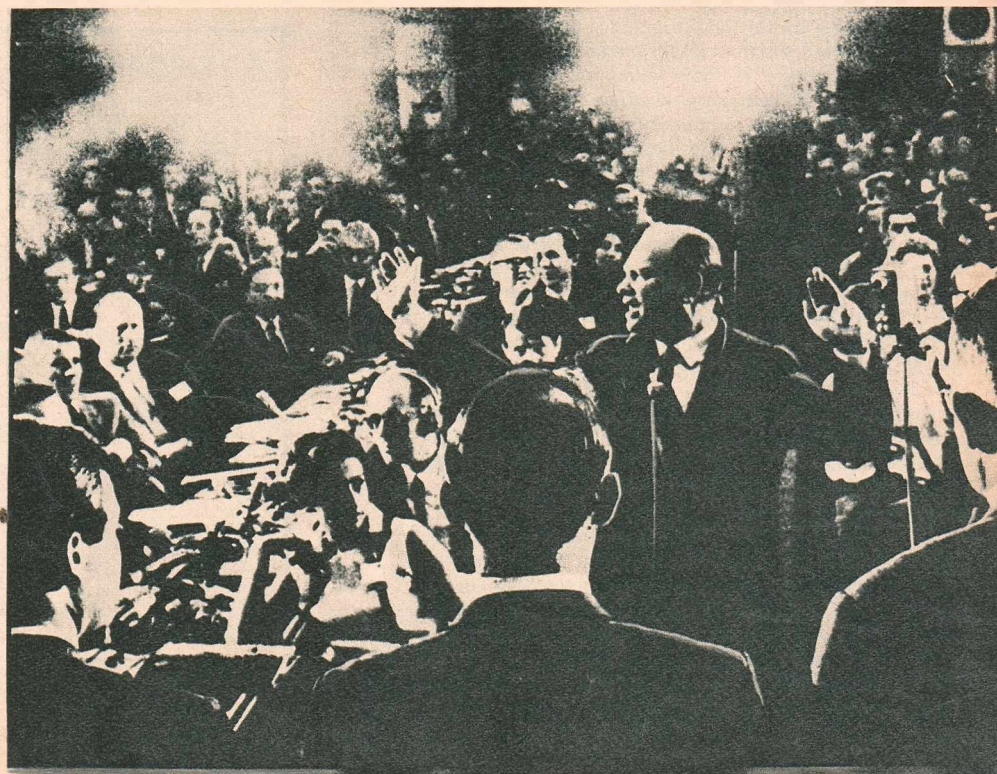
Fuziunile relevă însă, dincolo de «teighea», — căci aceasta este în italiană semnificația de obîrșie a termenului de bancă — faptul că în băncile din Wall Street ca și în alte «temple bancare» capitaliste se consumă, cibernetic și misterios, în euforie și marasm, ospățul pantagruelic al unor guliveri ce îngurgitează marea masă a liliputanilor.

O FAIMĂ PIERDUTĂ

Forfota dintre 9,30 și 17,30 din City-ul londonez pare a fi aceeași ca acum un sfert sau o jumătate de veac. Dar faima acestui cartier al businessului — care a crescut mereu din momentul cînd primii comercianți au început să-și păstreze, pentru siguranță, averile în Turnul Londrei și pînă către primul război mondial, cînd capitala engleză devenise principalul furnizor de capitaluri al lumii — nu mai este, acum, aceeași. Din cele 40 000 de bănci din lumea capitalistă, peste 14 000 sînt în prezent americane. Numai depozitele acestora însumează azi aproape de patru ori mai mult decît întregul produs național brut anual al Marii Britanii. Și doar salariile celor 12 președinți-directori generali ai băncilor federale americane reprezintă, cu totalul lor de aproape 500 000 de dolari anual, mai mult decît plafoanele maxime ale împrumuturilor acordate de multe bănci britanice. Din primele 100 de bănci capitaliste, jumătate sînt în prezent americane și japoneze, iar cele britanice împreună cu cele italiene și vest-germane luete laolaltă nu reprezintă decît un sfert. În rețeaua bancară vest-germană sînt angajați azi mai mulți lucrători decît în cea britanică, iar în cea americană — un număr ce reprezintă peste 10%

Arteră a cartierului
afacerilor
din San Francisco,
sediul
celei mai mari bănci
a lumii capitaliste,
Bank of America.

În centrul imaginii,
Bernard Cornfeld,
creatorul
lui Investors Overseas
Service,
întreprindere
financiară
elvețiană
care se ocupă
de racolarea
și reinvestirea
capitalurilor
venite
din orice
parte
a lumii.

din întreaga populație a Londrei. Pulsul bursier s-a mutat în ultimii ani la New York, iar bursa din Tokyo cu cele 10 milioane de titluri negociate zilnic a preluat locul secund.

CHIAR ÎN PARADIS?

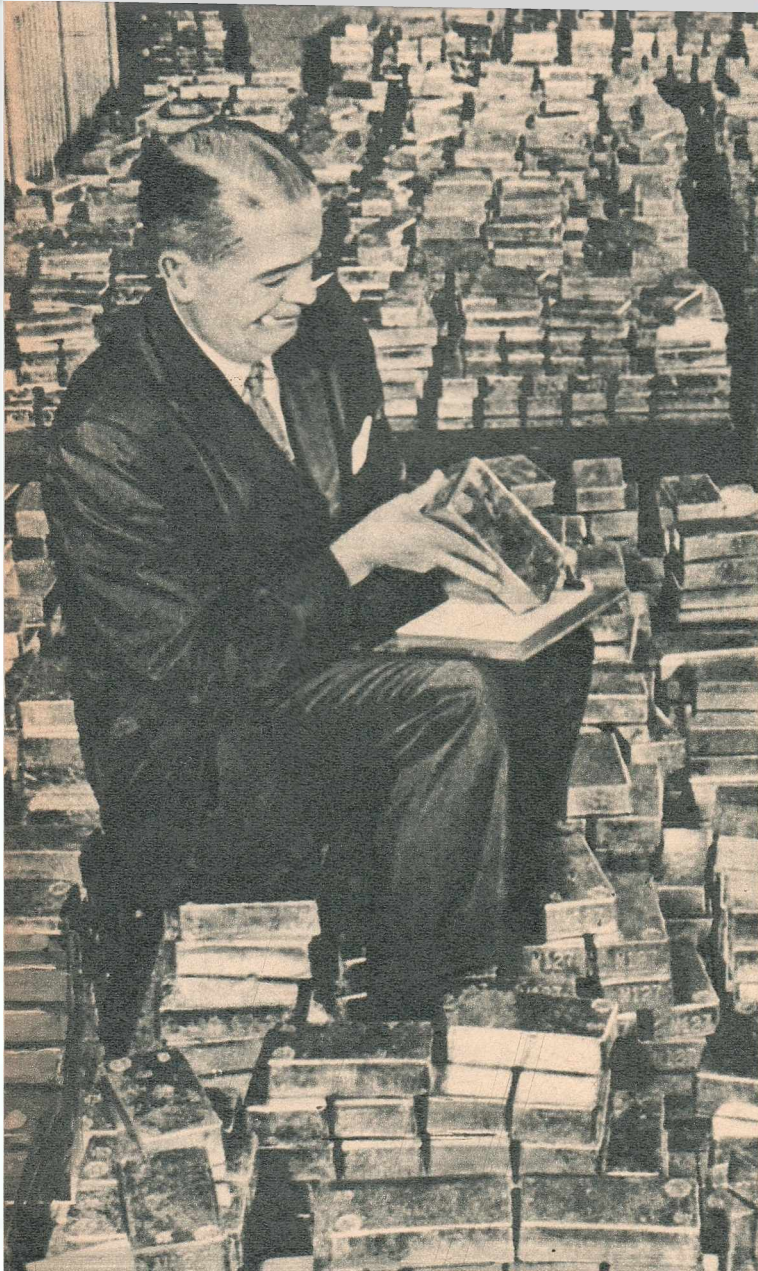
Există însă un loc care, deși a resimțit toate aceste permutări în ierarhia «templelor bancare» capitaliste, și-a păstrat un caracter privilegiat. Un loc care inspiră încredere posesorilor de capitaluri, loc preferat de înșiși reprezentanții marii finanțe occidentale pentru «adăpostirea» propriilor fonduri și care, poate tocmai din aceste motive, pare «mai ferit» de intemperiiile și zguduiriile devenite tot mai dese pe piețele de capitaluri occidentale. Poate de aceea este și supranumit «paradisul elvețic». Desigur, doar un loc de refugiu, căci așa cum sugestiv se exprima revista britanică «The Economist», băncile elvețiene pot oferi numai încredere, dar nu sînt ele acelea care conduc marea finanță interoccidentală.

La adăpostul acestui «paradis» se angajează permanent contracte și importante operații bancare. Aici se efectuează zilnic mari vînzări și cumpărări de aur (monede și lingouri), importuri și exporturi, precum și diferite alte tranzacții în cele mai diverse valute. Aici, unde densitatea bancară atinge nivelul cel mai ridicat din lume, unde fiecare canton își are banca sa proprie, afluează, — în ciuda acordării celor mai reduse dobînzii de pe piețele monetare capitaliste — atrase de siguranța și secretul băncilor elvețiene, capitaluri de pe toate piețele occidentale, creînd o permanentă stare de euforie, de «supraîncălzire» în economia elvețiană. Pentru a tempera această stare, autoritățile elvețiene reîntorc continuu, sub formă de investiții în străinătate, capitalurile intrate în țară peste limita considerată normală. Activele elvețiene în străinătate s-au dublat în ultimii opt ani, iar peste 50% din acestea sînt formate din capitalurile străine care la origine se adăpostiseră în Elveția. Mai mult de 20% din veniturile țării provin în prezent din beneficiile investițiilor în străinătate, făcute tocmai din surplusul de capitaluri neelvețiene. Băncile din trinomul Zürich-Basel-Geneva, împreună cu cele din alte localități, aduc anual în activul balanței de plăți elvețiene sute de milioane de dolari numai din comisioanele primite pentru tranzacțiile cu aur și valute, pentru administrarea fondurilor depunătorilor străini.

Există și tendința de a contesta paradisul bancar elvețic. O măsură luată nu demult de autoritățile federale elvețiene a produs la început oarecare uimire în cercurile financiare occidentale. Era prima luare de poziție elvețiană față de contestarea paradisului elvețic și «secretul» băncilor elvețiene. Să dăm cuvîntul unui expert în materie — Alain Vernay de la «Le Figaro»: dacă pînă în prezent un străin care ar fi vrut să deschidă o bancă în Elveția o putea face mult mai simplu decît în cazul în care ar fi vrut să deschidă o cafenea, de-acum încolo autoritățile federale nu mai acordă autorizații decît cu condiția de a fi asigurate de reciprocitate în țările unde doritorii își au domiciliul și sediul social. Care sînt cauzele? În primul rînd este vorba despre unele «excese» comise sub scutul secretului proverbial al băncilor elvețiene. Mare vilvă a făcut la vremea lui cazul unui tînăr financiar spaniol, Julio Munoz, care, deschizînd în Elveția o bancă cu un nume destul de pompos, — Banque de St. Gall et de la Banque Genèveoise de Commerce et de Credits — a transferat din Republica Dominicană întreaga avere a fostului dictator Raphael Leonidas Trujillo, ceea ce a dat loc ulterior unui imens proces. În al doilea rînd, se pune problema evaziunilor fiscale pe care unii americani

de Ilie ȘERBĂNESCU

JLUI

De mai mult timp, aurul nu mai circulă liber pe piață în calitate de monedă. Sechestrat în seifurile băncilor centrale, el este destinat să folosească la «acoperirea» masei de monedă-hirtie ce este vehiculată pe piețe. În fotografie: subsolurile Băncii federale de rezerve a S.U.A.

În țara cu cea mai mare densitate bancară din lume, un «paradis» repus în cauză.

Wall Street — cartierul general al mării finanțe capitaliste.

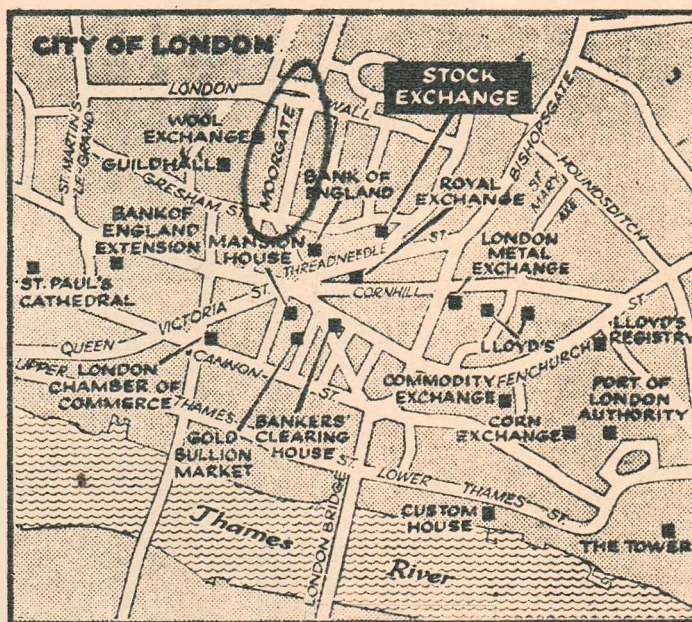

DE LA URUK LA „STRADA ZIDULUI”

Le fac cu ajutorul conturilor în numerar deschise la băncile elvețiene. Faptul a declanșat o adevărată ofensivă din partea procurorului general al fostei administrații democratice nord-americane, Robert Morgenthau, care a cerut autorităților federale americane să intervină pe lângă cele elvețiene pentru a curma această situație. «Secretul băncilor elvețiene și conturile în numerar — spunea într-o conferință R. Morgenthau — sînt utilizate de agenți de bursă, gangsteri și investitori fără autorizație din S.U.A., pentru a eluda legile americane... Ei folosesc conturile lor în numerar pentru a obține aur, a cărui posesiune este interzisă cetățenilor americani, cit și titluri străine fără plata impozitelor legale». «Wall Street Journal» observa: «Numărul conturilor în numerar deschise de americani în Elveția a crescut foarte mult de la inaugurarea, în 1960, a liniilor aeriene cu reacție între New York și Elveția».

Prin măsura luată, autoritățile elvețiene încearcă să nu se mai facă pasibile de asemenea acuzații, păstrînd însă pe mai departe «paradisul helvetic», între ale cărui atribute trebuie să figureze în primul rînd atractivitatea secretului. Asigurîndu-se de reciprocitate în țările ai căror cetățeni doresc să-și fondeze bănci în Elveția, eventualele excese comise sub mantia secretului și conturilor în numerar «ar apărea în consecință — cum conchide Alain Vernay — drept acțiuni financiare ale neelvețienilor, iar pe de altă parte autoritățile elvețiene nu ar mai putea fi acuzate, ca acum, de asigurarea nepedepsirii fiscale a americanilor...»

Dincolo de «paradis» însă, și chiar în el, «templele bancare» capitaliste sînt angajate în teribila și continuă bătălie care se numește concurență și căreia îi cad permanent și implacabil ca ofrandă înseși unele dintre ele.

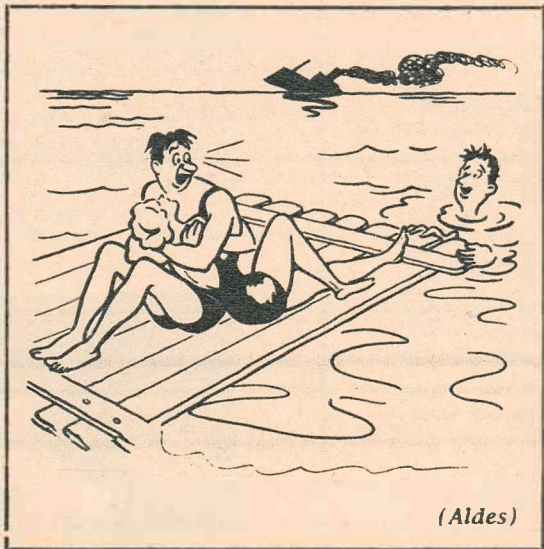

Sub titlul «Băncile S.U.A. invadează City-ul londonez», ziarul «International Herald Tribune» publică această hartă. În text se arată că pe o singură stradă a acestui cartier — Moorgate, supranumită și «Yankee Alley» sau «Avenue of the Americas» (incercuiește pe desenul de mai sus) — se află filialele a 10 mari bănci americane, printre care și First National City Bank of New York.

F

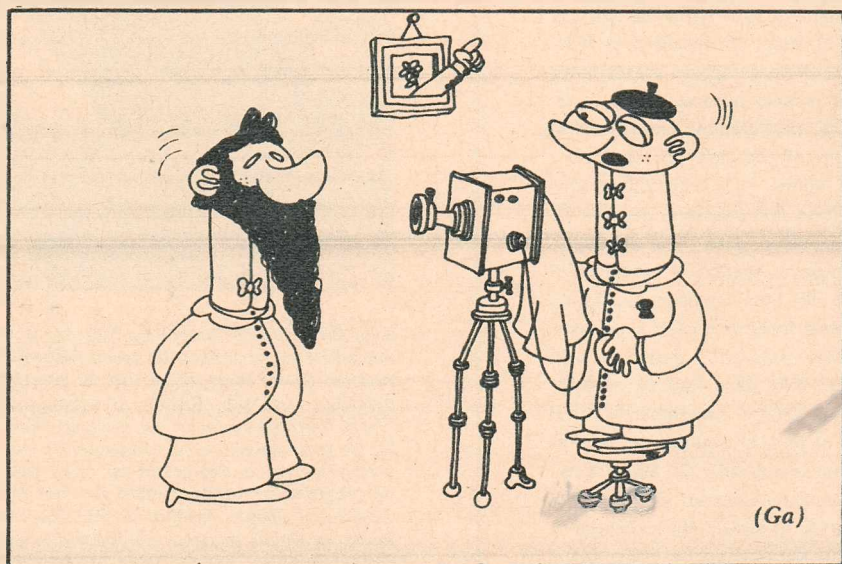
varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

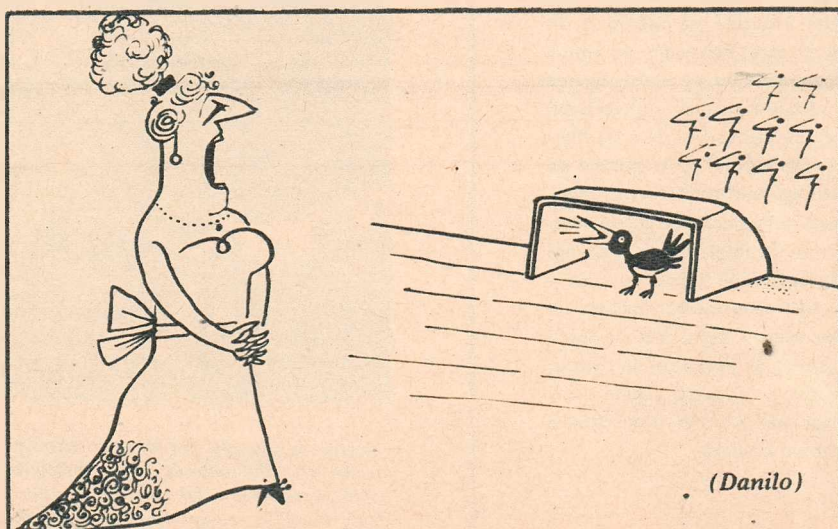
(Aldes)

— Mă scuzați, deranjez?...

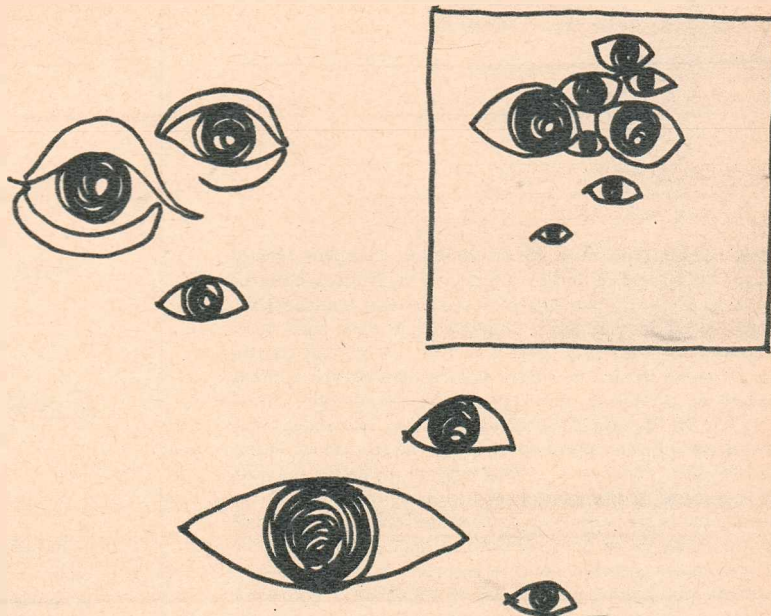

(Ga)

— Zimbiți, vă rog!

(Danilo)

PUNCTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Punct... de vedere — Construcție încheiată cu punct. 2) Punct cu punct — Punct la zar. 3) Trei din punct de vedere muzical — Pune la punct! — A îmbina. 4) Punct agricol cu rezonanță muzicale — A pune punct. 5) Punctați în final! — Prezintă puncte negre — În punctișoare! — Torpilor (abrev. marină). 6) Acu (reg.) — Pus la punct. 7) Punct final — Poet ardelean. 8) Punct vulcanic — O ață mai mică. 9) Puncte distanțate — Punct esențial — Punctat... la urmă! 10) Aparțin trecutului îndepărtat — Așa (reg.). 11) Pusă la punct (fig.) — Are același număr de puncte cu altul. 12) Cu punct de înghețare la zero grade (pl.) — Punct de vedere.

VERTICAL: 1) Au puncte negre — Oferă frunzelor și fructelor puncte de susținere. 2) Puncte anatomice de sprijin — Punct de plecare într-o poveste —

început de epocă! 3) Puncte de sprijin — Punct defensiv. 4) Întrerupt în anumite puncte. 5) A-și însuși ceva — Puncte de desfășurare a cursurilor — Rume-gător cu cioc. 6) Se scurge între două treceri consecutive ale soarelui prin același punct echinoctial — Seu! — Punctul în care este fixat globul ocular. 7) Strat de calcar depus în ape — George Georgescu — Muncitor feroviar la puncte de intersecție. 8) A pune la punct — Dată curentă. 9) Curte! — Se învîr-tește în jurul unui punct fix (dim.) — În termen! 10) În sus! — Punct pe carte (pl.) — Interjecție pentru minat iezii. 11) Punct opus nadirului — Punct de revenire. 12) În acest punct — Puncti-șoare.

Nic. AMARIEI

Dicționar: TUF, AGE.

Dezlegarea jocului «DIN NOU LA ȘCOALĂ», apărut în numărul trecut.

ORIZONTAL: 1) PROFESORA. 2) RECREATIE — O. 3) IZ — E — H — O — MER. 4) MUSCA — PREDĂ. 5) ALFABET — MUT. 6) TA — SL — COCO. 7) MATROZI — RAR. 8) ET — IL — STAT. 9) D — INVATATOR. 10) IO — CIZELARE. 11) CALITATE — IA.

Într-o deosebit de interesantă scrisoare, cititorul *Nicolae Pavelescu* din Iași ridică unele probleme în legătură cu editarea și difuzarea cărților și ne sugerează să publicăm o anchetă sau un reportaj pe această temă. Sugestia ni se pare bună și ne vom strădui să-i dăm curs. Dar, pînă atunci, demonul contradicției nu ne dă pace și ne silește să așternem pe hîrtie câteva observații cu privire la opinii exprimate de corespondentul nostru. *Tov. N. Pavelescu* e de părere că «la noi se traduce puțin și pe-apucate» și că ar trebui luate măsuri să se traducă «tot». Nu e adevărat. Fără a mai invoca cifre și procente (pe care le-am comunicat cu alte prilejuri și în alte pagini) putem afirma cu fruntea sus că țara noastră se situează pe unul dintre primele locuri din lume în ce privește politica traducerilor (atît din punct de vedere cantitativ cît și în ce privește selecția și calitatea). Publicului nostru i-au fost puse la dispoziție, în traduceri uneori excepționale, de cele mai multe ori bune sau foarte bune și numai rareori mediocre sau slabe, cele mai reprezentative opere ale culturii universale, de la clasicii antichității și pînă la creațiile semnificative ale zilelor noastre, ca să nu mai amintim de lucrări științifice, istorice, memorialistice, cărți de artă etc. Desigur, în raport cu gusturile și preferințele unora sau altora se pot oricînd semnala lipsuri sau contesta anumite selecții dar trebuie să ne fie clar că nu se poate traduce «totul» (operație chiar materialmente imposibilă). Nicăieri pe lumea asta nu se traduce totul; important este ce și cum alegi din zecile de mii de titluri care ar merita poate să fie reținute. Oricîte obiecții (intemeiate) am aduce colecției «Biblioteca pentru toți», am impresia că la baza ei stă o selecție cu nimic mai puțin valabilă decît cea a vestitei colecții franceze «*Livre de poche*».

E adevărat, așa cum subliniază *tov. Pavelescu*, că multe cărți se epuizează în cîteva ore (sau cîteva zile) în timp ce altele zac cu anii în rafturile sau depozitele librăriilor; nu dispunem încă de o cercetare științifică a pieței, a cererii cititorilor după zone, categorii, vîrste. Dar de aici pînă la a cere fără nici un fel de diferențiere ca toți scriitorii ale căror opere nu s-au vîndut prea bine, să nu mai fie editați, e o distanță apreciabilă. Nici diferitele tabele și situații publicate într-o vreme de unele reviste literare nu ni s-au părut totdeauna convingătoare. Ca să nu ne referim la exemplul unor scriitori în viață, romanele astăzi deplin și justificat uitatului *Rădulescu-Niger* s-au vîndut într-un tiraj incomparabil mai mare decît cele ale lui *Camil Petrescu*. Ce dovedește asta? Pur și simplu, nimic. Valoarea unei opere literare nu se măsoară cu tirajul primelor apariții (cu timpul lucrurile se aranjează). Faptul că prima plachetă a unui foarte tînăr poet (plachetă despre care presa, mai ales presa de mare tiraj, n-a scris nimic) se vinde slab, ne permite oare să tragem concluzii definitive asupra valorii și perspectivei respectivului poet? Să ne înțelegem: nu susținem tiraje exorbitante pentru opere cu un acces mai dificil, nu sîntem de acord cu publicarea susținută a producțiilor unui scriitor de valoare evident minoră, dar în același timp credem că nu e posibil să absolutizăm indicațiile date de succesul comercial (care uneori depinde și de factori extraliterari).

Și acum, pentru că ne-am permis să contrazicem pe unul dintre cititorii noștri, să întoarcem foaia și să ne facem și noi autocritica cu privire la unele greșeli strecurate în revistă. Mai mulți cititori ne semnaleză că o fotografie despre care am scris că reprezintă un cartier nou din Tg. Mureș redă, de fapt, imaginea cartierului Gheorghieni din Cluj. Facem «mea culpa» nu fără a aminti respectivilor cititori (dintre care, majoritatea sînt constructori) că greșeala se datorește, în bună măsură, și faptului că mai toate cartierele noi din orașele noastre seamănă între ele ca două picături de apă. Ceea ce, evident, nu e vina noastră. Poate că aceeași lipsă de personalitate urbanistică explică și o altă greșală: publicarea ranversată a unei imagini reprezentînd o zonă de blocuri din Piatra Neamț.

Sînt însă și alte erori pentru care nu mai avem scuze. Doctorul *Gh. Enache* din Craiova are dreptate: indicele mortalității infantile se raportează la 1 000 nou-născuți și nu la 100 000 cum din greșeală a apărut la noi într-o știre. *O Popescu* din Hunedoara și *Liviu Lăcătuș* din Tîndărei, jud. Ialomița, au și ei dreptate. În 1968 s-au mutat în case noi 400 000 locuitori din țara noastră și nu 4 000 000, cum a apărut în nr. 35. Ar fi fost mai bine să fie 4 000 000, dar trebuie să recunoaștem că practic nu era posibil.

Utile sînt și precizările cititorului *Traian Gheorghioni* din Hunedoara: într-adevăr — după datele din tratatele de istorie și din Dicționarul enciclopedic român — pe Horea îl chema *Nicola* și nu *Nicula* și s-a născut la Arada și nu la Albac, iar *Crișan* s-a născut la Vaca și nu la Cărpiniș. Autorul articolului la care vă referiți este însă de altă părere. După cum vedeți, problema e încă controversată.

Tuturor celor care citesc «Flacăra» cu atîta atenție și exigență, mulțumirile noastre. La care adăugăm și speranța că semnalările lor critice vor deveni în viitor tot mai rare. Din lipsă de obiect.

PUIA FLORICA REBREANU:

ZILELE CARE AU PLECAT

În nici un fel convențională, recenta comemorare a arătat încă o dată cît de viu în memorie și în admirația noastră este, continuă să fie *Liviu Rebreanu*. Cercetările critice și biografice, uneori foarte departe împinse, nu acoperă și nu dezvăluie în întregime misterul operei. Redutabilul romancier este citit de fiecare în alt fel, enigmaticul nucleu al creației rămîne aproape de nepătruns și oricînd sînt posibile interpretări noi, ispititoare, autorizate de ineputizabila viață a operei. Cine a fost autorul acestei opere? Întrebarea ne pare a fi uneori neesențială, altelei însă ne solicită, mai mult decît banala curiozitate, însăși voința de a ști cum de a fost cu puțință miracolul, setea de a pătrunde în miezul marilor taine ale vitalității.

Cine a fost *Liviu Rebreanu* în intimitatea sa, în existența sa de fiecare clipă, în toate zilele și toate nopțile în care a trăit și în același timp a făcut să trăiască ca pe niște ființe vii, organice și autonome, romane ca *Ion*, *Pădurea spînzuraților*, *Adam și Eva*, *Ciuleandra* și *Răscoala*? Cum și de unde au apărut aceste ființe noi, de o atît de stranie putere, mereu fascinante? În speranța unui răspuns citim, firește, încă și încă o dată cărțile care poartă pentru totdeauna acest nume. Și în răstimpuri parcurgem cu febrilitate documentele, paginile de jurnal, mărturiile celor care l-au cunoscut. Fiecare vorbă spusă în treacă și înregistrată de cei atenți, de cei fideli scriitorului, răsună în noi cu explicabilă forță și o clipă avem senzația de a fi înțeles, de a ști în fine cum s-au petrecut lucrurile, cum de a fost cu puțință. Prioritatea o dețin, desigur, însemnările celor ce au trăit cu el și prin el ceas de ceas într-o intimitate oarecum incredibilă. Cu acest sentiment citeam în urmă cu cinci ani o carte plină de interes, datorită tovarășei de existență a romancierului: *Cu soțul meu* de *Fanny Liviu Rebreanu*. Cu același sentiment parcurgem cele cîteva sute de pagini semnate de *Puia Florica Rebreanu*, scrise cu bucurie și cu durere. Fiica marelui prozator ne introduce în universul familial în care *Rebreanu* s-a simțit în stare să fie, să devină ceea ce a fost. Cartea e așternută cu înfrigurare și cu un veritabil talent evocator, cu un dar special de a însufleți amănuntul și, nu mai puțin, cu o putere de a iubi de-a dreptul zguduitoare. Nu toți marii scriitori beneficiază, în imediata lor posteritate, de un astfel de noroc. Pe lîngă aceasta, volumul include generos un apreciabil număr de scrisori adresate de *Liviu Rebreanu* membrilor familiei de care se simțea atît de legat, atît de fertil legat, precum și pagini de jurnal de un interes extraordinar. În totul, o carte foarte utilă cititorului, dar mai ales o carte tulburătoare prin iubirea pe care o iradiază.

Opera de stat din Dresda reia în această stațiune un succes remarcabil al anului trecut! «*Maitre Pathelin*» de *Rainer Kunad*. Spectaculul s-a bucurat și se bucură de o largă audiență datorită accesibilității muzicale cit și interpretării remarcabile.

După *Orchestra de cameră din Moscova* și *Mehuhin Festival Orchestra*, pe scena Festivalului muzical de la Tours doi artiști de prestigiu, pianistul *Sviatoslav Richter* și violoncelistul *Pierre Fournier*, au reușit ca, în ciuda diferenței de școli muzicale, să constituie un cuplu armonios care a interpretat cu mare succes un program de lucrări cîntate rar, din *Mendelssohn* și *Chopin*. Ineditul acestui duo ca și înalta sa ținută artistică au făcut din seara *Richter-Fournier* punctul forte al festivalului.

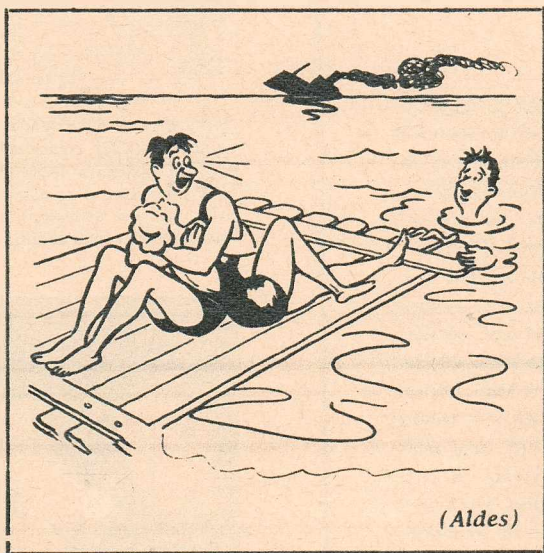

Capetele de afiș ale noii stagiuni teatrale pariziene sînt deținute de nume prestigioase, autori și interpreți, dar cu relativ puține premii și multe reluări. Notăm alături de lucrări din *Shakespeare*, *Cocteau*, de *Musset*, *Brecht* ș.a., piesa lui *J.P. Sartre* «*Diavolul și bunul Dumnezeu*» care va fi interpretată în continuare la *Théâtre National Populaire*.

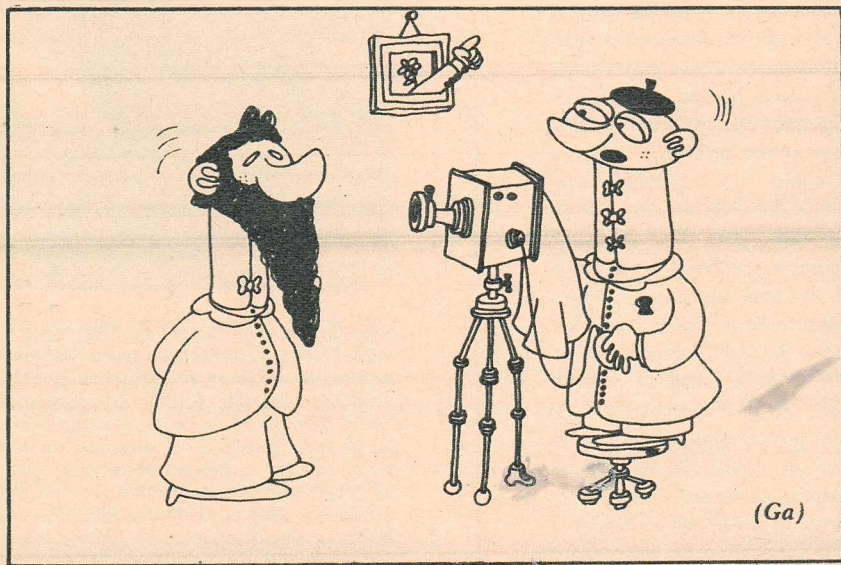
varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

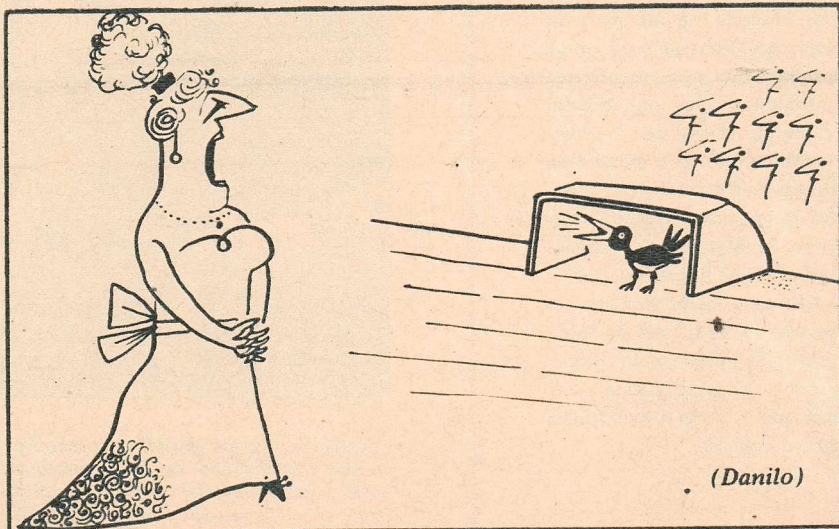
(Aldes)

— Mă scuzați, deranjez?...

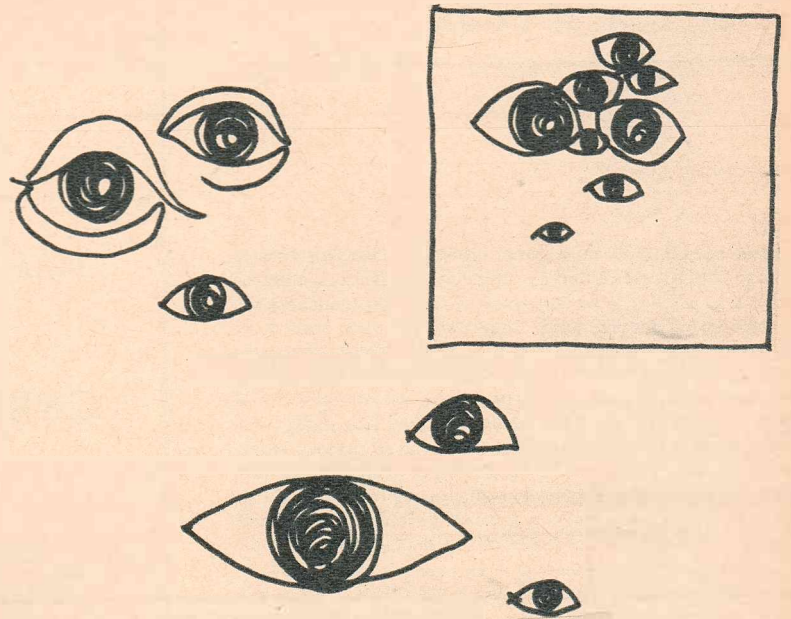

(Ga)

— Zimbiți, vă rog!

(Danilo)

PUNCTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Punct... de vedere — Construcție încheiată cu punct. 2) Punct cu punct — Punct la zar. 3) Trei din punct de vedere muzical — Pune la punct! — A îmbina. 4) Punct agricol cu rezonanțe muzicale — A pune punct. 5) Punctați în final! — Prezintă puncte negre — În punctișoare! — Torpilor (abrev. marină). 6) Acu (reg.) — Pus la punct. 7) Punct final — Poet ardelean. 8) Punct vulcanic — O ață mai mică. 9) Puncte distanțate — Punct esențial — Punctat... la urmă! 10) Aparțin trecutului îndepărtat — Așa (reg.). 11) Pusă la punct (fig.) — Are același număr de puncte cu altul. 12) Cu punct de înghețare la zero grade (pl.) — Punct de vedere.

VERTICAL: 1) Au puncte negre — Oferă frunzelor și fructelor puncte de susținere. 2) Puncte anatomice de sprijin — Punct de plecare într-o poveste —

Început de epocă! 3) Puncte de sprijin — Punct defensiv. 4) Întrerupt în anumite puncte. 5) A-și însuși ceva — Puncte de desfășurare a cursurilor — Rume-gător cu cioc. 6) Se scurge între două treceri consecutive ale soarelui prin același punct echinoctial — Seu! — Punctul în care este fixat globul ocular. 7) Strat de calcar depus în ape — George Georgescu — Muncitor feroviar la puncte de intersecție. 8) A pune la punct — Dată curentă. 9) Curte! — Se învîrtește în jurul unui punct fix (dim.) — În termen! 10) În sus! — Punct pe carte (pl.) — Interjecție pentru mînat ieșii. 11) Punct opus nadirului — Punct de revenire. 12) În acest punct — Punctișoare.

Nic. AMARIEI

Dicționar: TUF, AGE.

Dezlegarea jocului «DIN NOU LA ȘCOALĂ», apărut în numărul trecut.

ORIZONTAL: 1) PROFESOARA. 2) RECREATIE — O. 3) IZ — E — H — O — MER. 4) MUSCA — PREDĂ. 5) ALFABET — MUT. 6) TA — SL — COCO. 7) MATROZI — RAR. 8) ET — IL — STAT. 9) D — INVĂTĂTOR. 10) IO — CIZELARE. 11) CALITATE — IA.

MISTERUL

Am să mor și n-am să știu niciodată ce fel de om e X. N-am să știu nici dacă e prost, nici dacă e inteligent, nici dacă e un escroc, nici dacă e un inger... Îți scapă. Îți scapă mereu printre degete. N-ai de ce să-l apuci... Nici măcar de guler nu poți să-l apuci... Cum e vorba să ia o atitudine, X dispăre, moare și se naște din nou când nu mai e nevoie să ia atitudine.

E o figură stranie într-un fel. X își trăiește toate împrejurările vieții, în afară de împrejurările decisive. Atunci — ca prin farmec, X dispăre... Nu suportă situațiile dramatice — împrejurările capitale... Înțelege să-și ia micul dejun, dar nu înțelege ca viața să-l pună într-o situație complicată... Are o adevărată alergie față de orice problemă mai gravă...

De aceea X, vrînd-nevrînd, are și filozofia lui... Nu se putea ca o asemenea lașitate totală să nu nască și un început de meditație. El se cam îndoieste de gravitatea vieții... Dacă aude că cineva e bolnav, ascultă cu neîncredere... Nu e chiar bolnav... Are o boală, dar nu e chiar boală. Are cancer, dar nu e chiar cancer. Chiar și moartea altora, o primește cu suspiciune... A murit, dar n-a murit chiar cu adevărat... Dracu' nu-i chiar așa de negru...

Cum se naște o problemă, cum se ascunde în birlogul lui, nu vrea să audă și să vadă pe nimeni... Se închide ermetic într-un borcan și se autoconservă cu fanatism și pedanterie... În timpul furtunii nu se mișcă de pe locul lui... Cum apare soarele, cum apare și el, vesel și triumfător...

Dar nu se aventurează prea departe... Dacă se naște o problemă crucială, așa din senin?... De aceea, trăiește numai în preajma propriei sale frici, să se poată ascunde imediat...

Elisabeth Lee și Alphonso Figueroa într-o scenă din «Hartinger», unul din baletele prezentate de ansamblul American Ballet Company, condus de Elliot Feld, la recentul festival de la Spoleto (Italia).

CONCURENȚA NR. 11

Aceasta este ipostaza sub care se prezintă, în anul 1969, echipa țării noastre în Cupa Davis, sortită jucătorilor de tenis, în loc de campionat mondial pentru formațiile reprezentative. O ipostază ciudată pentru întreaga lume a sportului alb, fiindcă pe terenurile de zgură, gazon și beton nu au reușit în cele câteva decenii de viață a Cupei Davis decât numai 10 echipe, pînă de curînd, să-și dispute în mod direct, adică în finală, trofeul argintat, fost cîndva o banală salatiară enorm înnobilită de trecerea vremii ca și de schimbarea destinației sale inițiale. Dar și dintre sportivii celor 10 națiuni, doar cei din Australia, S.U.A., Anglia și Franța au devenit deținători ai trofeului atît de inverșunat disputat. Dăm aceste câteva amănunte nu pentru a acredita, în vreun fel oarecare, ideea — în care sportivii nici nu au voie să creadă — că meciul este dinainte jucat, cu toate că azi, la ora cînd vă cumpărați «Flacăra», o cîțime a rezultatului vă este cunoscută. Ceea ce ne determină să precizăm — fie și sumar — traseul istorico-geografic al Cupei Davis este tocmai mîndria pe care ne-au dăruit-o cei doi jucători români Ion Țiriac și Ilie Năstase, prestigiu mondial pe care ei l-au extins și asupra sportului alb din țara noastră, caracterul de excepție al performanței lor puse în balanța celor mai prestigioase isprăvi ale stadioanelor. A fi finalist în Cupa Davis este echivalent cu un blazon de noblețe sportivă căruia succesul dus pînă la capăt, prin însușirea trofeului aflat în joc, nu-i mai adaugă nimic, iar pierderea acestuia nu-l poate umbri. În lumea tenisului, jucătorii participați doar la această pasionantă întrecere, care ne-a învăluit acum și pe noi în mantia ei de interes ajuns la extrema limită, se și recomandă adăugîndu-și numelui și calitatea de Davis-cupman, dacă o au, cu specificarea turului pînă la care au reușit să ajungă și care — cu cît este mai mare — cu atît conferă mai mult respect.

Concurența nr. 11 este, prin urmare, din acest an, formația de tenis a României, iar faptul consemnat în mod repetat de noi a fost, pînă acum, amintit în mii de chipuri de presa mondială de specialitate sau chiar de către cea politică, fiind plasat cînd în sfera loviturilor de trăsnet și echivalată cu mari seisme rămase în istoria diplomației, cînd în cea a curiozităților inegalabile. Oricum ar fi interpretată prezența României în finala programată anul acesta la Cleveland (Ohio, S.U.A.) ea rămîne o realitate fundamentată solid pe o succesiune de succese răsunătoare cum trebuie considerate victoriile asupra unor formații ca cele ale Spaniei, U.R.S.S., Indiei și Angliei.

Tocmai această realitate, înlăntuind diversele etaloane valorice ale cuplului Țiriac-Năstase, este aceea care ne face cea mai deosebită plăcere, o plăcere cu atît mai mare cu cît uimirea celor ce-o comentează este mai amplă. De aceea, încercăm s-o privim lucid și să o proporționăm în raport cu alte realități, cum sînt: dezvoltarea tenisului la noi și în alte țări, de pildă, sau cu posibilitatea cuceririi Cupei Davis.

Desigur, aflarea celor doi, Țiriac și Năstase, pe betonul de la Cleveland față în față cu valoroșii reprezentanți ai tenisului din S.U.A., după eliminarea atîtor adversari, nu trebuie să ne ducă la concluzii eronate, la evaluări nerealistice și vulgare, de genul: «l-am bătut, stăm mai bine ca ei». Succesul de azi al tenisului nostru este, fără discuție, o urmare a unui mod general de a privi și sprijini sportul în contextul foarte cuprinzător al societății noastre actuale, dar — în cea mai mare măsură — el se cere considerat ca o consecință mai intimă a dezvoltării favorabile a celor două remarcabile talente reprezentate de Ion Țiriac și Ilie Năstase. Să nu uităm că doar calități cu totul deosebite pot îngădui unor sportivi izolați să se impună în fața altora proveniți dintr-o selecție cu mult mai largă, în unele din cazurile amintite, de ordinul zecilor de mii de practicanți ai tenisului. Desigur, regulamentul Cupei Davis permite o confruntare destul de amplă, dar — ca o urmare a ariei sale de interes — nu poate asigura dispute directe între toți participanții, ci doar pe zone geografice. Să nu creadă cumva, cineva, că tenisul practicat la noi este superior celui din Australia, numai fiindcă sportivii români sînt azi finaliști, iar cei din cealaltă parte a lumii nu! Din acest moment se impune a se face însă un start foarte decis spre dezvoltarea bazei de masă a tenisului din România, iată ce anume credem că trebuie să reprezinte cea mai valoroasă consecință a sărbătorii de azi de la Cleveland.

Cît despre rezultatul strict, el poate fi oricare: de la 0—5 la 3—2 pentru noi. Învingători sau învinși, cei doi, Țiriac și Năstase, rămîn ai noștri și de-acum înainte, cu loc permanent în istoria sportului românesc pe care-o îmbogățesc.

Succes băieți!

LA „MOȘIA FRANȚUZULUI“

Pe vremea cînd am consacrat o cronică fenomenului denumit soap-opera sau, pe românește, opera săpunului, telespectatorii din țara noastră nu văzuseră niciodată o asemenea producție americană. Explicam, atunci, că acest nume generic atribuit foiletoanelor americane de televiziune derivă dintr-un mod propriu de a înțelege publicitatea. Întreprinderile producătoare de bunuri de consum larg oferă spectacole clienților lor. Ele plătesc, să zicem, pentru o jumătate de oră sau o oră de emisie săptămînal, bisăptămînal, zilnic etc. și încredințează realizatorilor anume angajați misiunea de a pregăti un divertisment pe placul presupușilor cumpărători ai mărfii pe care o vînd. Nu se spune «cumpărați detergentul X, cel mai bun, cel mai ieftin etc.», ci doar «fabrica de detergenți X vă oferă serialul de aventuri, sau telefoletonul, sau emisiunea de varietăți Y». Comanditarul nu se amestecă în execuție, nu impune subiecte, forme artistice, interpreți. El are numai două pretenții: ca sondajele să certifice urmărirea serialului de către un mare număr de telespectatori și ca el să nu jignească gusturile, credințele sau prejudecățile acelor categorii de telespectatori pe care îi consideră clienții săi de fapt sau potențiali. Aceste două condiții determină în fond atît calitățile cît și limitele și cusururile genului. Cum majoritatea covârșitoare a firmelor care finanțează aceste ore de divertisment este formată chiar din fabrici de săpunuri, detergenți și substanțe dezodorizante, marfa livrată în serie sub egida lor a început să fie cunoscută îndeobște sub numele de soap-opera. Denumirea generică a ajuns să includă, cu vremea, toate teleproducțiile supuse aceluiași prescripții, caoane și interdicții, iar proporția lor covârșitoare în programele rețelelor de televiziune americane l-a determinat pe celebrul arhitect Wright Mills să definească televiziunea drept «gumă de mestecat pentru ochi».

Acum, cînd televiziunea noastră prezintă «Lunga vară fierbinte», avem pentru prima oară prilejul să verificăm direct aceste informații pe care, din auzite și din citite, le cunoaște aproape toată lumea. «Lunga vară fierbinte» pornește de la câteva elemente exterioare, mai bine spus de la câteva nume din opera lui Faulkner (titlul însuși al serialului, locul acțiunii — Moșia Franțuzului, Will Varner). Nu este vorba, evident, de «ecranizarea celebrului roman al lui Faulkner» cum ne-a spus o dată Tudor Vornicu. Nici măcar genericul serialului în care scrie «după povestiri de William Faulkner» nu are o asemenea pretenție. Să nu ne punem însă întrebarea care anume povestiri ale lui Faulkner au fost ecranizate, sau prelucrate, sau adaptate pentru a alcătui acest serial, deoarece aceste povestiri pur și simplu nu există. În serja de romane consacrate întâmplărilor de la «Moșia Franțuzului» (care au fost traduse și în limba română) este vorba de altă epocă, de alt fel de oameni, de alt tip de relații între ei. Preferînd vremurilor în care primul automobil apărut pe străzile orașului făcea senzație, era supra-automobilelor și a bandelor de tineri fără căpătii, dotați cu motociclete, autorii serialului au respectat în schimb localizarea geografică. Regiunea este cea evocată de Faulkner. Spre deosebire însă de opera literară în care moravurile și năravurile ei sînt descrise cu o luciditate crudă, necruțătoare, serialul pare făcut anume pentru a flata mentalitatea foarte provincială a locuitorilor micilor orașe din centrul, vestul și sudul Statelor Unite.

«Lunga vară fierbinte» își propune să fie, așa după cum reieșea încă din primul episod, povestea acțiunilor întreprinse de Ben Quick pentru a-și atinge obiectivul declarat: să posedese tot ceea ce posedă Will Varner, să intre în casa acestuia pe ușa din față, iar Varner însuși să-i toarne vin în pahar, ceea ce se va întâmpla, bineînțeles, atunci cînd Ben se va logodi cu Clara, ființă total diferită de tulburătoarea Eula, fiica lui Will Varner din romanele lui Faulkner, femeie predestinată să fie «fatală» în toate sensurile acestui cuvînt. Procesul de apropiere dintre Will Varner și Ben Quick, sugerat în câteva episoade prin proiectarea umbrelor lor îngemănate în final, este reluat, săptămîna de săptămîna, de la început. Varner uită tot ce-a aflat despre Ben Quick în episodul precedent, Ben suferă un proces de amnezie asemănător, din nou se bănuiesc reciproc de lucruri oribile, pentru ca din nou, la capătul celor 50 de minute le-giuite, să se întâlnească pe aceeași platformă.

Cum se explică succesul de care se bucură «Lunga vară fierbinte» la noi? Cauzele sînt destul de complexe și de întretesute. Prima ar fi, poate, caracterul său relativ inedit pentru telespectatorul român. «Angelica, marchiza ingerilor», a provocat, în primele ei înfățișări, cozi la casele cinematografele pentru ca apoi, obosind publicul prin repetarea aceluiași clișee, să-și piardă în mare măsură puterea de atracție. Elementele esențiale țin însă de tehnica bine pusă la punct a industriei filmului american de televiziune. Cîteva dintre aspectele ei, ilustrate în serialul «Lunga vară fierbinte», vor fi discutate în cronică de săptămîna viitoare.

„METALO- LEMN“ – SATU MARE

o cooperativă cu un profil diversificat

Acum 10 ani, când și-a început activitatea, cooperativa «Metalo-Lemn» din Satu-Mare dispunea doar de câteva ateliere modeste de tâmplărie, mecanică și prestații. Astăzi «Metalo-Lemn» este o puternică unitate a cooperăției noastre meșteșugărești, având 41 de secții dotate cu utilaj modern și încadrate cu ingineri, maiștri și muncitori cu înaltă pregătire profesională. Mobila produsă de această cooperativă, de pildă, este mult apreciată și solicitată atât pe piața internă cât, și într-o serie de țări străine, ca Olanda, R.F. a Germaniei și Anglia. Numai în acest sector s-a ajuns la o producție în valoare de 2,1 milioane lei în primele șase luni ale anului în curs (față de o producție în valoare de 515 mii lei în anul 1963).

Producția globală a cooperativei a crescut în acest an de 3 ori față de cea înregistrată în 1963. Unitățile cooperativei asigură numeroase prestații: în construcții, reparații de radio și televizoare, reparații și lucrări de întreținere auto-moto, lucrări mecanice, de lăcătușerie, tinichigerie, ceasornicărie etc. Numai în sectorul prestărilor de servicii din construcții anul acesta se realizează o producție în valoare de 4,3 milioane lei (față de 1,038 milioane în anul 1963).

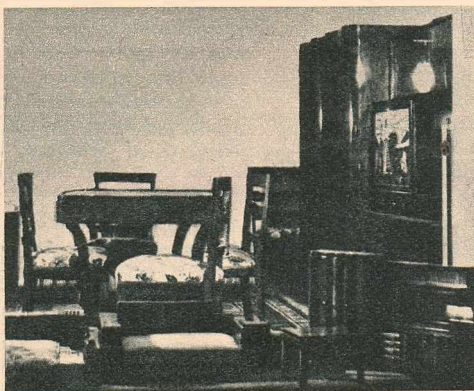
Lucrările de bună calitate ale meseriașilor cooperatori de la «Metalo-Lemn» — iată explicația acestor succese.

«FLACĂRA»-PUBLICITATE

În atelierul de reparații și întreținere auto din str. Petofi nr. 1 (sus).

Una din cele 41 de unități ale cooperăției: unitatea de reparații radio din str. Horea (mijloc).

Piese de mobilier executate în atelierele cooperativei (dreapta).

lapte – cîtu-i someșul !

Cît lapte se prelucrează anual la «INDUSTRIA LAPTELUI» din Satu Mare?

Desigur că nu orice sătmărean poate să-ți dea cifre exacte. Dar oricare dintre locuitorii frumosului oraș din nordul țării îți va răspunde: «Mult! Foarte mult! Cîtu-i Someșul!»

Cîtă apă poartă undele Someșului, nu ne-a interesat să aflăm cu exactitate. Producția fabricii sătmărene însă ne-a preocupat. Și cifrele pe care le-am aflat sînt revelatoare.

Dacă micile ateliere sătmărene și maramureșene de prelucrare a laptelui au produs anual, după naționalizarea din 1948, în total 10 mii hectolitri lapte de consum, 150 tone unt, 250 tone brînzeturi și 1 000 hectolitri produse proaspete — totul în valoare globală de 7 milioane lei — întreprinderea modernă de azi realizează o producție cu un volum de peste 15 ori mai mare, în valoare de 114 milioane lei. Ea cuprinde mai multe unități, cele mai importante fiind tocmai obiectivele nou construite: fabrica din Satu Mare (secții de pasteurizare și îmbuteliere a laptelui, brînzărie, untărie, produse dietetice și o ultramodernă secție de lapte-praf, dată în funcțiune anul acesta), fabrica din Baia Mare (pas-

teurizare, îmbuteliere, produse proaspete, brînzărie și untărie) și secția de producție din Sighetul Marmației (lapte de consum și produse proaspete).

În 1969 întreprinderea va produce: 135 000 hectolitri lapte de consum, 1 750 tone lapte-praf degresat, 1 375 tone unt, 490 tone brînzeturi, 71 000 tone produse proaspete.

De la 25-30 salariați, care produceau 3-4 sortimente în 1948, întreprinderea a ajuns astăzi la peste 500 salariați, iar numărul sortimentelor produse este de circa 30. Dintre acestea merită a fi subliniate, ca realizări calitative deosebite, untul, din care se exportă anual 450-500 tone în Anglia, Franța, Belgia, Iugoslavia și Ungaria, și laptele-praf degresat, care asigură zootehniei noastre 1 750 tone furaj de cea mai mare valoare nutritivă.

Să consemnăm și ceva din proiectele de viitor ale întreprinderii: sporirea producției la toate sortimentele (un plus al producției globale de circa 16 milioane lei în 1970 față de 1969) și construirea unor noi secții: o secție de înghețată, un depozit frigorific pentru congelarea și depozitarea untului ș.a.

«FLACĂRA»-PUBLICITATE

Fabrica de prelucrare a laptelui din Satu Mare.

de
800
ori

Noua construcție a fabricii «Viitorul» din str. Cluj nr. 175, Oradea.

MASE PLASTICE

Citeva din cele circa 60 sortimente de perii produse la «Viitorul»

Vizitând moderna fabrică de mase plastice «Viitorul» din Oradea, primul lucru care te frapază este marea varietate a sortimentelor produse aci — circa 800 de articole diferite: articole de menaj, jucării, veselă și alte articole de uz casnic, perii de uz casnic și industrial, accesorii diverse (carcase, cutii, butoane etc.) pentru industria electrotehnică, ușoară, alimentară etc., folii din P.V.C. dur, opace, transparente și colorate, mono-filamente (fire de păr sintetic) pentru perii, pensule ș.a., fire plate (rafie sintetică), livrate în bobine sau prelucrate sub formă de sfoară, șnururi, frînghii și saci țesuți.

O ÎNTEPRINDERE CU VECHI TRADIȚII

În «preistoria» actualei mari și dinamice — în dezvoltarea sa — întreprinderi orădene aflăm o primă fabricuță ce a luat ființă acum mai bine de 60 de ani, în anul 1908. Ea producea piepteni, agrafe și ace de podoabă pentru păr, prelucrate din corn, materie primă căreia i s-a adăugat după un timp și celulozoidul. După cîțiva ani cornul a fost cu totul abandonat, celulozoidul impunîndu-se în exclusivitate.

În decursul deceniilor fabrica nu s-a dezvoltat prea mult. La naționalizare, în 1948, ea avea cu totul 5 mașini de injecție, demodate și de randament scăzut. În anii construcției socialiste — care în acest domeniu au coincis cu o adevărată «explozie» a maselor plastice pe plan mondial — fabrica orădeană s-a dezvoltat în concordanță cu dezvoltarea generală a economiei noastre.

PREZENT ȘI VIITOR LA «VIITORUL»

Din vechea întreprindere n-au prea rămas multe: doar o clădire ce constituie astăzi secția nr. 1 a fabricii, din strada Spitalului, care însă în decursul ultimilor ani, a fost complet reutilată. În schimb, în str. Cluj nr. 175 s-a ridicat o construcție modernă, luminoasă, în conceperea căreia frumusețea și funcționalul fac casă bună. Cele 5 vechi mașini cu care se injecta celulozoidul în urmă cu trei decenii și jumătate au fost de mult înlăturate. În locul lor, 25 de mașini noi prelucreează substanțe necunoscute celor 5 «veterani» de acum 35 de ani. La «Viitorul» se prelucreează toată gama de mase plastice produse de industria noastră petrochimică: policlorura de vinil, polistirenul, polietilena de înaltă presiune, poliamida. Acestora li se adaugă și alte mase plastice, provenite din import: acetatul de celuloză,

polipropilena și polietilena de joasă presiune. Dacă acesta este prezentul, viitorul se conturează, pe fundalul directivelor trasate de Congresul al X-lea al P.C.R., pe lărgirea atât a gamei sortimentelor produse, cât și a utilizării cu precădere a maselor plastice de cea mai înaltă valoare, cu cei mai buni indici în ce privește rezistența mecanică, fizică, chimică și termică. Se preconizează, în acest sens, prelucrarea în special a polipropilenei, masă plastică ce întrunește aceste calități și a cărei livrare către fabrica «Viitorul» va fi asigurată în curînd prin darea în producție a unora din obiectivele industriale ale actualului cincinal.

PRODUSE NOI

Dintre noutățile fabricii trebuie să amintim cîteva jucării mecanice pe care le vom putea oferi copiilor noștri cu prilejul viitorului pom de iarnă. Ne rețin atenția în special: robotul, autoturismul și caterpillarul, jucării teleghidate, funcționînd pe bază de baterii electrice obișnuite. La capitoul jucării să mai amintim o piesă aflată încă în faza de pregătire a prototipului din lemn după modelul căruia se va turna în metal tiparul. Este vorba de calul-balansoar, a cărui «crupă» din masă plastică va condamna la dispariție vechiul «trăpaș» din lemn. Dintre articolele de uz casnic vom mențio-

Dintre cele 30—40 de sortimente de articole de menaj ce poartă emblema «Viitorul» vă prezentăm aci paharele de uz casnic, paharele vacuumate, paharele sport și cele cu pereți dubli.

Rafia sintetică, sacoșe împletite și saci țesuți din acest produs.

na paharul cu pereți dubli — denumit și «paharul-reclamă», întrucît sub peretele exterior, transparent, se află, expuse la vedere și îndemnînd la... degustare, etichetele celor mai renumite vinuri românești. O mențiune specială vom acorda «rafiei sintetice» (fire plate), produs cu largi utilizări în agricultură, industrie și comerț, mult apreciat și de acea ramură a marochinării ce pune la dispoziția femeilor poșete, sacoșe, genți împletite din acest material. Mai ales însă ne vom opri asupra sacilor ce se țes din această «rafie», produs aflat încă în fază experimentală, dar căruia i se prevede un mare viitor.

Numărul sortimentelor ce se produc astăzi la «Viitorul» este, așa cum am mai spus, de 800. Majoritatea acestora se exportă în 22 de țări ale lumii. Fabrica și producția ei sînt însă în plină dezvoltare și diversificare. «Viitorul» ne mai pregătește încă multe surprize plăcute.

COSMOSUL INSPIRĂ...

Trei modele de parură prezentate de Sue Elliott la o recentă conferință de presă, înaintea deschiderii unei expoziții de modele pentru toamnă și iarnă. Printre sursele de inspirație ale creatoarei londoneze, temele cosmice stau pe primul plan: 1) «Astronaut», 2) «Luna de argint», 3) «Cleopatra».

RÎDEȚI CU NOI!

Primul anunț matrimonial datează din 1727 și a apărut în revista «Week of Manchester». El a fost redactat în felul următor: «Dumnezeu i-a dăruit o femeie lui Adam. Eu însă sînt singură și caut un prieten devotat. Scrieți-mi Ellenborgy Mansions».

Scandalul a fost imens, iar temerara singuratică a fost consultată de psihiatri, deoarece mulți spuneau că anunțul nu poate fi decît fapta unei demente.

Vizitînd mormîntul lui Vergiliu, o turistă a exclamat: «Foarte, foarte interesant, dar ce idee bizară a avut familia să-l îngroape atît de aproape de calea ferată».

- Cit costă acest șarpe cu ochelari?
- Treizeci de dolari.
- Și fără ochelari?

— Foarte multe invenții au urmărit economisirea timpului care e atît de prețios. După aceea, s-a descoperit televiziunea...

FOTOGENIA E UNA, SPORTUL, ALTA

La Campionatul mondial de sărituri cu schiuri pe apă de la Bagsvaerd Lake, lângă Copenhaga, concurentul vest-german Benzinger a ocupat abia locul 7. Cu un pic de maliție, fotoreporterul agenției Keystone, care semnează fotografia de față, observă că săritura lui Benzinger a fost valabilă doar pentru fotografi, nu și pentru arbitrii concursului.

GROTESC, DAR UTIL!

Este noul costum de scafandru conceput în Suedia, avînd ca scop mai ales scufundările în apele reci ale nordului. Confectionate dintr-un material foarte elastic, costumele pneumatice asigură înlăuntrul lor o deplină libertate de mișcare, o perfectă izolare împotriva temperaturilor scăzute iar cu ajutorul unor ventile, costumul poate fi reglat pentru a servi și ca aparat coborîtor-ridicător. Așa că, n-o fi el prea elegant, dar practic este precis!

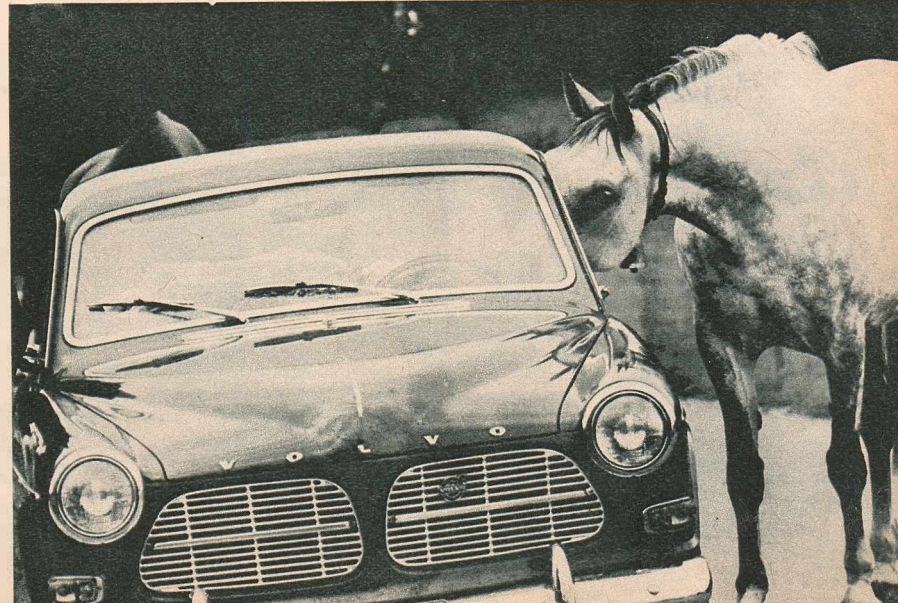
RUDĂ SĂRACĂ!

Curiosul de «un cal puternic», contrariat de performanțele obținute de eleganta sa consoră care se hrănește numai cu benzină și nu scapă nici un prilej să-l lase de căruță pe șosea, caută oare să afle unde stau pitiți zecile de cai cu inimă de oțel?

Intenționează cumva să-și ofere și el serviciile, fiind temporar fără angajament?

Sau, mult mai prozaic, este un banal pasionat după ultimele noutăți din industria automobilistică?

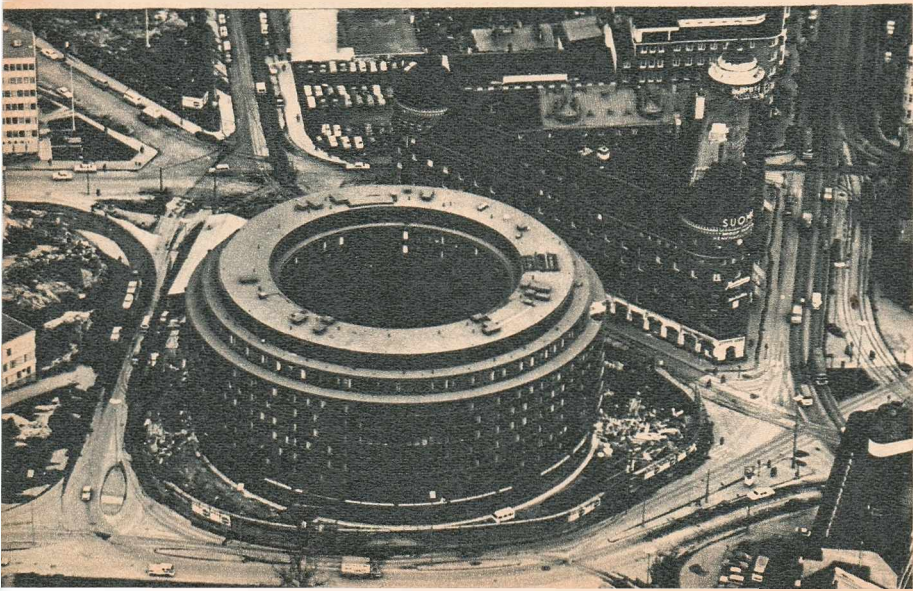
Cine poate și ce se petrece într-un suflet cabalin!

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

- ZAGREB** Din cele 502 059 persoane care lucrează în sectorul socialist al Republicii Slovenia din R.S.F. Iugoslavia, 204 267 — 40,7% — sînt femei. Slovenia se situează astfel pe locul doi în lume, imediat după Japonia, în privința numărului femeilor care exercită o profesiune.
- GENEVA** Potrivit concluziilor unor experți ai O.M.S., dacă medicina umană și cea veterinară nu vor colabora mai strîns, pericolele de intoxicare a oamenilor și animalelor vor crește nu numai ca urmare a maladiilor transmise prin alimente, ci și datorită folosirii neștiințifice a substanțelor chimice, a noilor metode de producție și distribuire a produselor alimentare.
- MOSCOVA** La Krasnoiarsk (Siberia de est) va fi creată o nouă secție a muzeului închinat lui Lenin. Cuprinzînd case țărănești, o prăvălie sătească, o administrație de plasă etc., reconstituite integral, zona se va numi «Exilul siberian al lui Lenin».
- LISABONA** Publicarea unor date în legătură cu bugetul militar al Portugaliei relevă că anul trecut acesta a atins 44% din bugetul național. Mai mult de jumătate revine întreținerii trupelor de represiune din coloniile portugheze.
- BUDAPESTA** În cursul acestei veri a fost inaugurat la Budapesta un centru internațional de formațiune profesională pentru ziariști, preconizat de Congresul din 1962 al Uniunii Internaționale a Ziariștilor.
- LONDRA** Un sondaj făcut de Fundația cinematografică pentru copii din Marea Britanie în rîndul spectatorilor între 7 și 12 ani a stabilit că preferințele acestora merg către personaje negative. De unde și pericolul pe care îl prezintă unele filme de aventuri pentru formarea lor psihică.
- WASHINGTON** Comisia federală pentru telecomunicații a S.U.A. a anunțat că în cursul ultimei campanii electorale partidele politice au cheltuit pentru emisiuni radio și de televiziune cu 70% mai mult decît în alegerile din 1964 — 58,9 milioane dolari față de 34,6 milioane.
- KAMPALA** Dacă musca țete va fi nimicită de pe continentul african, șeptelul de vite — în prezent 120 milioane capete — s-ar putea dubla, ceea ce ar duce la o sensibilă ameliorare a condițiilor de alimentație a populației. Centrul de cercetări recent creat în Uganda a obținut unele rezultate încurajatoare în acest sens.
- SYDNEY** Doi cercetători australieni demonstrează importanța medicală a liniilor din palmă. Concluziile pe care le publică în revista «The Lancet» stabilesc legături între desenul acestor linii la copii și boli ca leucemia și mongolismul.
- TOKYO** În anul financiar 1968/69 Japonia a produs 4 198 429 automobile de diverse tipuri, dintre care 50 la sută autoturisme. În luna iulie a fost stabilit un record în materie de exporturi — 72 027 exemplare vîndute în străinătate.

Între cele mai noi realizări arhitectonice din capitala Finlandei — Helsinki — se înscrie și acest frumos bloc circular.

LEIPZIG

UN SUCCES CONCRETIZAT ÎN CONTRACTE

— Corespondență specială de la Nicolae VRABIE —

La ediția din această toamnă a Tîrgului de la Leipzig (31 august—7 septembrie) — manifestare economică de amploare, care reunește de fiecare dată întreprinderi comerciale și firme din zeci de țări — caracterul internațional al tîrgului a fost marcat de prezența a 6 500 expozați din 55 de țări, care au ocupat o suprafață de 211 000 mp. În numai 8 zile tîrgul a fost vizitat de peste 265 000 cetățeni, din care peste 50 000 veniți din străinătate.

Dintre țările participante s-au remarcat prin suprafața de expunere și numărul de exponate: J.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, R.F.G., Italia, Ungaria, Franța, Austria și Anglia. Țara noastră a ocupat o suprafață importantă la tîrg, iar cei 1 200 mp au reprezentat o suprafață mai mult decît dublă față de participarea din toamna anului trecut.

Datorită caracterului sectorizat al tîrgului, produsele românești au fost expuse în nouă standuri, fiecare stand cuprinzînd produse dintr-un anumit sector de producție. Astfel, am expus mobilă, mic mobilier și scaune (300 mp), autoutilitare (200 mp), produse alimentare (100 mp), confecții și textile, produse chimice, farmaceutice și cosmetice, bunuri de larg consum industriale, artizanat, case prefabricate, cărți.

Produsele românești au fost bine apreciate de vizitatori, oficialități din R.D.G., ca și de mulți comercianți și oameni de afaceri prezenți la tîrg. Delegații întreprinderilor de comerț exterior românești expozante au discutat probleme comerciale cu reprezentanți ai unor întreprinderi comerciale din R.D.G., ai unor firme din Franța, R.F.G., Italia, Anglia, Danemarca.

La standul prezentînd realizări editoriale românești.

La sfîrșitul tîrgului discuțiile comerciale s-au concretizat în contracte comerciale care în ansamblu reprezintă valori deosebit de importante — cele mai mari obținute la edițiile de toamnă ale tîrgului de delegația română. Aceste contracte cu derulare în 1969 și 1970 cuprind, de pildă, la exportul românesc către R.D.G., produse cum sînt: mașini-unelte (cca. 1 mil. ruble), autoturisme (2 500 buc.), autoturisme de teren, transformatoare, mașini pentru industria textilă, armături, tricotate, mobilă, conserve de legume și fructe etc. În același timp contractele prevăd importuri de mașini și utilaje, autoturisme, material foto sensibil, produse chimice etc. Succesul comercial menționat mai sus este de fapt rezultanta principală a participării României la Tîrgul din Leipzig, oglindind aprecierea de care se bucură produsele realizate de harnicul nostru popor.

GENEVA

ARON ȘI MARCUSE

— Corespondență specială de la Gheorghe DOLGU —

La interval de cîteva zile i-am ascultat, vîndînd în aceeași sală, pe aceeași temă, în aceeași limbă și în același timp în limbi cu totul diferite, pe acest virtuos al verbului și al ironiei care este Raymond Aron și pe Herbert Marcuse, savantul ascetic și venerabil, total indiferent la efectele oratorice și la priza cu sala, care și-a citit monoton și cu o voce stranie un text elaborat în cea mai bună tradiție germană — dens și greu digerabil.

În marea Salle de la Réformation publicul era cam același: la parter — doamne și domni în general trecuți de o anumită vîrstă, la galerie — persoane mai tinere. Cei mai mulți au venit atrași de voga lui Marcuse, unii pentru a căpăta răspuns la întrebările pe care și le pun asupra destinelor societății occidentale, atît de turbulente în ultimii ani, alții pentru a confrunța cu Marcuse cel real o imagine croită după chipul și asemănarea tinerilor contesta-

tari francezi. Această categorie de public a fost, cred, decepționată. De aceea în sală au putut fi văzute persoane care n-au rezistat la argumentele filozofiei împotriva societății represive și, fie că au căzut într-un somn profund, fie că s-au ridicat, grăbindu-se spre confortul contestat al căminului familial.

În cadrul temei «Libertatea și ordinea socială», care a fost axul celei de-a 23-a Întîlniri internaționale de la Geneva, conferința lui Raymond Aron a tratat despre «Libertate, liberală sau libertară?», iar cea a lui Marcuse despre «Libertate și imperatiile istoriei». Primul și-a asumat sarcina de a apăra statu-quo-ul social, celălalt de a denunța societatea burgheză represivă.

Autorul «revoluției intruvabile», contestatarul înfocat al contestației, a adus o serie de constatări și concluzii judicioase și interesante, dar în general argumenta-

O.N.U. : sesiunea a 24-a

de Silviu BRUCAN

Deschisă zilele acestea la New York, Sesiunea a 24-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite are în față o agendă încărcată de problematica vieții internaționale. Așa cum se prezintă lucrurile la deschidere, observatorii politici nu prezic dezvoltări spectaculoase sau hotărâri neobișnuite. Se acordă importanță contactelor prilejuite de prezența unor șefi de state și miniștri de externe și faptului că la această sesiune va trebui să se stabilească modul cum va fi sărbătorită în 1970 aniversarea a 25 de ani de la întemeierea organizației și programul unui nou Deceniu al dezvoltării. În realitate, previziunile sau caracterizările apriorice în care se lansează comentarii la începutul unei sesiuni au fost deseori înfirmate de evenimente neașteptate — de care lumea noastră nu duce lipsă — care au produs schimbări sensibile în atmosfera și direcția dezbaterilor și hotărârilor Adunării Generale.

Pe deasupra proiectelor înscrise în ordinea de zi a sesiunii, dezbaterile generale înregistrează de pe acum reafirmarea cu tărie a necesității respectării principiilor fundamentale ale Cartei, element important în conjunctura actuală. Dacă este adevărat că în pofida conflictelor și încordării care au marcat perioada postbelică omenirea — cum spune Carta O.N.U. — a fost ferită de flagelul războiului, nu este mai puțin adevărat că în Vietnam agresiunea americană continuă, în Orientul Mijlociu situația rămâne critică și explozivă, în Nigeria se desfășoară o tragică vărsare de sânge, iar în alte puncte ale globului s-au acumulat tensiuni mai vechi sau mai noi pline de primejdii. De aceea reafirmarea de la tribuna O.N.U. a inadmisibilității recurgerii la forță sau la amenințarea cu forță, a respectării principiilor independenței, suveranității și egalității statelor, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dobândește în prezent o enormă importanță.

Desigur, eficacitatea O.N.U. trebuie apreciată în lumina faptului că nu dispune de instituții menite a-i face respectate deciziile. De aceea, ca organism internațional chemat să promoveze cauza păcii și a colaborării între popoare, O.N.U. se bazează prin excelență pe puterea de persuasiune a principiilor Cartei, la

care au aderat statele membre, a legalității internaționale, a conștiinței popoarelor, care reflectă în fiecare epocă gradul de dezvoltare a civilizației umane. Sub acest raport, chiar dacă nu oglindește integral marile prefaceri ale lumii contemporane, O.N.U. oferă o tribună majoră de exprimare a opiniilor și pozițiilor a peste 125 de state, fapt care nu rămâne fără ecou. Cea mai bună dovadă este că statele care fac uz de forță se străduiesc din răspuț să evite discutarea la O.N.U. a ilegalității comise de ele.

Războiul din Vietnam, deși în afara competenței juridice a O.N.U., va fi condamnat și în acest an în Adunarea Generală de către reprezentanții popoarelor care cer să i se pună capăt cât mai devreme.

Conflictul din Orientul Apropiat, care a atins un grad de tensiune primejdioasă, va constitui atât un punct de dezbateri cât și de negocieri în culise.

Dintre problemele internaționale majore, dezarmarea rămâne un deziderat primordial, în pofida rezultatelor infructuoase cu care s-au soldat și în acest an negocierile din cadrul Comitetului de la Geneva. Chiar și într-o asemenea acțiune de anvergură mondială, ca valorificarea și exploatarea fundului mărilor și oceanelor se face resimțită în mod negativ cursa înarmărilor.

Un număr de puncte de pe ordinea de zi se referă la o altă problemă majoră — bătălia împotriva subdezvoltării. Lansarea unui al doilea Deceniu al dezvoltării va ține evident seama de rezultatele, nesatisfăcătoare ale primului deceniu și va prilejui o amplă discuție într-un domeniu în care O.N.U. s-a dovedit deosebit de activă.

În toate aceste probleme, participarea și contribuția României socialiste va fi marcată și la această sesiune de acțiunea energică și neobosită pe care o desfășoară partidul și guvernul nostru pentru promovarea principiilor fundamentale ale vieții internaționale, pentru sporirea eficienței O.N.U. și a altor organisme internaționale chemate să dezvolte înțelegerea și colaborarea internațională, să asigure pacea în lume.

ția lui a fost subțire iar uneori a dispărut cu desăvârșire în spatele unor jocuri de cuvinte și construcții sofistice. «Societatea industrială», descrisă în cele 18 lecții ale sale, rămâne pentru Raymond Aron cea mai bună dintre lumi. Și pentru că nu poate nega imperfecțiunile societății burgheze, el transformă necesitatea în virtute și pune accent pe capacitatea societății occidentale de «a recupera» criticile aduse, adică de a ține seama de ele. Ceea ce Aron recunoaște implicit este nu o criză a orânduirii în ansamblul său, ci o criză a unor instituții care nu au evoluat o dată cu ansamblul — biserica, universitatea, întreprinderea. Tocmai în aceste domenii, după el fundamental autoritare, prin introducerea unor elemente de democratizare poate avea loc «recuperarea contestației».

În comparație cu Aron, Marcuse apare ca un cercetător mult mai profund al realității sociale. În critica societății represive el se sprijină din plin de economia, filozofia și sociologia marxistă pentru a argumenta subtil progresul alienării și reproducția largită a condițiilor exploatarei și presiunii, o dată cu progresul tehnic și economic, cu sporirea abundenței. Pentru Marcuse, influențat între alții de Freud, necesitatea exploziei, a revoluției, a transcenderii societății represive, în care recunoaștem cu ușurință capitalismul, este mai ales de ordin moral, spre a se reda individului, redus la o singură dimensiune, toate dimensiunile sale umane.

Logic, și în aprecierea mișcărilor contestatate părerile lui Aron și Marcuse sînt foarte opuse. Primul refuză orice înțelegere și este plin de dispreț, deși concede seniorial că în societatea industrială de tip occidental poate fi lăsat un anumit loc pentru contestație. Pentru celălalt, dimpotrivă, chiar manifestările inacceptabile ale contestației sînt cel puțin de înțeles. Pentru Marcuse mișcarea de contestație, tocmai datorită caracterului global al criticii societății represive, poate juca rolul pozitiv, de catalizator al forțelor care ar putea s-o distrugă, în numele «imperativelor istoriei». Care sînt aceste forțe? Marcuse nu are însă un răspuns pozitiv.

Nu lumea a treia. Și nu studenții contestatari. (O forță revoluționară, spune el, nu contestă, ci luptă pentru cucerirea puterii.) Aici, paradoxal, el se întîlnește cu Aron, care retuza contestatarilor orice șansă, pentru că ei sînt proletariat nu în sensul lui Marx ci al lui Toynbee, adică în sensul de grupuri neintegrate în societate.

În geometrie, două drepte perpendiculare pe o a treia sînt paralele între ele. În politică, critica aceluiași fenomen social nu înseamnă paralelism de poziție. Marcuse a fost proiectat în celebritate de mișcările tineretului protestatar. Dar în pofida legăturilor lui cu grupul lui Rudi Dutschke și în pofida faptului că aceste mișcări recurg la gîndirea lui ca sprijin teoretic, Marcuse nu poate fi legat direct, fără greșală — așa cum se face cel mai adesea — de mișcările care l-au făcut cunoscut.

La Geneva, trecerea meteorică a lui Marcuse a lăsat în urmă o anumită insatisfacție. Pentru că prea multe întrebări au rămas fără răspuns. Pentru că, în cadrul mini-conferințelor (expresia e a lui) prilejuite de întîlnirile internaționale de la Geneva, Marcuse a angajat dialogul doar cu participanții și nu și cu publicul. De aceea — ca și semnatarul acestor rînduri — și alții continuă probabil să-și pună întrebarea care, de altfel, i-a și fost pusă la simpozionul Marx, organizat de UNESCO la Paris: «Cine sînteți dumneavoastră, Herbert Marcuse?» Raymond Aron a renunțat probabil să și-o pună. Răspunzînd retoric la așteptările privind o înfruntare spectaculoasă între el și Marcuse, Aron spunea cam următoarele: «O să fiți dezamăgiți, am cu Marcuse relații pline de... curtoazie. Dialogăm de cîteva decenii... fără să ne înțelegem unul pe altul, dar fără să ne aducem injurii». În sală, după conferința lui Marcuse, Aron își exprima, în interiorul unui grup, dezaprobarea. Ceea ce înseamnă că între cei doi dialogul continuă. În același fel!

P.S. Rog a nu fi bănuț că aș fi încercat un studiu. Ceea ce ați citit este doar un reportaj, să zicem impresionist. Orice altă interpretare nu angajează decît pe cititor, și va fi... contestată de mai sus-semnatul.

ALGER

COLONIILE PORTUGHEZE ȘI MIȘCAREA DE ELIBERARE

— Corespondență specială de la Corneliu VLAD —

Sîntem, în această încăpere dominată de drapelul roșu, galben, verde al luptătorilor pentru independență din Guineea-Bissau, cîțiva zeci de ziariști, operatori de film, fotografi. Inițial se anunțase o conferință de presă organizată aici, în capitala Algeriei, de reprezentanța permanentă a Consiliului de coordonare a mișcărilor de eliberare națională din coloniile portugheze. Orice tentă protocolară se risipește însă la apariția, printre noi, a doi din liderii marcanți ai luptei anticolonialiste din Africa — Amilcar Cabral, secretar general al P.A.I.G.C., și Marcelino Dos Santos, membru al Consiliului prezidențial al FRELIMO. Cei doi prezintă presei

cele mai noi succese ale patrioților din teritoriile africane angajate în obținerea independenței, le raportează la perspectiva dobîndirii unor noi victorii. Bilanț presărat de cifre și procente, de nume de locaități cu rezonanțe inedite; afirmarea unor idealuri de luptă, care, rostite de Cabral, de Dos Santos, sună cum nu se poate mai simplu și mai convingător. Totul emanînd hotărîrea neclintită de a nu pierde niciodată din vedere țelul final — acela de a duce pînă la capăt bătălia anticolonialistă angajată, în ciuda greutăților întîmpinate, evocate și ele, cu sinceritate, cu

(Continuare în pag. 30)

Măsurile de austeritate adoptate în ultima vreme de autoritățile de la Paris au stîrnit o reacție negativă în rîndul muncitorimii franceze, reacție ilustrată și de greva declanșată de ferovieri și care a paralizat pentru mai multe zile traficul pe căile ferate. În fotografie: în Gare de l'Est — ca și în toate celelalte gări — trenurile nu circulă.

ARHIVĂ-FOTO

PERFORMANTE MEMORABILE

În primii șapte ani de activitate aeronautică internațională (1903-1910) recordurile înregistrate cu aparatele de zbor cu motor au aparținut numai bărbatilor. Abia la 8 martie 1910 își face intrarea în rândurile cuceritorilor aerului o femeie — domnișoara de Laroche — care obține brevetul de pilot cu un zbor de 6 km în linie dreaptă, la înălțimea de 70 de metri. Franța devine astfel țara cu prima femeie aviator care deține un record mondial la categoria respectivă. Citeva luni mai târziu — la 24 septembrie 1910 — o româncă depășește performanța aviatoarei de Laroche, cu un triplu record mondial de zbor feminin. Aceasta este Yvonne Cămărășescu, soția marelui as al automobilismului bucureștean din vremea aceea, Jean Cămărășescu. Ea zboară alături de pilotul francez Michel Molla, de la Ploiești pînă la Chitila, timp de 54 de minute, la înălțimea de 120 de metri. Cele trei recorduri — înălțime, distanță și timp de zbor — sînt consemnate elogios de presa europeană, doamna Cămărășescu fiind considerată «cea mai curajoasă dintre femeile epocii». Pentru cinstirea evenimentului, Automobil Clubul Român a bătut atunci o medalie comemorativă. În fotografie: pilotul Michel Molla și doamna Cămărășescu la bordul biplanului FARMAN, în momentul aterizării la Chitila.

Ion MUNTEANU

CRONICA DE TREI SECADE

DREPTATE '69

Știu că o rîndunică nu aduce primăvara, dar știu și că primăvara nu poate avea loc fără o rîndunică, oricît de mică; știu că o clipă e un pic în oceanul de nimic al timpului, dar timpul nu e ocean dacă nu are clipe; știu că o clipă de dreptate nu poate spulbera marile nedreptăți, dar știu și că nedreptatea tremură în fața acelei secunde de dreptate, ca peștele cel mic în fața celui mare; știu că o dreptate făcută tîrziu poate fi mai amară decît o nedreptate strigătoare la cer, dar știu și că cerul așteaptă să se facă fie și tîrziu dreptate ca să strige și el o dată împotriva nedreptății. Ca atare, știind și neștiind toate acestea, cer oamenilor de bine să pătrundă în știrea de mai jos ca într-un cimitir liniștit de munte, să se descopere și să stea pioși, o clipă cutremurați: «Comitetul european pentru cercetarea științifică a originilor și a consecințelor celui de-al doilea

(Urmare din pag. 29)

acest prilej. Este impresia pe care ți-o dă fiecare amănunt, fiecare frază rostită. La un moment dat, de pildă, Amilcar Cabral se referă la prima debarcare a omului pe Lună: «Prin aceasta, spune el, Luna s-a eliberat de obsesia poezilor iar aceștia la rîndul lor de fascinația Lunii. Omul poate reveni acum pe planeta sa plină de probleme. Apreciind primul pas pe Lună ca un act epocal, omenirea poate să se felicite pentru faptul că imensele cheltuieli necesitate de realizarea lui au fost prin aceasta sustrate înarmărilor, aservirii altor popoare, politicii procolonialiste».

Desprînși intruciva de atmosfera activă a întîlnirii, retrași cu discreție mai departe, cițiva tineri îmbrăcați în haine deschise de doc devin apoi centrul atenției generale; sînt patrioți portughezi care, înrolați în rîndurile corpului expediționar din Angola, Mozambic sau Guineea-Bissau, au refuzat să lupte pentru apărarea regimului impus de Lisabona și au dezertat, cu prețul vieții, din armata colonială.

Ei povestesc despre mobilurile care i-au îndemnat la acest gest — caracterul tot mai absurd al războiului purtat de regimul Caetano, atrocitățile comise împotriva populației pașnice din teritoriile africane, atmosfera apăsătoare instaurată în metropolă. Sînt acestea doar cîteva exemple, care ilustrează caracterul impopular al războiului colonial purtat de regimul de la Lisabona, respins cu vioare de către tineretul și studențimea portugheză. De altfel, la sfîrșitul conferinței de presă, secretarul general al P.A.I.G.C. ne-a spus că numai într-un singur an din rîndurile armatei portugheze au dezertat aproximativ 13 000 de tineri în semn de desolidarizare față de politica regimului.

ASALTUL ALASKĂI

Două fapte petrecute în aceste zile au situat cel de-al 49-lea stat al S.U.A. — Alaska — în centrul atenției. Petrolierul spîrgător de gheață «Manhattan», de 143 000 tone, trăiește o adevărată odisee de pionierat, luptîndu-se cu ghețurile în încercarea de a demonstra posibilitatea transpunerii în viață a proiectului de deschidere a pasajului nord-vestic, prin apele arctice, spre marile rezerve petrolifere din Alaska. În același timp într-o localitate din această zonă — la Anchorage — într-o atmosferă amintind de disputa căutătorilor de aur din urmă cu un veac, s-a desfășurat o licitație de factură și de proporții cu totul neobișnuite. Sute de magnați din industria petrolieră, industriași, bancheri, adunați la 10 septembrie în sala Auditoriului din Anchorage, și-au disputat cei 450 858 acri de tundră din zona North Slope, împărțiți în 179 parcele. Printre cei mai puternici dintre cei 1 105 ofertanți s-au numărat multimiliardarii magnați ai petrolului H.L. Hunt și J. Paul Getty, care și-au adjudecat mii de acri de teren. Cecurile însumînd 900,22 milioane dolari, care au revenit autorităților din Alaska, au fost transportate imediat după licitație la New York, cu un avion special pus la dispoziție de «Bank of America».

«Febra petrolului», declanșată în Alaska în iulie 1968, cînd au fost făcute aici primele descoperiri de către societățile «Atlantic

Richfield Co» și «Humble Oil and Refiung Co» (filială a lui Standard Oil) — cărora li s-au alăturat între timp alte peste zece companii petroliere — a atins astfel un punct culminant. Aceasta este o consecință a cercetărilor efectuate în ultimele luni de către 12 echipe de geologi în zona North Slope, situată între «vîrfurile» nordice al Alaskăi, Point Barrow, și frontiera canadiană — cercetări care au dovedit, pare-se, existența unor rezerve de petrol de pînă la 40 miliarde barile.

Peste zece ani — se sublinia la o recentă conferință de presă a conducătorilor lui «Humble Oil» — Alaska va putea furniza anual 100 milioane tone, ceea ce reprezintă 20 % din producția actuală a S.U.A.. Tocmai în lumina acestui fapt, ca și a aceluia că se prevede dublarea, în 1980, a deficitului de petrol al S.U.A. — în prezent de 400 000 tone zilnic — se explică noua goană după aurul negru al Alaskăi. Desigur, se ține seama și de greutățile pe care le implică exploatarea petrolului în această zonă. Se menționează, de pildă, că nicăieri în lume nu se sondează la un preț atît de ridicat, numai transportul unei sonde și al utilajelor necesare instalației și echipei respective costînd aproximativ 750 000 dolari — de zece ori mai mult decît în Texas. Durata montării sondei, care în condiții normale e de 5 zile, la North Slope, în temperaturi de minus 50°-60° e de circa o lună ș.a.m.d. Mai este și problema transportului. Deși «Manhattan» a trebuit în cele din urmă să părăsească strîmtoarea McLure și să-și aleagă o rută mai ocolită, dar practic lipsită de ghețuri, ce trece la sud de insula Banks, inițiatorii deschiderii acestui nou traseu (între care «Humble Oil», «Atlantic Richfield» și «B.P. Oil Co») sînt optimiști. În ciuda faptului că dificultățile de ordin

Licitanții așteptînd să pătrundă în sala Auditoriului din Anchorage.

Nicolae LUPU

RELANSARE

În timp ce la Bruxelles săptămîna a fost ocupată de «relansarea» activității Pieței comune, observatorii vest-europeni sînt preocupați de sensul și implicațiile unei declarații făcute de cancelarul vest-german Kiesinger cu prilejul convorbirilor franco-vest-germane.

Într-un toast, cancelarul a spus că «n-ar avea nici un sens să se construiască Europa cu țări care nu și-au reglementat ele însele problemele lor și care nu se bucură de sănătate și stabilitate». Observatorii se întreabă: la ce țară s-a referit? Unii corespondenți francezi afirmă că remarcă ar privi Anglia. Sursele oficiale vest-germane au evitat să dea precizări, mulțumindu-se să declare că ar fi vorba nu de țări membre ale Pieței comune, ci de țări candidate. Într-o notă specială însă, ziarul

«Le Monde» scrie: «Această interpretare nu apare totuși evidentă tuturor și unii comentatori consideră traza în chestiune a cancelarului intruciva obscură, mai ales pentru că ea figurează într-un paragraf consacrat cooperării franco-vest-germane». De aci și pînă la a spune că referirea privește Franța nu este decît un pas mic. Oricum, s-ar putea ca ambele țări să fie vizate. Și, în acest caz, ar apărea un nou element în Piața comună: evoluția viitoare, fie internă, fie cea legată de extinderea ei, nu poate avea loc, dacă participanții nu-și pun economia în ordine, pentru că, în caz contrar, cheltuielile evoluției ar urma să fie plătite de cei cu mijloace, respectiv R.F.G.

război mondial — prezidat de André Malraux — anunță că ancheta criminologică și tehnologică a descoperit pe adevărații incendiatori ai Reichstagului, din ziua de 27 februarie 1933, iar numele lor va fi dezvăluit la 10 octombrie 1969. S-a stabilit științific că olandezul Van der Lubbe, executat de naziști în 1934, a căzut într-o provocare a serviciilor secrete hitleriste...»

Și în timp ce noi am sta cutremurați — cineva să tremure de frică, de spaimă, de groaza pedepsei. Dar asta știu că e prea mult și, la urma aceea a urmei de negăsit, imposibil.

DESPRE MESSIA

100 000 de tineri hippy s-au adunat pe insula Wight ca să vadă cu ochii lor pogorîrea în cadrul festivalului de muzică pop a Dumnezeului lor numit Bob Dylan. De doi ani acest Dumnezeu nu mai apăruse în public. Elicoptere speciale aterizau la o sută de metri doar de scenă și din ele descindeau oamenii bogăți. 800 de ziariști așteptau înghesuți ca la debarcaderul Știului în timpul unui carnagiu universal. După Tom Paxton, Julie Felix și Ritchie Havens, prezentatorul anunță că — dar mai întîi omul făcu vreo 10 apeluri la men-

ținerea calmului. Se lăsă în sfîrșit tăcerea și mesagerul anunță ce avea de anunțat: urmează Messia. Sosește Messia muzicii pop — după o absență de doi ani, orice Dumnezeu are dreptul de a fi numit Messia. Urmă o așteptare incredibil de lungă. Messia întîrzie. 100 000 de oameni deveniră angoasați la culme. Dar nimeni nu striga, nu vorbea, înțelegînd că neliniștea trebuie consumată în adîncul ființei. Tensiunea creștea, nervii se rupeau. Doi medici fură chemați pentru a da ajutor aceluia care «nu suportau așteptarea» (ziarele). Cînd Messia apără în carne și oase, mulțimea răcni enorm, dar «la un semn al solistului o tăcere religioasă se stabilă imediat» (tot ziarele). Ce trebuie să reținem din punct de vedere filozofic — lăsînd deoparte calitatea excelentă a recitalului? Că dacă Dumnezeu, cum zice Sartre, n-a fost niciodată artist — particularitatea fundamentală a Messiei e întotdeauna lipsa de punctualitate la rendez-vous. Orice Messia întîrzie. Prima idee a oricărui Messia e să nu vină la timp. Și reciproc: un Messia care anunță că vine la orele 12 și apare la orele 12, nu e Messia. E bine de știut — ca orice adresă utilă.

Radu COSAȘU

I. CIOARĂ

carte

● Cuprinzătoare și semnificativă pentru pasionatul om de teatru e ampla culegere din activitatea publicistică și manuscrisele multilateralelor creator Victor Ion Popa: **Scrieri despre teatru**. Ediția e îngrijită de V. Mindra (care semnează un substanțial studiu introductiv, notele și comentariile) și Sorin Popa. Cuvint înainte de Radu Beligan (Editura Meridiane).

● Distinsa personalitate a miscarii noastre muzicale, Mihail Jora, a găsit în George Sbrăcea un corespunzător exeget. În cartea sa: **Mihail Jora, se reconstituie din interior** itinerarul creației și de interpret muzical al autorului baletului «Cînd strugurii se coc», reconstituie efectuată cursiv și antrenant, dar fără comode romanțări, cu competență și profesionalism, fără tehnicisme rebarbativ (Editura muzicală).

● Un roman care anunță un prozator de vocație: **Catedrala** de Virgil Duda; și un debut editorial justificat, Corina Cristea cu cartea sa de proze: **Prietenă mea Si**.

● Subtilele și atât de saturate de voluptăți spirituale eseuuri ale lui Paul Valéry: **Introducere în metoda lui Leonardo da Vinci**, Notă și digresiune, Leonardo și Filosofii, au apărut la Editura Meridiane în cartea ce poartă titlul primului. În românește și adnotările, de Serban Foartă.

● La Editura tineretului a apărut **George Topirceanu** (micromonografie) de Virgiliu Ene.

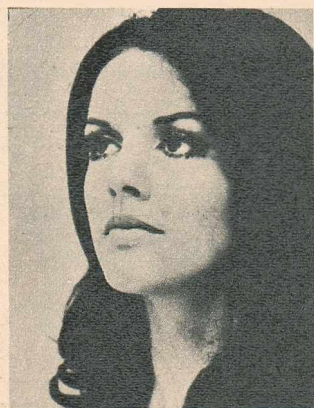
● La al doilea roman al său, **Îngerul negru**, Ion Ochinciu se afirmă ca un autor înzestrat cu toate însușirile necesare genului de literatură de aventuri și polițiste pe care-l frecventează. Și în recenta sa lucrare epică găsim o intrigă abil gradată și imprevizibilă, personaje construite interesante și susținute în acțiunile lor de o psihologie adecvată, o atmosferă de mister nu artificial întreținută (Editura tineretului, col. Aventura).

● Variat, grăitor, interesant numărul (37) al săptăminalului clujean **Tribuna**, dedicat lui Liviu Rebreanu.

cinema

● **Vadul iadului**. Destine zbuciumate, corect caligrafiate pe fondul unor evenimente din vremea revoluției maghiare din 1919. Regia — Miklos Markos. Remarcant prezența în distribuție a actriței noastre: Ana Szeles și Irina

Amy Dupercy

Gărdescu. În celelalte roluri: Gabor Koncz, Andras Kozak, Antal Pager, Adam Szirtes, Margot Dajika.

● **Omul care valora miliarde**. Un bun film de aventuri, condus cu mină sigură, după toate legile mai noi sau mai vechi ale genului, de către regizorul francez Michel Boisrond. Să reținem numele a două vedete mai puțin cunoscute de noi: Frederick Stafford și Anny Dupercy. În restul distribuției: Raymond Pellegrin, Jess Hahn și regretatul Peter Van Eyck.

● Nu pierdeți aceste filme: **Tigrul, Cînd voi fi mort și livid, Creola, ochii-ți ard ca flacăra, Micii luptători**.

● Cineaștul american John Sturges, unul dintre măștrii filmelor palpitante («Cei șapte magnifici», «Marea evadare») transpune pe peliculă o riscantă expediție polară. În rolurile principale apar Rock Hudson și Ernest Borgnine.

● Presa cinematografică vorbește din ce în ce mai insistent de «relansarea» Anitei Ekberg cu filmul **Bob și Ellen în Toscana**, al cărui regizor, Harold Philipp, a oferit actriței un rol oarecum asemănător celui din «La dulce via».

disc

● Clarinetistul **Aurelian-Octav Popa**, posesor a nenumărate premii internaționale (printre care cităm: Premiul întâi la clarinet la concursul «Primăvara la Praga» 1959, Premiul special al Concursului internațional de la Budapesta 1963 etc.), ne oferă pe recentul disc un recital de muzică românească contemporană. Compozitorii Tiberiu Olah, Alexandru Hrisanide, Costin Miereanu, Octavian Nemescu, Myrlam Marb și Ștefan Niculescu sînt cei care i-au închinat extrem de originale lucrări pe care Aurelian-Octav Popa le-a cîntat în țară și în străinătate (ECE-0389).

● Simfonia nr. 4 în mi minor, op. 98 de Johannes Brahms, ultima din cele patru simfonii ale marelui compozitor german, a fost recent imprimată la casa noastră de discuri în interpretarea **Orchestrai simfonice a Filarmonicii din Cluj**. La pupitru, **Mircea Cristescu**, neobosit și prestigios conducător de orchestră (ECE-0409).

● Violonista belgiană de origine română **Lola Bobescu** ne prilejuiește o memorabilă ascultare a Sonatei nr. 4 în do minor BWV 1017 de Bach și a Sonatei nr. 8 în sol major, op. 30, nr. 3 de Beethoven. Acompaniată la pian de **Albert Guttman**, Lola Bobescu ne farmecă din nou prin stilul interpretativ deosebit de personal, prin tălcuirea profundă a operei celor doi giganti (ECE-0392).

muzică

● Apropiată (și așteptată) deschidere a stagiunii de concerte la Filarmonică este precedată de un «fortissimo»: recitalul **Wilhelm Kempf**. Marele interpret contemporan al monumentalei literaturi pianistice a clasicilor germani Beethoven, Schumann, Brahms s-a oprit de astă dată la celeștutii Bach, din lucrările căruia și-a compus în întregime programul recitalului (24 septembrie, sala Ateneu).

● Putem viziona și asculta în cursul acestei săptămîni două spectacole de operă: unul semnat de **Charles Gounod**, altul de **Gilbert Bécoud**... Ați citit corect: Gilbert

Gilbert Bécoud

Bécoud, cuceritorul interpret francez de muzică ușoară, este autorul unei lucrări lirice cu subiect din actualitate — **L'Opéra d'Aran**. Așadar, în sala Palatului, la 24 și 27 septembrie, spectacolul sus-pomenit, iar la 26 și 28, «Romeo și Julieta» de Gounod. Interpretază ansamblul de prestigiu european **L'Opera de Wallonie din Liège** — Belgia.

plastică

În sala Apollo expun 5 pictori ale căror lucrări, după ce vor fi prezentate publicului bucureștean, vor face o călătorie în cîteva țări ale continentului:

● **Doru Bucur** (1922-1969). O selecție din lucrările regretatului pictor, care cuprinde cîteva pinze ilustrative pentru evoluția artistului, în care enigmaticul visului e dus pînă dincolo de barierele extazului («Viziune», «Visare» etc.). Un univers construit laborios din suprafețe, adeseori lucid geometric, în care culorile se cheamă și se cuplează muzical.

● **Aurel Cojan**. Cîteva pinze lucrate în diferite maniere: «Umbrele», o vîltoare cromatică de-o inspirată frumusețe, «Familiiile noastre», lucrat pe registre, sugerează aglomerări urbane, «Interior», un colț domestic etc., lucrări care pun în evidență o aleasă sensibilitate și virtuozitate coloristică.

● **Ion Pacea**. Originalitatea evidentă a pictorului e demonstrată încă o dată: el seamănă doar cu el însuși. Culorile parcurg calm pinza, în cupluri, ca în «Măști», sau se dezintegrează feeric ca în «Flori», involburîndu-se pînă la destrămare și abstractizînd imaginea ca în «Reflexe».

● **Florin Niculin**. Imaginile din pinze sînt corespunzătoare temporale prin care pictorul tentează să reorganizeze, lucid, o lume sau o stare de spirit. E o lume metafizică, populată de obiecte-simboluri, ca acel personaj-contrabas din «Amurg sibian»; sînt imagini din zonele pure ale oniricului, invadate de poezia și sonatele visului.

● **Mihai Horea**. Pictorul e tentat mai puțin de reproducerea unor chipuri sau obiecte pe pinză («Trei figuri»), preocupările lui îndreptîndu-se predilect spre miraculoasele transmutații din microcosmosul materiei, spre surprinderea mutațiilor («Trecere infloritoare»), adică spre un univers abstract pe care îl imaginează și-l reinventează.

teatru

● De viață, de dragoste, de moarte, iată în sfîrșit deschizîndu-se (sperăm) seria de recitaluri dedicate unor mari interpreți. La Teatrul Mic a fost invitată **Irina Răchiteanu-Șirianu** care prezintă un grupaj de versuri populare, un ciclu de o mare frumusețe și vibrație, creații ale geniului anonim. Interpreta a parcurs o gamă interpretativă bogată, cu o multitudine de mijloace scenice, cu registre vocale diverse. Impresionant, emoționant, deși compus cu o mare discreție lirică de către regizorul Ion Cojar, cu un spațiu scenic nud, spectacolul e recomandat.

● **Năpasta** — opera de maturitate a lui Caragiale — deschide noua stagiune a Teatrului Național. În regia lui Miron Niculescu, deși o reluare, după mai mulți ani, spectacolul este dominat de creația desăvîrșită a lui Emil Botta, care compune un Ion turburător, halucinant, emanînd un patos uman și un tragism covîrșitor. Actorul-poet oferă de asemeni un recital, alături de Irina Răchiteanu-Șirianu (Anca), de Toma Dimitriu și (un debut în spectacol) Traian Stănescu.

● Al patrulea anotimp de Horia Lovinescu a fost jucat în premieră la Teatrul de stat din Ploiești. Emil Mandric vădește, ca regizor, o maturizare a talentului său scenic, un stil propriu, căutare lucidă dar totodată sensibilă a transformării textului în spectacol. În noua premieră de la Ploiești joacă: Eugenia Laza, Nelli Constantinescu, Zephi Alsec, Silvia Năstase, D. Palade, N. Enache Prida. Scenografia: Șt. Hablinski.

● **Gloria...** se menține. După mai bine de un sfert de veac, comedia lirică «Gloria» de Nicușor Constantinescu s-a reluat la Teatrul de stat din Brașov, evident în regia autorului. Muzica de scenă aparține lui H. Mălineanu.

Irina Răchiteanu-Șirianu

televiziune

Cîteva recomandări se pot face oricînd din cele cîteva zeci de ore de emisie ale săptămîinii la televiziune. Dar nu asta e esențialul. Continuă să lipsească acele emisiuni care de fapt sînt n-aibă nevoie de nici o recomandare. Emisiunile surpriză. Emisiunile cu asemenea titluri încît să ne facă să contramandăm orice alt proiect pentru ora respectivă...

DUMINICĂ 21 SEPTEMBRIE. După o scurtă vacanță, **Realitatea ilustrată TV** își reia aparițiile la ore de cuvințioasă sîestă duminicală (16.00) ● **Fotbal** cu 50 % reducere: repriza a II-a a meciului de fotbal interstudențesc Politehnica-Iasi — «U»-Craiova (17.00) ● Ca o compensație pentru rabatul fotbalistic — transmisie de la Euro-penele de atletism de la Atena (17.45)

Ilina Tomoroveanu

● **Coniacul** cu trei stele este o băutură modestă. Despre filmul cu tot atîtea stele se spune că ar fi extra. Experiența a dezmințit-o însă adesea. Filmul «Harvey» prezentat sub această etichetă poartă cel puțin garanția unui interpret de mîna întâi — James Stewart (21.00) ● **Reluarea** unei bune **Seri de teatru: «Bătrînul»** de Hortensia Papadat-Bengescu, într-o excelentă interpretare în frunte cu Silviu Stănculescu și Ilina Tomoroveanu (20.30).

LUNI 22 SEPTEMBRIE. Emisiunea-concurs **Între metronom și cronometru** și-a croit drum spre inima telespectatorului. Temele de azi: «Vasile Alecsandri» și «Ion Creangă» iscă însă întrebarea: n-ar fi bine însă ca selecția temelor să se facă și pe criteriul diversității? (20.00).

MĂRTI 23 SEPTEMBRIE. Recentul Festival internațional de folclor de la București a lăsat în arhiva TV urme prețioase pe baza cărora s-a născut o rubrică nouă: **Din cîntecul și dansurile popoarelor**. Azi, ansamblul slovac «Zemplin» (19.10) ● **Muzică ușoară**: selecțiuni de la Festivalul de la Split-Iugoslavia (22.40).

MIERCURI 24 SEPTEMBRIE. Cineaștul japonez Akiro Kurosawa din nou în atenția micului ecran. De astă dată la **Telecineimatec**, cu opera sa «Cei șapte samurai» care va fi prezentată în două serii. **JOI 25 SEPTEMBRIE.** Cîntă Maria Butaciu. Să cînte! (19.15) ● Atențiune la programul și solistul unei înregistrări a **Orchestrai simfonice a RTV**, dirijată de Iosif Conta: Concertul pentru vioară și orchestră de Brahms, solist Isaac Stern. Mare lucru și benzile astea magnetice! (20.00).

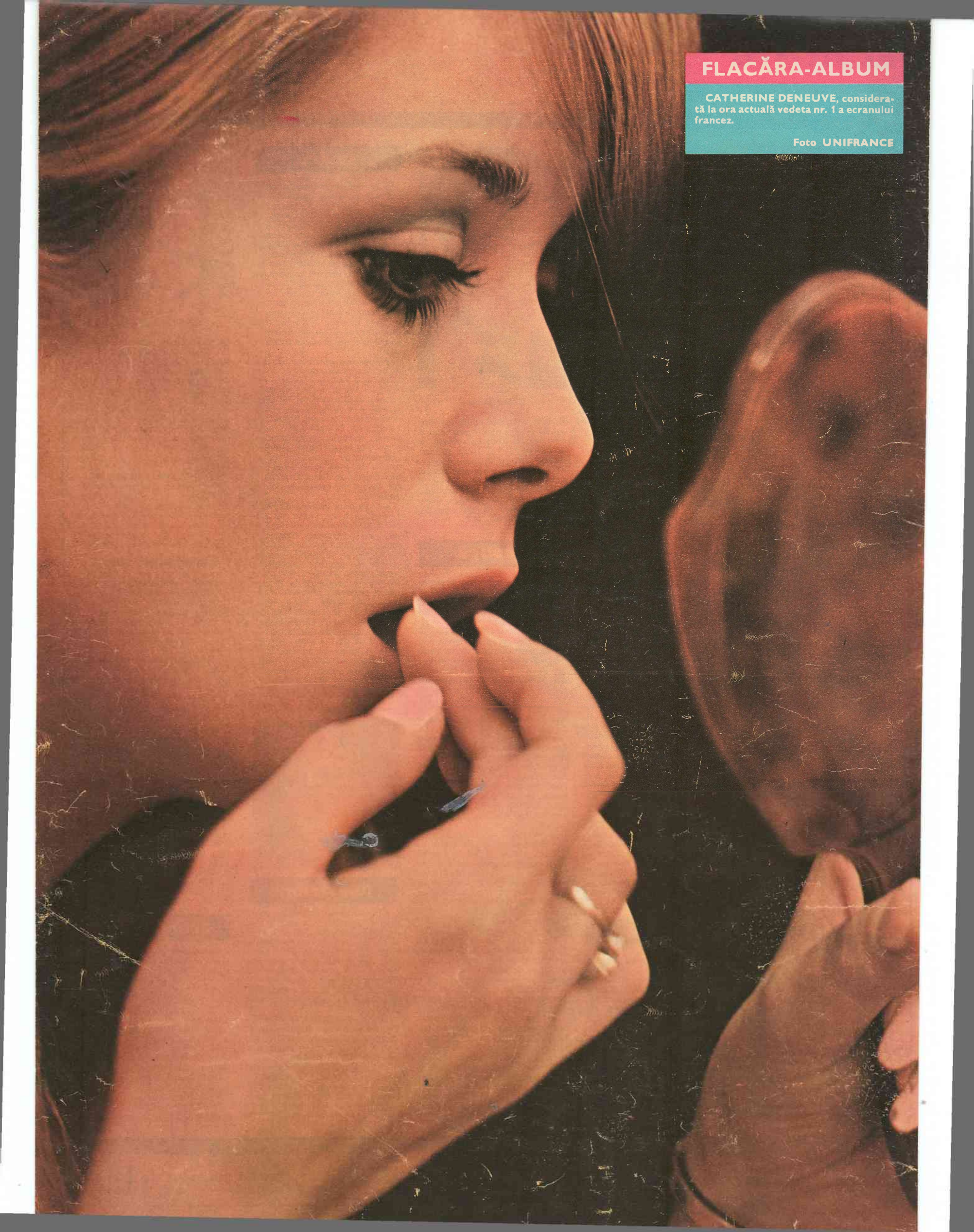
VINERI 26 SEPTEMBRIE. În interpretarea ansamblului de balet al Operei maghiare din Cluj — muzică de Béla Bartok (18.30).

SIMBĂTĂ 27 SEPTEMBRIE. Încă n-am oboșit întrebînd: cînd se va îndeplini promisiunea făcută personal de directorul programelor TV de a scoate de pe afiș rebutul denumit «Comisarul Maigret»?

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 38, etapa din 21 septembrie 1969

I. Farul-U.T.A.	x
II. Dinamo Buc.-Petrolul	1
III. Polit.-«U» Craiova	1
IV. «U» Cluj-Steagul roșu	1
V. A.S.A.-Crișul	1
VI. Dinamo Bacău-F.C. Arges x	
VII. Jiul-Steaua	1
VIII. Bologna-Lazio	1
IX. Napoli-Fiorentina	x
X. Palermo-Inter	x
XI. Verona-Juventus	x
XII. Torino-Sampdoria	1
XIII. Milan-Bari	1

FLACĂRA-ALBUM

CATHERINE DENEUVE, considera-
tă la ora actuală vedeta nr. 1 a ecranului
francez.

Foto UNIFRANCE